

HELSINKI 1950
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ YHTEISTYÖN KIRJAPAINO

SKP TAISTELUJEN TIELLÄ 1950

VUOSIKIRJA

VI

JULKAISIJA JA KUSTANTAJA:
PUOLUETOIMIKUNNAN VALISTUSJAOSTO

"Toverit! Suomen työmiehet ja työläisnaiset! Taistelkaa kaikkia juonia vastaan, joilla taantumukselliset valtaherrat ja niiden kätyrit jälleen yrittävät kääntää Suomen ulkopolitiikkaa neuvostovastaisen vihan ja vehkeilyn raiteille. Sellaiset juonet ovat valta-asemansa horjumista pelkäävien kansanvihollisten juonia. Ne on ajoissa lyötävä maahan, sillä tietäähän jokainen, että Neuvostoliittoa on Suomen kansan kiittäminen maan itsenäisyydestä, jonka se sai lahjaksi heti Lokakuun Suuren Sosialistisen Vallankumouksen jälkeen. Neuvostoliitto voitollaan toisessa maailmansodassa pelasti Suomen kansan joutumasta Hitler-Saksan ja fasismin orjuuteen ja Neuvostoliiton ansiosta sai Suomi rauhansopimuksessa arvokkaat takeet itsenäisen kansanvaltaisen kehityksen turvaamiseksi. Valvokoon Suomen työväki tarkasti tämän rauhansopimuksen loukkaamattomuutta, jotta ei enää koskaan voisi menestyä samanlainen peli kuin vuosina 1940-41, jolloin Suomen hallituspiirit julkisuudessa vakuuttelivat aina pysyvänsä uskollisina rauhansopimukselle, mutta samanaikaisesti salaisesti valmistivat liittymistä imperialistien hyökkäyssotaan Neuvostoliittoa vastaan. Taistelkoon Suomen työväki käsi kädessä suuren Neuvostoliiton kansojen, kansandemokratian maiden ja kaikissa muissa maissa olevien rauhanystävien kanssa imperialistista sodanvaaraa vastaan maailmanrauhan turvaamiseksi.

Voitte olla, toverit, vuorenvarmat siitä, että maailman demokraattisen ja imperialistisen leirin välisessä taistelussa tulevat imperialistien sortovoimat kärsimään lopullisen tappion! Eläköön Suomen työväenluokka ja sen tulevaisuus! Eläköön kansanvallan ja sosialismin voitto!"

O. W. Kuusinen 2. 7. 1949 tervehdyksessään Suomen Työväenpuolueen perustamisen 50-vuotisjuhlaan.

Tuure Lehén

Leninin aatteiden voittokulku

Yhteiskunnalliset aatteet ja teoriat todistavat pätevyytensä, luotettavuutensa ja edistyksellisyytensä, jos ne heijastavat oikein yhteiskunnallista todellisuutta ja kestävät historian arvostelun. Voidaksemme perustellusti puhua Leninin aatteiden voittokulusta, on meidän vertailtava eräitä hänen aikoinaan esittämiään keskeisiä ajatuksia sen jälkeen tapahtuneen historiankehityksen tosiasialliseen kulkuun ja katsottava, missä määrin historian kokemus on ne vahvistanut.

Lenin pysyy yhteiskunnallisen toimintansa alusta kuolemaansa saakka Marxin ja Engelsin uskollisimpana ja johdonmukaisimpana oppilaana. Hänelle on varhaisesta nuoruudestaan saakka selvää, että Marxin ja Engelsin vallankumouksellinen luokkataisteluoppi, ja vain se, kelpaa työväenluokalle ja työtätekeville kansanjoukoille luotettavaksi toimintaohjeeksi Venäjällä, samoinkuin kaikissa muissakin maissa. Mutta marxilaisuus, kuten tieteellisen sosialismin perustajat usein tähdensivät, ei ole uskonkappale, kaikkia aikoja ja tilanteita varten valmiiksi sepitetty resepti, vaan elävä oppi luonnon ja yhteiskunnan koskaan taukoamattomasta, monitahoisesta ja runsassisältöisestä kehityksestä. Marxilaisuus velvoittaa kehittämään ennen kaikkea marxilaisuutta itseään, historian kehityksen mukanaan tuomia uusia tosiasioita ja erikoislaatuisia olosuhteita vastaavasti.

Lenin ei ole vain puolustanut ja puhdistanut Marxin ja Engelsin vallankumouksellista luokkataisteluoppia Bernsteinin, Kautskyn ja muiden "sosialisteiksi", jopa "marxilaisiksikin" itseään nimittänei-

den poroporvarien vääristelyiltä ja mataloittamisyrityksiltä. Hän on myöskin kehittänyt sitä eteenpäin kaikkiin suuntiin, kohottanut sen meidän vuosisatamme, imperialismin ja sosialistisen vallankumouksen vuosisadan, vaatimalle tasolle.

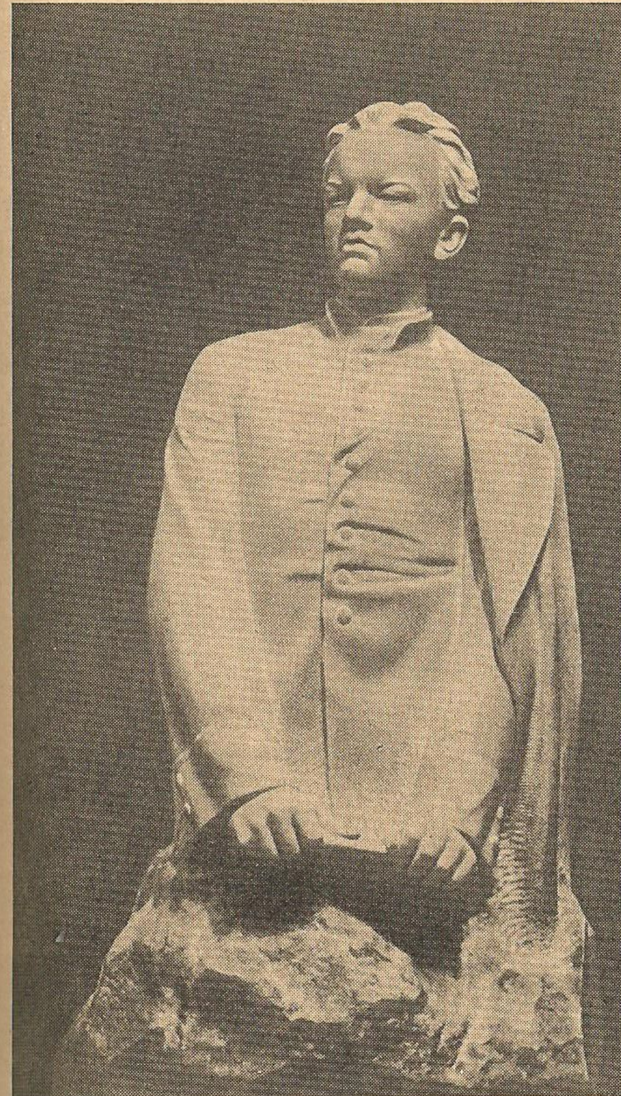
Palautan aluksi mieliin eräitä tosiasioita, jotka luonnehtivat Leninin aatteiden voittokulkua hänen kotimaassaan, Venäjällä.

Jo tieteellisen sosialismin perustajat Marx ja Engels viittasivat siihen mahdollisuuteen, että nimenomaan Venäjästä oli tuleva Euroopan vallankumouksellisen liikkeen etujoukko ja että edessäoleva Venäjän porvarillinen vallankumous, tsaarin itsevaltiuden kukistaminen, oli muodostuva lähtökohdaksi työväen sosialistisen vallankumouksen alkamiseen. Tämä nerokas aavistus kehittyi Leninillä varmaksi vakaumukseksi ja tieteelliseksi ennakkonäkemykseksi. Jo vuonna 1902 kirjoittamassaan teoksessa "Mitä on tehtävä?", joka laski bolshevikkipuolueen aatteellisen perustuksen, Lenin lausuu tsaarin itsevaltiuden kukistamisesta puhuessaan:

"Historia on asettanut nyt meille lähimmän tehtävän, joka on kaikkein vallankumouksellisin *minkä tahansa muun maan proletariaatin kaikista lähimmistä tehtävistä. Tämän tehtävän toteuttaminen, ei ainoastaan eurooppalaisen, vaan myöskin... aasialaisen taantumuksen mahtavimman suojamuurin murskaaminen tekisi Venäjän proletariaatista kansainvälisen vallankumouksellisen proletariaatin etujoukon."*

Tiedämme, että historian kulku on vahvistanut Leninin nerokkaan ennakkonäkemyksen. Tosiasiat ovat kaikkien havaittavissa.

Leninin aatteiden kauaskantoisuus, hänen teoreettisen ennakkonäkemyksensä voima ilmenee erittäin selvänä Venäjän vallankumouksen luonnetta ja sen kuluessa noudatettavaa taistelutapaa koskevassa kysymyksessä, jota Lenin käsittelee m.m. vuonna 1905 ilmestyneessä teoksessaan "Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa". Se tosiasia, että vallankumouksen välittömänä tehtävänä oli tsaarin itsevaltiuden kukistaminen ja että kysymyksessä oli siis lähinnä porvarillis-demokraattinen vallankumous, antoi oikeistososialidemokraattisille menshevikeille aihetta sellaiseen "teoriaan", että tuossa vallankumouksessa ei työläisillä ollutkaan mitään tekemistä, heidän oli jäätävä sivustakatselijoiksi ja luovutettava vallankumouksen johto kokonaan porvaristolle. Lenin osoitti päinvastoin, että porvaristo on epäluotettava demokratian kannattaja. Sen johdolla ei voida viedä loppuun saakka edes porvarillis-demokraattisenkaan

Lenin kouluvuosinaan. Taiteilija V. Tsigalin veistos.

vallankumouksen tehtäviä, sillä porvaristo pelkää vallankumousta, se pelkää demokratian laajenemista niiden ahtaiden puitteiden yli, jotka soveltuvat sen omiin tarkoituksiin. Vain proletariaatti, palkkatyöläisten luokka, voi olla loppuun saakka johdonmukainen taistelija kansanvaltaisuuden puolesta. Porvarillis-demokraattinenkin vallankumous voidaan viedä täydelliseen voittoon vain proletariaatin johdolla ja vain sillä ehdolla, että talonpoikaiston laajat joukot vedetään mukaan vallankumoukselliseen taisteluun. Mutta työväenluokka ei voi tyytyä eikä se tule tyytymään porvarillis-demokraattisen vallankumouksen loppuunviemiseen, se tulee yhdessä työtätekevän talonpoikaiston kanssa jatkamaan taistelua **s o s i a l i s t i s e n** vallankumouksen puolesta, ei joskus kaukaisessa tulevaisuudessa, vaan välittömästi porvarillisen vallankumouksen voiton jälkeen. Porvarillinen vallankumous muuttuu kasvaessaan sosialistiseksi vallankumoukseksi.

Erittäin kuvaavaa Suomen porvarillisten "asiantuntijain" takapajuisuudelle ja autuaalle tietämättömyydelle — tahi farisealaiselle tietämättömäksi tekeytymiselle — on, että he vielä nytkin, senjälkeen kun Venäjän vallankumouksen tosiasiallinen kulku on täydellisesti vahvistanut Leninin ennakkonäkemyksen, selittävät vuoden 1917 maaliskuussa alkaneen Venäjän vallankumouksen muuttumisen sosialistiseksi vallankumoukseksi pelkäksi sattumaksi, joka muka johtui vain siitä, että Lenin oli "todellisuustajuinen kansanjoukkojen vaistojen ja viettymystyn tuntija". Lokakuun vallankumouksen 30-vuotispäivänä komeili Uuden Suomen palstoilla kirjoitus, jossa sanotun lehden bolshevisminvastaisen taistelun ekspertiksi usein mainostettu toimittaja lausuu seuraavan viisauden:

"Kehityskulku maaliskuun sotilaskapinasta lokakuun sosialistiseen vallankumoukseen oli nopea eikä ensinkään vastannut sosialististen teoreetikkojen ennakkokaavailuja."

Emme tiedä, kenet Uusi Suomi suvaitsee tunnustaa noiksi "sosialistisiksi teoreetikoiksi", joiden "ennakkokaavailuja" Lokakuun sosialistinen vallankumous ei muka vastannut. Mutta koko maailma tuntee erään todellisen sosialistisen teoreetikon, Vladimir Iljitsh Leninin, joka kesällä v. 1905 kirjoitti m.m. näin:

"Demokraattisesta vallankumouksesta me alamme heti siirtyä ... sosialistiseen vallankumoukseen. Me olemme keskeytymättömän vallankumouksen kannalla. Me emme pysähdy puolitiehen."

Huomautettakoon, ettei tässä eikä muissa esittämissäni Leninin lausunnoissa ole kysymys mistään innostuksen puuskassa sanotuista

"lausahduksista", vaan maailmantilanteen ja Venäjän vallankumouksellisten voimatekijäin oikeaan tieteelliseen arviointiin perustuvista johtopäätöksistä, tieteellisestä ennakkonäkemyksestä. Mutta tämäpä juuri onkin mitä katkerin kalkki leninismin vastustajain nieltäväksi. Heidän on äärettömän vaikea sulattaa sitä tosiasiaa, että ensi kertaa maailmanhistoriassa on syntynyt todellinen yhteiskuntatiede, joka pystyy selvästi näkemään ja varmasti viitoittamaan historian tapahtumain kulun vuosikymmeniksi ja vuosisadoiksi eteenpäin.

Vallankumouksen johtajilta vaaditaan tietenkin, kaiken muun ohella, myöskin kansanjoukkojen mielialojen, kenties vaistojenkin tuntemusta. Mutta millään vaistojen tuntemuksella ei selitetä sitä tosiasiaa, että Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voitto jäi pysyväksi ja peruuttamattomaksi, että maailmankapitalismi ei ole pystynyt nujertamaan ensimmäistä sosialistista valtiota, vaikka halu on ollut kiihkeä eikä yrityksistä ole ollut puutetta. Arvostelunkestävän, tieteellisesti perustellun selityksen tähänkin "ihmeeseen" saamme Leninin teoksista, esim. hänen kirjastaan "Imperialismi kapitalismin korkeimpana asteena", jossa hän antaa kokonaiskuvan maailmantalouden kehityksestä XX vuosisadan alkuun mennessä.

Jo Marx oli aikanaan todistanut, että kapitalismin kehitys johtaa luonnonlain välttämättömyydellä kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän tuhoon ja luo edellytykset sosialismin voitolle. Lenin toteaa, että kapitalismin kukistamisen edellytykset olivat jo kypsyneet maailmanmitassa. Kapitalismi oli jo sivuuttanut kukoistusvaiheensa, lähtenyt kehittymään laskusuuntaan, muuttunut loismaiseksi, mätäneväksi, raihnaantuvaksi ja kuolevaksi kapitalismiksi, imperialismiksi. Oli tultu sosialistisen vallankumouksen kynnykselle. Vallankumouksellisen purkauksen ainekset karttuvat kaikissa maissa, mutta voiton edellytykset eri maissa ovat erilaiset, sillä kapitalistisen riistojärjestelmän luonteesta johtuu, että kapitalismi on toisissa maissa voimakas, toisissa heikko. Imperialismi ei ryöstä ainoastaan siirtomaakansoja, se kynii myöskin heikompia kapitalistisia maita. Kapitalismin epätasaisen kehityksen ja sen aiheuttamien ristiriitojen tuloksena muodostuu imperialismin maailmanrintamaan heikkoja kohtia, ja tämä tekee mahdolliseksi tuon rintaman murtamisen näissä heikoissa kohdissa, sosialistisen vallankumouksen läpimurron. Sosialismin voitto on aluksi mahdollinen vain muutamassa tahi yhdessä erillisessä maassa, mutta sillä on täysi mahdollisuus puolustaa menestyksellisesti saavutuksiaan

raihnaista, rikkinäistä, ristiriitojen raatelemaa imperialistista maailmaa vastaan.

Marraskuun 7 pnä 1917 varhain aamulla alkoi tämä Leninin ennustama sosialistisen vallankumouksen ratkaiseva läpimurto hänen välittömällä johdollaan. Risteilijä "Auroralta" Pietarin Talvipalatsiin ammutut tykinlaukaukset ilmoittivat uuden aikakauden, sosialismin aikakauden alkamisesta ihmiskunnan historiassa.

Voitto aseellisessa kapinassa ja sitä seuranneessa ensimmäisessä Isänmaallisessa sodassa imperialistisia interventioarmeijoita ja niihin liittyneitä valkokaartilaisjoukkoja vastaan merkitsi vasta tien raivausta sosialistiselle rakennustyölle. Lenin oli jo ennen vallankumousta kehittänyt teoriansa sosialismin voitosta yhdessä maassa ja todistanut, että Venäjän työväenluokka pystyy, maan kapitalistisen kehityksen takapajuisuudesta huolimatta, luomaan sosialistisen suurteollisuuden, sosialismin välttämättömän perustan, ja pystyy myöskin tämän suurteollisuuden pohjalla järjestämään maatalouden sosialistisille raiteille.

Tiedämme, että tämä valtava, suuria ponnistuksia vaativa historiallinen tehtävä on täydellisesti toteutettu Leninin työn nerokkaan jatkajan Stalinin johdolla. Leninin teoria sosialistisen järjestelmän voitosta on Neuvostoliitossa jo kauan sitten tullut todellisuudeksi.

Aivan oikeutetusti kysytään, onko tulos sosialistisen järjestelmän voitosta ollut sen vaatimien suurten uhrausten arvoinen. Mitä se on todellisuudessa antanut Neuvostoliiton kansoille?

Ensinnäkin on tullut käytännössä todistetuksi se, että ihmisyhteiskunta voi meidän päivinämme erinomaisesti tulla toimeen ilman kapitalisteja ja kapitalistista riistoa. Mutta tämä on vasta niin sanoaksemme kysymyksen moraalinen puoli. Se on hyvin tärkeä asia, mutta se on liian vähän. Sosialismia ja kommunismia ei rakenneta pelkän moraalisen tyydytyksen varaan, vaan aineelliselle pohjalle. Todistaakseen elinvoimaisuutensa ja paremmuutensa kapitalismiin verraten, täytyy sosialismin pystyä nimenomaan taloudellisella alalla sellaiseen, mihin kapitalismi ei ole konsanaan pystynyt. Sen täytyy käytännössä osoittaa pystyvänsä poistamaan, paitsi sortoa ja riistoa, myöskin työttömyys ja kurjuus, toimeentulon epävarmuus, turvaamaan hyvinvoinnin kaikille. Sen täytyy pystyä turvaamaan sellainen tuotantovoimien kasvu, sellainen tuotteiden runsaus, joka kapitalismin vallitessa ei ole mahdollinen.

Ja juuri tämä tuotantovoimien ennenkuulumattoman nopea kasvu, tuotteiden runsauden herkeämätön lisääntyminen, kansanjoukkojen

N. Osenev. Lokakuun vallankumouksen aikana Smolnassa. Öljyvärimaalaus. 1949.

elintason jatkuva nousu onkin ilmeinen, kaikille tunnettu tosiasia. Tämä tosiasia heijastuu muun muassa niissä hyvin tuntuvissa joukkokulutustarvikkeiden hintojen alennuksissa, joita tiedämme Neuvostoliitossa tämän tästä saatettavan voimaan, samaan aikaan kuin kehitys kapitalistisissa maissa kulkee päinvastaiseen suuntaan. Se heijastuu tavallaan myöskin imperialististen suurvaltojen kylmässä sodassa ja aseidenkalistelussa, niiden pelossa antautua siihen kahden järjestelmän yhteistyöhön, sosialistisen ja kapitalistisen järjestelmän rauhalliseen kilpailuun, jota Neuvostoliitto aseidenkalistelun asemesta niille ehdottaa.

Nämäkin tosiasiat vastaavat täydellisesti suuren Leninin tieteellistä ennakkonäkemystä. Vuonna 1919 kirjoittamassaan, suomeksikin ilmestyneessä kirjassaan "Suuri aloite" Lenin sanoo:

"Proletariaatin diktatuuri... ei ole ainoastaan väkivaltaa riistäjiä kohtaan eikä edes pääasiassa väkivaltaa. Tämän vallankumouksellisen väkivallan taloudellisena perustana, sen elinvoimaisuuden ja menestyksen takeena on se, että proletariaatti edustaa ja toteuttaa kapitalismiin verraten korkeampaa työn yhteiskunnallisen organisation tyyppiä. Siinä on asian ydin. Siinä on kommunismin voiman lähde ja sen kiertämättömän, täydellisen voiton tae" (*Suuri aloite, suom. s.* 12).

Ja edelleen:

"Työn tuottavuus, se on loppujen lopuksi kaikkein tärkein seikka, pääasia uuden yhteiskuntajärjestelmän voitolle. Kapitalismi on luonut sellaisen työn tuottavuuden, jota ei oltu nähty maaorjuuden vallitessa. Kapitalismi voidaan voittaa ja se tulee lopullisesti voitetuksi sillä, että sosialismi luo uuden, paljoa korkeamman työn tuottavuuden" (*Sama teos, s.* 19).

Mikä antoi Leninille ehdottoman varmuuden työn tuottavuuden ennenkuulumattomasta kohoamisesta työväenvallan aikana? Se, että työtätekevien laajat joukot, vapauduttuaan riiston ikeestä ja saatuaan tilaisuuden tehdä työtä omaksi hyväkseen, pystyvät luomaan keskuudessaan aivan uudenlaisen työkurin ja työinnostuksen. Lenin osoittaa, että yhteiskunnallisen työn maaorjuudellinen organisatio pysyi pystyssä keppikurin avulla, kapitalistinen organisatio nälkäkurin avulla, kun taas

"yhteiskunnallisen työn kommunistinen organisatio, johon ensimmäisenä askeleena on sosialismi, pysyy pystyssä, ja mitä pitemmälle mennään, sitä paremmin se tulee pysymään pystyssä itse työtätekevien vapaan ja tietoisen kurin avulla" (*Sama teos, s.* 12).

Neuvostoliiton vastustajat ovat usein lausuneet julki ihmettelynsä sen ennenkuulumattoman yksimielisyyden johdosta, jota neuvostokansa, monenkirjavasta kansallisesta kokoonpanostaan huolimatta, on osoittanut raskaimpienkin koettelemustensa hetkinä. Mutta Leninin aatteiden, Leninin ja Stalinin kansallisuuspolitiikan valossa asiaa tarkastellen ei siinä ole mitään odottamatonta eikä hämmästyttävää, se on aivan luonnollinen ja lainmukainen historiallinen ilmiö. Lenin ja Stalin ovat teoksissaan vakuuttavasti osoittaneet, että sosialismi ja vasta se, pystyy luomaan todellisen ja kestävän kansakunnan eheyden, sen kaikkien kansalaisten yhteisen "isänmaan" ja "kohtalonyhteyden", josta kaikkialla paljon puhutaan, mutta joka ei ole toteutettavissa niin kauan kuin yhteiskunta on jakaantunut toisilleen vastakkaisiin luokkiin, riistäjiin ja riistettyihin. Kansallisuusvihan lietsontaan ja muuhun samantapaiseen ala-arvoiseen demagogiaan perustuva kansakunnan "eheys" ja "kohtalonyhteys" on parhaimmassakin tapauksessa vain väliaikaista, nopeasti ohikiitävää. Ottaessaan tuotantovälineet yhteiskunnan haltuun, tehdessään kaikista kansalaisista tasa-arvoisia sosialismin rakentajia, sosialismi ottaa pois kaiken pohjan luokkataistelulta. Riitaa ei synny, kun ei ole kenen kanssa riitelisi.

Sosialismin vallitessa putoaa todellisuuspohja pois myöskin eri kansallisuuksien väliltä ristiriidoilta, sillä se, kuten jo Kommunistisessa Manifestissa on selvästi osoitettu, juontaa alkunsa samasta lähteestä kuin luokkataistelukin, nimittäin kapitalistisesta tuotanto- ja omistustavasta. Leninin luonnehtima imperialismin loismaisuus ilmeneekin erikoisen räikeänä juuri siinä, että se ei voi elää eikä hengittää ilman heikompien kansakuntien riistoa ja sortoa, ilman kansakuntien yllyttämistä toisiaan vastaan, ilman kansallisuusvihan lietsontaa ja sotia. Ne kuuluvat sen elinehtoihin.

Leninin ja Stalinin sosialistinen kansallisuuspolitiikka sitävastoin rakentaa kaiken luottamuksensa vapaiden kansojen vapaaseen liittoon, suurten ja pienten kansojen tasa-arvoisuuteen, kansakuntien ehdottoman itsemääräämisoikeuden ja demokratian pohjalla tapahtuvaan vapaaehtoiseen yhteenliittymiseen ja veljelliseen yhteistyöhön. Se näkee kansojen veljeyden perusedellytyksen ja sen liikkeellepanevan, johtavan voiman eri kansallisuuksien työläisten yhteenliittymisessä, proletaarisessa internationalismissa.

Tämä luottamus on osoittautunut täysin oikeaksi, Leninin ja Stalinin kansallisuuspolitiikka on Neuvostoliitossa toteutunut, ja siinä piilee Neuvostoliiton kansojen horjumattoman yksimielisyyden "salaisuus".

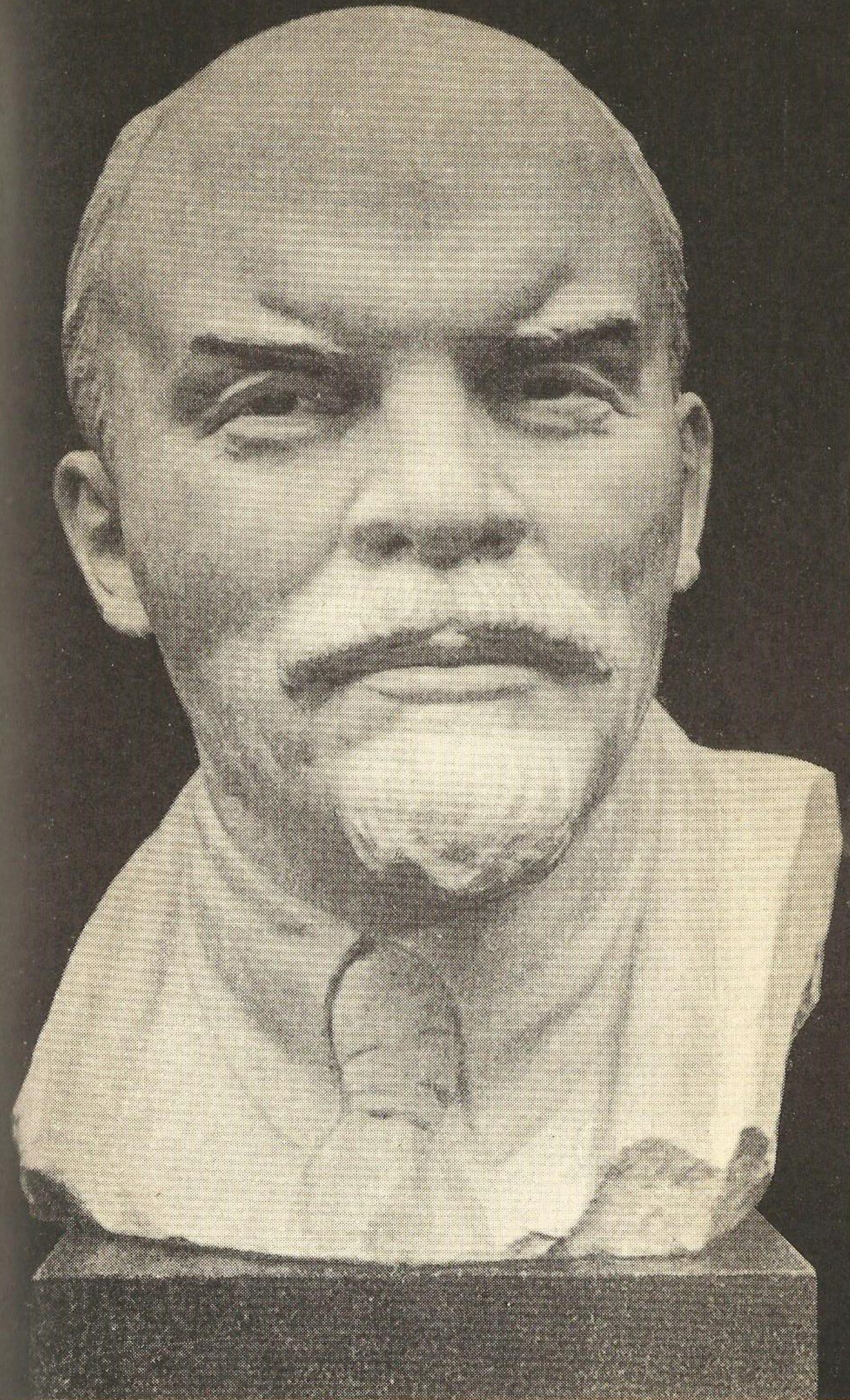
Mutta Leninin aatteiden voittokulku ei rajoitu vain Neuvostoliiton puitteisiin. Että sosialistisen vallankumouksen voitto Venäjällä oli ehdoton ja peruuttamaton, se oli Leninille täysin selvää maailmantilanteen arvioinnin perusteella. Mutta yhtä selvästi hän näki sen, että Venäjän sosialistinen vallankumous ei jää yksin, vaan että Venäjällä aloitettu imperialismin rintaman murto tulee laajenemaan, ja sitä nopeammin ja varmemmin, mitä jyrkempiin toimenpiteisiin imperialistit tulevat ryhtymään sitä estääkseen. Mikäli he yrittävät ryhtyä sotaseikkailujen tielle sosialismia kukistaakseen, he tekevät sen omiksi kaulavilloikseen, jouduttavat omaa häviötään. Puhuessaan Lokakuun vallankumouksen 4-vuotispäivänä Lenin lausui:

"Ensimmäinen bolshevikkivallankumous tempasi irti imperialistisesta sodasta ja imperialistisesta maailmasta ensimmäiset sata miljoonaa ihmistä maapallolla. Seuraavat irroittavat sellaisista sodista ja sellaisesta maailmasta koko ihmiskunnan."

Nämä Leninin profeetalliset sanat ovat meidän päivinämme toteutumassa valtavaa vauhtia. Niiden sadan miljoonan lisäksi, joista Lenin puhui vuonna 1921, on tullut seitsemän sataa miljoonaa lisää, kaksi sataa miljoonaa Euroopasta ja viisi sataa miljoonaa Aasiasta. Se merkitsee, että enemmän kuin kolmannes koko maapallon asukkaista on jo tähän mennessä peruuttamattomasti vapautunut imperialismin ikeestä. Ja että tämä kehitys tulee jatkumaan koko ihmiskunnan lopulliseen vapauttamiseen saakka, siitä eivät näy enää olevan epätietoisia edes imperialistisen Amerikan korkeimmat vallanpitäjätkään, heidän monista viimeaikaisista hysteerisistä tempauksistaan päätellen. Raihnaantuva imperialismi pystyy vielä kuolinkouristuksissaan kynimään osaa maailman kansoista, mutta se ei pysty estämään imperialisminvastaisen rintaman vastustamatonta laajenemista. Halu on kiihkeä, mutta kyky puuttuu. Halu ja kyky, kuten tunnettua, ovat kaksi eri asiaa.

Imperialismi ei kyennyt estämään kansandemokratian voittoa useissa Euroopan maissa toisen maailmansodan jälkeen. Se ei ole kyennyt estämään viisisatamiljoonaisen Kiinan kansan voittoa, sen lopullista ja peruuttamatonta poislohkeamista imperialismin järjestelmästä.

Seuraavan sivun kuva: V. Pintshuk, V. I. Lenin. Marmoriveistos graniittijalustalla. 1949.

Kuinka valtavaa naulaa imperialismin ruumisarkkuun Kiinan kansan historiallinen voitto merkitsee, on helposti ymmärrettävissä. Että tämä voitto ja sen valtava merkitys vastaavat Leninin ennakkonäkemystä, sen valaisemiseksi esitän pari hänen lausuntoaan Idän kansojen vapaustaistelusta:

"Niin heikkoja kuin nämä kansat lienevätkin, niin voittamattomalta kuin kaikki tekniikan ja sotataidon ihmeitä taistelussaan käyttävien eurooppalaisten sortajien mahti näyttäneekin, niin sittenkin sorrettujen kansojen käymässä vallankumouksellisessa sodassa piilee sellaisia mahdollisuuksia, että Idän kansojen vapautuminen on nyt täysin toteutettavissa" (Teokset, XXIV osa, s. 544).

Ja vähää ennen kuolemaansa, viimeisessä kirjoituksessaan "Parempi vähemmän, mutta paremmin" Lenin lausuu:

"Taistelun tulos riippuu loppujen lopuksi siitä, että Venäjä, Intia, Kiina jne. muodostavat väestön valtavan enemmistön. Ja juuri tämä väestön enemmistö on viime vuosien kuluessa noussut tavattoman nopeassa tahdissa taisteluun vapautensa puolesta, joten tässä mielessä ei voi olla epäilyksen varjoakaan sen suhteen, millainen yleismaailmallisen taistelun loppuratkaisu tulee olemaan. Tässä mielessä on sosialismin lopullinen voitto täydellisesti ja ehdottomasti turvattu".

Sama ehdoton varmuus Kiinan kansan ja muiden Idän kansojen voitosta, sama selvä näkemys niiden vapaustaistelun suuresta maailmanhistoriallisesta merkityksestä on Stalinilla. Hän lausui v. 1925, että

"vallankumouksellisen liikkeen voimat Kiinassa ovat uskomattoman suuret. Ne eivät ole vielä kunnolla päässeet vaikuttamaan. Ne pääsevät vaikuttamaan tulevaisuudessa. Idän ja lännen vallanpitäjät, jotka eivät näe näitä voimia eivätkä ota niitä riittävässä määrässä huomioon, tulevat siitä kärsimään... Ken ei ota huomioon tätä voimaa, hän joutuu varmasti häviölle".

Kiinan kansa puolestaan ymmärtää Leninin aatteiden valtavan merkityksen suurelle voitolleen. Pitkällisen ja monivaiheisen vapaustaistelunsa kestäessä se oli omien kokemustensa perusteella päässyt varmuuteen siitä, että voitto oli saavutettavissa ainoas-

taan marxismin-leninismin viitoittamaa tietä kulkien. Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung lausuikin eräässä viime vuonna pitämässään puheessa:

"Me olemme kiitollisia Marxille, Engelsille, Leninille ja Stalinille, jotka ovat antaneet meille aseen. Tämä ase ei ole konekiväärit, vaan marxismi-leninismi... Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue on meidän paras opettajamme."

Nämä Mao Tse-tungin sanat sisältävät suuren historiallisen totuuden. Leninin aatteiden voima ja voittamattomuus on siinä, että ne vastaavat historian todellista kehityskulkua, valottavat ihmiskunnan tietä eteenpäin ja siten muodostuvat mitä terävimmäksi aseeksi sen taistelussa onnellisemman tulevaisuuden puolesta. Jos haluamme lukea oikein nykyajan historiaa, on sitä luettava Leninin aatteiden valossa, sillä meidän vuosisatamme historia on Leninin aatteiden voittokulun historiaa.

Ville Pessi

SKPn ideologisen ja organisatorisen työn kehityksestä VIII edustajakokouksen jälkeen

Toisen maailmansodan päättyminen hitleriläisen fasismin ja sen liittolaisen suomalaisen fasismin tappioon merkitsi suurinta muutosta Suomen Kommunistisen Puolueen tähänastisessa toiminnassa ja kehityksessä. Toimittuaan yli 26 vuotta ankaran vainon ja terrorin alla puolueemme sai ensimmäisen kerran julkisen toiminnan oikeuden. Sillä on ollut valtava vaikutus puolueemme kehitykseen. Mutta sillä on ollut huomattava merkitys, ja nimenomaan myönteisessä mielessä, koko maamme sodanjälkeiseen tilanteeseen. Kommunistisen puolueemme taistelu työväen ja kaikkien työtätekevien taloudellisen aseman parantamisen puolesta ei ole ollut tuloksetonta. Puolueemme taistelu demokraattisen sisä- ja ulkopolitiikan puolesta on ollut esteenä sotapoliitikkojen pyrkimyksille syöstä maamme ja kansamme täysin vanhan turmiollisen politiikan tielle. Suotta ei vanha sotapoliitikko Väinö Tanner valitellut vappupuheessaan sitä, ettei vallitse enää sodanaikaista "yksimielisyyttä". Suomen kansa on saanut kokea, mihin tannerilainen "yksimielisyys" johtaa, mikä on sen pyrkimyksenä ja mitä sillä saavutetaan. Se yksimielisyys johtaa maamme työtätekevien joukkojen nälkiinnyttämiseen ja sotaseikkailuihin sosialistista Neuvostoliittoa vastaan. Tannerilaisilla sotarikollisilla on syytä suruun, sillä heidän kannattajajoukkonsa pienenee päivä päivältä ja samanaikaisesti kasvaa toisenlainen yksimielisyys sotapoliitikkoja vastaan rauhan puolesta, parempien elinehtojen puolesta, vapaan ja itsenäisen Suomen puolesta.

Taistelua johtaa Suomen Kommunistinen Puolue ja me voimme

liioittelematta sanoa, että puolueemme on nyt tyyten toisenlainen kuin 6 vuotta sitten, jolloin maamme taantumuksellisten oli annettava meille julkiset toimintaoikeudet. Meidän puolueessamme oli silloin arviolta vajaat pari tuhatta jäsentä vailla kiinteitä organisatorisia yhteyksiä, sillä sodan aikana ne olivat päässeet pahasti katkeilemaan. V:n 1945 puoluekokoukseen mennessä kohosi puolueemme jäsenmäärä jo n. 20.000:een jakautuen 348 perusjärjestöön. Puolueemme 30-vuotisjuhliin mennessä, siis v. 1948 VIII puoluekokouksen aikana, oli puolueessamme jäseniä yli 52 000 ja 842 puolueosastoa.

VIII puoluekokoukseen mennessä puolueemme oli kasvanut — meidän maamme olot huomioonottaen — huomattavaksi joukkopuolueeksi. Julkisen toiminnan aikana saatu kokemus oli osoittanut, että puolueemme ei kyennyt työskentelemään kyllin tehokkaasti entisen organisation puitteissa. Sen vuoksi puolueemme johto valmisti VIII edustajakokoukselle ehdotuksen n.s. ryhmäorganisatiosta, jonka edustajakokous hyväksyi ja johon siirtyminen on jo nyt toteutettu kautta maan. Puolueosastoihin kuuluvien jäsenten jakaminen pienempiin yksikköihin, puolueryhmiin, on antanut kaikkialla myönteisiä tuloksia. Se on ollut omiaan kehittämään puoluejäsenten aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta, voimistamaan huomattavasti puolueemme joukkotyötä, kasvattamaan kymmenistätuhansista puolueemme jäsenistä ihmisiä, jotka todella ansaitsevat kommunistisen puolueen jäsenen kunniakkaan nimen.

Puolueen säännöt velvoittavat jokaisen jäsenen työskentelemään puoluekokousten päätösten ja puolueen omaksuman periaatteellisen linjan puolesta. Puolueen johtavien elinten velvollisuutena ja tehtävänä on hakea ne organisatoriset muodot, jotka voivat kussakin tilanteessa parhaalla mahdollisella tavalla auttaa puoluejäsenten ja siis koko puolueen työtä puolueen poliittisen linjan toteuttamiseksi käytännössä. VIII puoluekokouksen hyväksymä ja nyt käytäntöön saatettu ryhmäorganisatiomuoto onkin sellainen, jossa jokaisen puoluejäsenen taipumukset ja kyvyt tulevat esiin, jonka kautta puolueemme jäsenjoukkojen ja johdon välinen vuorovaikutus paranee ja jonka avulla puolueemme kykenee moninkertaistamaan voimansa.

Nyt onkin pääkysymyksenä saada muodostetut puolueryhmät kaikkialla toimiviksi. Muodollisella organisatiolla, olkoon se millainen tahansa, ei paljon tuloksia saavuteta. Monilla paikkakunnilla, varsinkin maaseudulla, on ryhmien toiminnallisuuden kehittämisen esteenä puute kykenevistä ryhmän vastaavista. Tämä puute poistuu sitä mukaa, kuin käytännöllinen työkokemus ja teoreettinen tieto kasvavat. Parin vuoden aikana on puoluekeskuksen ja piirien kurssien kautta koulutettu melkoinen määrä puoluejäseniä, joitten panos perusjärjestöjen työssäkin on jo tuntunut. Pääasia on se, että riittää sitkeyttä työssä. Käytännöllinen kokemus ja teoreettiset tiedot voidaan hankkia työn kautta. Käytäntö on osoittanut, että valtavasti suurin osa puolueemme jäsenistä on tavattoman uhrautuvaa ja uutteraa väkeä, joka on silminnähtävästi kasvanut vuosi vuodelta.

VIII edustajakokouksen jälkeen on puolueessamme toimitettu jäsenkirjojen vaihto. Tämä toimenpide on lujittanut puoluettamme. Se on kohottanut jäsentemme puoluetietoisuutta, vahvistanut puolueen yhtenäisyyttä, tehostanut puoluevalppautta ja aktivisoinut puoluejäsenten työtä.

Mutta jäsenkirjojen vaihdon yhteydessä on myös ilmennyt eräitä kielteisiä ilmiöitä, joihin puolueen johto on joutunut tarttumaan. Useilla paikkakunnilla on jäsenille asetettu liian suuria vaatimuksia, jotka ovat sitten johtaneet huomattaviinkin jäsenten erottamisiin puolueesta. On tietenkin helpompaa erottaa puolueesta jäsen, jonka poliittinen tietotaso tai aktiivisuus ei ole tyydyttävä, kuin työskennellä hänen tietotasonsa ja aktiivisuutensa kohottamiseksi. Mutta tätä helpompaa tietä ei saa kulkea. Kukaan meistä ei ole ollut "valmis" kommunisti liittyessään puolueen jäseneksi. Vasta puolue on meistä kasvattanut kommunisteja ja kasvattaa meitä kutakin joka päivä. Ja se onkin kommunistisen puolueen eräs tärkein tehtävä: kasvattaa jäsenistään horjumattomia, uskollisia, uutteria työntekijöitä työväenluokan asian hyväksi.

Maamme taantumuksellisen porvariston ja oikeistososialidemokraattien yhteisenä päälinjana on ollut eristää puolueemme laajoista työtätekevistä joukoista. V:n 1948 eduskuntavaalien jälkeen valtaanpantu Fagerholmin oikeistososialidemokraattinen hallitus ei häikäillyt mitään keinoja saavuttaakseen tuon mielettömän päämäärän. Mutta se epäonnistui siinä täydellisesti. Puolueemme aktiivinen taistelu Fagerholmin hallituksen nälkiinnyttämispolitiikkaa vastaan ja epädemokraattista sisä- ja ulkopolitiikkaa vastaan oli omiaan laajentamaan entisestään puolueemme vaikutusta työtätekevien joukkojen keskuudessa niin kaupungeissa kuin maaseudullakin. Se tuli selvästi näkyviin mm. presidentin valitsijamiesvaaleissa. Mutta puolueemme ei ole työskennellyt riittävästi saavuttamansa poliittisen vaikutuksen lujittamiseksi organisatorisesti.

Puolueen organisation kasvu on VIII edustajakokouksen jälkeen huomattavasti hidastunut.

Tuntuu ilmeiseltä, että puoluejäsenyyteen on jäsenkirjojen vaihdon aikana kiinnitetty enemmän huomiota kuin aikaisemmin. Ei ole yhtä valikoimatta kuin ennen otettu uusia jäseniä. Toiseksi Fagerholmin hallituksen aikana varsinkin työpaikoilla voimistunut poliittinen vaino on estänyt monia uskaltautumasta suoraan puolueemme jäsenyyteen. Sen sijaan se ei ole ollut esteenä antamasta vaaleissa ääntään kommunisteille tai kansandemokraateille. Mutta kieltämättä puolueemme ei ole myöskään riittävästi ponnistellut organisationsa laajentamiseksi. Viime maaliskuussa pidetty puolueneuvoston kokous kiinnitti huomiota puolueen organisation laajentamiseen asettaen tavoitteeksi puolueen jäsenmäärän lisäyksen 20 %:lla IX puoluekokoukseen mennessä. Tavoite ei ole liian suuri. Tätä tehtävää täytettäessä olisi kohdistettava entistä suurempi huomio työpaikoille, ei vain uusien jäsenten hankkimisen tarkoituksessa, vaan saadaksemme yhä uusia perusjärjestöjä sellaisille työpaikoille, joilla niitä ei vielä ole.

Vaikkakin puolueemme organisatorisessa työssä VIII edustajakokouksen jälkeen on havaittavissa monia puutteita, niin ehdottomasti puolueemme on järjestöllisesti lujittunut. Tänä aikana käydyt monet suuret kamppailut ovat antaneet runsaasti kokemuksia. Niin yksityisten puoluejäsenten kuin järjestöjemmekin tiedot ja taidot kasvavat päivä päivältä, viikko viikolta, kuukausi kuukaudelta. Siirtymällä ryhmäorganisatioon ja erilaisten aktiivien työn järjestelyllä on puolueen toiminta saatu huomattavasti joustavammaksi ja voimaperäisemmäksi.

Suurin saavutus puoluetyömme parantamisessa VIII puoluekokouksen jälkeen on kuitenkin merkittävä ideologisessa työssämme. VIII puoluekokoushan korosti erikoisesti puolueemme ideologisen työn parantamisen välttämättömyyttä. Arvioimme silloin, että oikeistososialidemokraattien paljastaminen ei ole ollut aina kyllin selvällä periaatteellisella tasolla ja aatteellisten kysymysten selvittely laajojen joukkojen keskuudessa oli jäänyt meidän taholtamme heikoksi samaan aikaan kun vastustajamme hyökkäsi puoluettamme ja koko demokraattista liikettämme vastaan sekä aatteellisissa että käytännöllis-poliittisissa kysymyksissä.

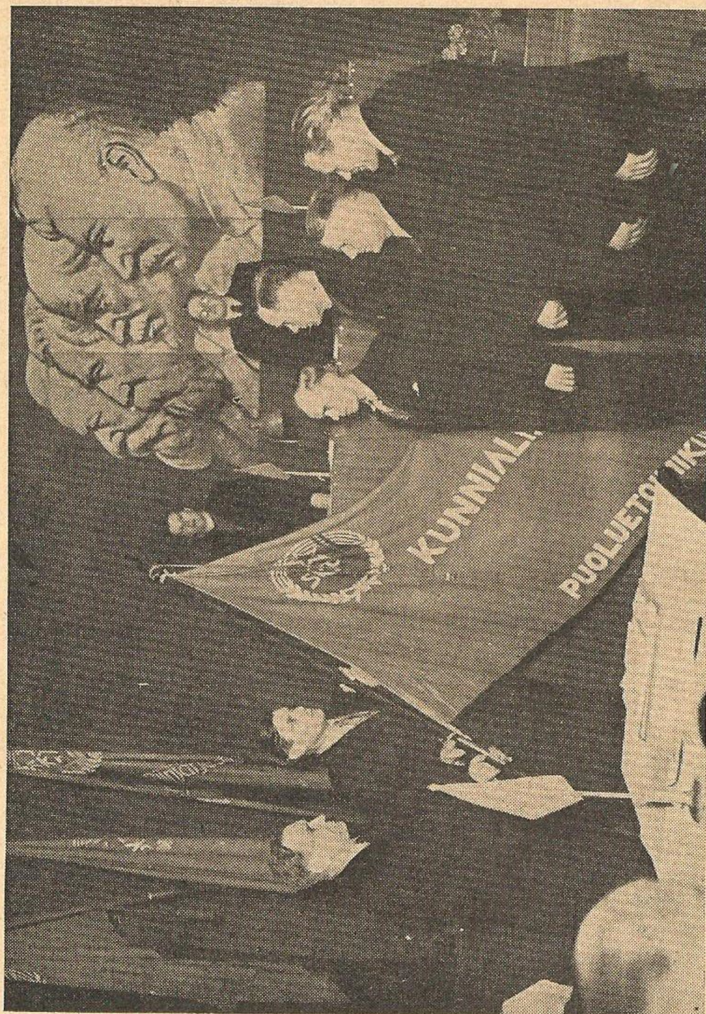
Oikeistososialidemokraattien petospolitiikan aatteellisessa paljastamisessa VIII edustajakokouksen jälkeen on myönteisiä tuloksia. Erityisen ansiokas on tov. O. W. Kuusisen kirjanen "Suomen työväenliikkeen opetuksia". Kieltämättä Suomen työväenliikkeen 50-

vuotisjuhlakamppailun yhteydessä tehty selvitystyö oli omiaan selventämään laajoille joukoille oikeistososialidemokratian todellista luonnetta, samalla kun se yleensäkin avarsi työväenliikkeemme historian periaatteellisia kysymyksiä. Sillä seikalla on oma merkityksensä nykypäivän käytännön kysymyksiin.

Aatteellisesti syventynyt ja aktivisoitunut oikeistososialidemokraattien paljastaminen on lähentänyt kommunistisia ja sosialidemokraattisia työläisiä toisiinsa ja luonut entistä paremmat edellytykset työväen yhteisrintaman aikaansaamiseen. Rauhanliikkeen levittäytyminen mitä erilaisimpia mielipidesuuntia käsittäväksi laajaksi kansanliikkeeksi on osoittanut yhä selvemmin oikeistososialidemokraattisten johtajien asettuneen kaikkein mustimpien taantumuksellisten ainesten rinnalle.

Puolueemme on aina horjumatta ja johdonmukaisesti käynyt taistelua Suomen ja Neuvostoliiton kansojen välisen ystävyyden ja luottamuksen rakentamiseksi maamme valtapiirien harjoittamaa häikäilemätöntä sotaseikkailupolitiikkaa vastaan. On luonnollista, että kommunistit ovat toimeliaimpina mukana myös siinä rauhanliikkeessä, joka on suorittanut valtavan kansanäänestyksen atomipommin kiellon aikaansaamiseksi ja kansojen tuomion langettamiseksi sille hallitukselle, joka ensimmäisenä tarttuu moiseen joukkotuhoaseeseen. Koko puolueemme pitää tämän hetken tärkeimpänä tehtävänään taistelua rauhan puolesta. Me tiedämme, että angloamerikkalaiset sodanvalmistelijat suuntaavat erikoisen huomion maahamme sen sotilaspoliittisen aseman vuoksi. Heillä on täällä auliita avustajia porvariston ja oikeistososialidemokraattien keskuudessa, jotka eivät ole luopuneet entisestä vihamielisestä asenteestaan Neuvostoliittoa kohtaan. Puolueemme taistelee näiden kansamme vihollisten rikollisten puuhien paljastamiseksi estääkseen heitä syöksemästä kansaamme uusiin onnettomuuksiin. Suomen kansa kuten muutkin kansat haluaa elää rauhassa. Mutta rauhan puolesta on myös taisteltava, herätettävä laajat kansanjoukot havaitsemaan uhkaava vaara, kannustettava niitä osallistumaan toimintaan rauhan suojelemiseksi. Se on nyt koko puolueen ja jokaisen jäsenen suurin ja velvoittavin tehtävä.

Puolueemme ideologisen taistelun tehostamisen pääkysymys on aatteellisen tason kohottaminen puolueen sisällä. Siinä on puolueemme keskuskoulu tehnyt arvokasta työtä. Kuukauden kestävillä kursseilla on se kouluttanut satoja eri alojen työntekijöitä eri puolille maata. Mutta myös piirien puoluekouluilla on ollut suuri merkitys paikallisen puolueaktiivin marxilais-leniniläisen tietotason

SKPn puoluetoimikunnan kunnialipun luovutus Lapin piirijärjestön edustajille puolueneuvoston kokouksessa 1950.

kohottamisessa. Tällaisia kouluja on ollut 8 piirissä. Alkavan syksyn ja ensi talven aikana tullaan niitä perustamaan lisää. Erinomaisen tuloksen on saavuttanut Helsingin piiri kouluttaen 3-kuukautisessa päivä- ja iltakoulussaan tänä vuonna lähes 600 puoluejäsentä ja viime vuonna 250. — Puoluetoimikunnan jäsenten opiskelua on autettu useilla 2-päiväisillä opintopäivillä. Samoin piiritoimikuntien ja niiden lähimmän aktiivin opintopäivät ovat antaneet hyviä tuloksia. Kohottaakseen puolueeseen kuuluvan sivistyneistön marxilais-leniniläistä tasoa on puoluetoimikunta järjestänyt heille kahdet 2-päiväiset maatakäsittävät konferenssit, joissa on käsitelty maamme sivistyneistön keskuudessa suoritettavan työn tärkeimpiä kysymyksiä. Eräät varsinkin toverien Lehénin ja Nevalaisen teoreettiset luennot ovat olleet huomattavana apuna ideologisessa työssämme. Toveri Stalinin 70-vuotispäivän yhteydessä järjestetyt tilaisuudet eri puolilla maata ovat auttaneet puoluejäseniä syventymään marxilais-leniniläisen teorian ja käytännön kysymyksiin, joiden ratkaisemisesta toveri Stalinin johtama Neuvostoliiton kommunistinen puolue on erinomaisena esikuvana. NKP(b):n historian opiskelulla on puolueopiskelussa ollut muutenkin keskeinen asema.

Aatteellisen työmme kehitys on näkynyt myös päivälehtiemme palstoilla ja varsinkin Kommunistin sisällössä. Kommunistin teoreettisluontoiset artikkelit ovat entistä läheisemmin ja kiinteämmin yhdistyneet tämän päivän taistelukysymyksiin maassamme.

Näiden saavutusten ohella on todettava joukko heikkouksia. Teoreettiselle opiskelulle ei anneta vieläkään riittävää merkitystä. Ei vain rivijäsenten vaan johtavassa asemassa olevienkin tovereiden keskuudessa on henkilöitä, jotka suhtautuvat leväperäisesti teoreettiseen opiskeluun. On selvää, että tällaiset toverit eivät voi kunnollisesti täyttää paikkaansa puolueen jäseninä. He eivät voi kunnollisesti täyttää puolueen antamia tehtäviä. Hyvin usein väitetään, että käytännöllisten järjestötehtävien vuoksi ei jää aikaa teoreettiseen opiskeluun. Sellaisesta on kerta kaikkiaan päästävä. Teoreettinen opiskelu ja käytännöllinen puoluetyö ovat ja niiden pitää olla erottamattomassa yhteydessä keskenään. Kumpikin ovat välttämättömiä. Toveri Stalin sanookin kirjassaan Leninismin kysymyksiä:

> "Tunnettua on myös, etteivät monet nykyiset leniniläiset käytännön miehet tunne suurtakaan hellyyttä teoriaa kohtaan, varsinkin sen valtavan käytännöllisen työtaakan täh-

den, jonka tilanne sälyttää heidän kannettavakseen. Minun täytyy sanoa, että tämä enemmän kuin omituinen käsitys Leninistä ja leninismistä on aivan väärä eikä vähimmässäkään määrin vastaa todellisuutta ja että käytännön miesten taipumus teorian hylkimiseen on koko leninismin hengen vastaista ja hyvin vaarallista asialle.

Teoria on kaikkien maiden työväenliikkeen kokemus sen yleisessä muodossa. Teoria tulee tietysti tarkoituksettomaksi, jollei se ole sidottu vallankumoukselliseen käytäntöön, aivan samoin kuin käytäntökin tulee sokeaksi, jollei se valaise tietään vallankumouksellisella teorialla. Mutta jos teoria kehittyy kiinteässä yhteydessä vallankumoukselliseen käytäntöön, niin siitä voi tulla työväenliikkeen mitä suurin voima, sillä teoria ja ainoastaan teoria voi antaa liikkeelle varmuuden, kyvyn perehtyä asioihin ja ymmärtää ympärillä sattuvien tapahtumain sisäinen yhteys, sillä teoria ja ainoastaan teoria voi auttaa käytäntöä ymmärtämään ei ainoastaan sitä, miten ja minne luokat ovat kulkemassa nykyisyydessä, vaan myöskin sen, miten ja minne niiden täytyy kulkea lähimmässä tulevaisuudessa. Juuri Lenin onkin lausunut ja toistanut kymmeniä kertoja sen tunnetun ajatuksen, että

'Ilman vallankumouksellista teoriaa ei voi olla vallankumouksellista liikettäkään'."

Aatteellisen tason kohoaminen puolueessamme on auttanut ei vain erittäin tärkeän henkilökohtaisen valistustyön suorittamisessa ja lehdistömme tason kohoamisessa, vaan se tuntuu kaikessa järjestötyössä puoluetoimikunnasta perusjärjestöihin saakka. Marxilais-leniniläis-stalinilainen oppi auttaa meitä oikein ratkaisemaan vaikeimmatkin käytännöllisen elämän kysymykset. Vain sellaisen teorian omaksunut puolue voi kulkea eteenpäin ja johtaa työväenluokan lopulliseen voittoon.

Hertta Kuusinen

Lahjat Stalinille — kansojen rakkauden ilmaus

Kaikkialla maailmassa on kansallismuseoita, joissa esitetään asianomaisen maan kansallisuuden tai kansallisuuksien kulttuuria, käsiteollisuutta, puvustoa ja muuta sellaista, joka kuvastaa niiden tapoja, jopa tuotantoakin, historiallisen kehityksen valossa. Kaikkialla on myös taidemuseoita, ei vain kansallista, vaan usein myös kansainvälistä taidetta edustavine tuotteineen. Moniaalla on teollisuus-, liikenne- ja maatalousmuseoita tai ainakin aika-ajoittaisia näyttelyitä näiltä aloilta. Mutta missään muualla kuin Neuvostoliitossa ei ole sellaista näyttelyä tai museota, joka kuvastaisi tätä kaikkea samalla kertaa ja siten, että kansallinen ja kansainvälinen kutoutuvat saumattomasti yhteen muodostaen saman perusajatuksen yhteensitoman kokonaisuuden.

Sellainen museo muodostuu toveri Stalinille vuosien varrella kaikkialta maailmasta ja erikoisesti Neuvostoliiton eri tasavalloista sen kymmeniltä eri kansallisuuksilta saapuneista lahjoista. Suurin osa näitä lahjoja on tullut hänen 70-vuotispäiväkseen. Aikaisemmat lahjat ovat pääasiassa kerätyt Moskovan Vallankumousmuseoon niille erikseen varattuihin huoneisiin. 70-vuotispäivän lahjasato on Pushkinin nimelle omistetun taidemuseon suojissa, jotka nekin jo ovat riittämättömät, sillä 12 maan lahjoja ei vielä ole saatu edes asetettua näytteille.

Olisi liian uskallettua ryhtyä kuvailemaan näitä museoita lyhyen käynnin tai parinkin perusteella. Voi korkeintaan kertoa vaikutelmista, joita on saanut, ja ajatuksista, joita ne ovat herättäneet.

Ensimmäinen vaikutelma on toteamus: Näin suuresti häntä, Sta-

70 vuotta Josef Vissarionovitsh Stalinin syntymästä. Kutsukortti Stalinin kunniaksi järjestettyyn tilaisuuteen.

linia, rakastetaan! Tuo rakkaus kuvastuu jokaisesta esineestä, siitä huolesta, jolla se on valmistettu, siitä lämmöstä, joka huokuu niissä ilmenevistä ajatuksista. Yksikään lahja ei ole sattumoisin syntynyt. Se on varta vasten tätä tarkoitusta varten valmistettu. Se on tehty ilmaisemaan kiintymystä ja kunnioitusta. Jokainen niistä sanoo: Tämän me olemme tehneet, jotta Sinä näkisit, mitä me osaamme, mitä me tiedämme Sinun pitävän arvossa tai mistä näet meidän pitävän Sinua arvossa.

Valtavan osan näyttelyesineistä muodostavat ne, jotka kuvaavat Stalinia itseään. Hänen hahmonsa astuu esiin pronssiin valetuista, marmoriin tai graniittiin hakatuista, mitä erilaisimpiin puulajeihin veistetyistä, saveen tai kipsiin muovatuista veistoksista. Ne ovat enimmäkseen yksityisten taiteilijain tuotteita, mutta joukossa on myös kansanmiesten ja muovailua tai veistoa harjoittelevien nuorten ihmisten luomuksia. Merkillepantavaa on, ettei yksikään niistä ole huono. Stalinin tutut, rauhalliset piirteet astuvat niistä esiin yhtä selväpiirteisinä, olivat ne mitä kokoa tahansa. Toisena, vielä voimakkaampana, ryhmänä ovat maalaukset ja muut mitä moninaisimmin keinoin valmistetut muotokuvat. Stalinin pää tai kokovartalokuva katselee meitä taidokkaista matoista, silkkiin kudottuna, ommeltuna, siemenistä, kuivista kukan tai muista lehdistä ja pienen pienistä puuliuskeista sommiteltuna. Hän on toisissa yksinään, toisissa Neuvostoliiton historiaa kuvastavien kuvien yhteydessä, työläisten ja talonpoikain ympäröimänä, puhujalavalla, työpöytänsä ääressä, taistelutantereella, nuoruutensa vuosina tai

sellaisena kuin hänet tunnemme nykypäivinä. Erittäin liikuttavia ovat ne, joissa hänet on kuvattu yhdessä äitinsä kanssa. Vielä useammin tapaamme hänet yhdessä suuren edeltäjänsä ja työtoverinsa Leninin kanssa. Leninin kuvia on myös erikseen, samoinkuin Marxin ja Engelsin sekä joidenkin muiden, Stalinille läheisten henkilöhahmojen, kuten esimerkiksi Maxim Gorkin kuvia. Myös Suomesta, Suomi—Neuvostoliitto—Seuran keskusjohtokunnalta on tullut taiteilija Alpo Sailon muovailema alkuperäinen Gorki-veistos.

Mutta eivät vain muotokuvat ilmaise rakkautta. Eivätkö työläisten lähettämät pienoismallit koneista, joilla he työskentelevät, ja esineistä, joita he valmistavat, ilmaise samaa? Lukemattomat taidokkaasti valmistetut piiput ja kirjoitustelineet, kauniisti sidotut kirjat, monenlaiset musiikki-instrumentit, mm. vanhan pianonvirittäjän valmistama pienoispiano, jolla voi soittaa, suomalaisten metallimiesten pieni hopeainen maitohinkki, pienet ja suuret huonekalut, pienoismallit taloista ja asunnoista, joissa on pidetty bolshevistisen puolueen kokouksia tai joissa Stalin tai Lenin ovat asuneet, lukuisat, mielikuvitusrikkaasti sommitellut shakkipelit, erilaiset ja erikokoiset keramiikka-, lasi- ja kristalliesineet, naisten valmistamat kudonnaiset, neuletyöt, nuket ja matot — eivätkö ne kaikki ilmaise samaa? Aivan varmasti. Entä kaukaisen intiaaniheimon päällikön päähine, Intiassa pienelle riisinjyvälle kirjoitettu onnittelukirje tai Havannan saarelta saapunut vaakuna? Kaikkialta maailmasta saapuneet onnitteluadressit puhuvat samaa väärjäämätöntä rakkauden ja kunnioituksen kieltä. Olemmehan me suomalaisetkin koonneet Neuvostoliiton 30-vuotispäiväksi v. 1947 kokonaista 30 suurta nidettä ja 450 000 allekirjoitusta käsittävän onnitteluadressin Stalinille. Toiset, suuremmat kansat ovat keränneet miljoonia nimikirjoituksia. Korean kansa on lähettänyt hänelle silkille kirjoitetun onnittelukirjeen, jonka 16 787 680 ihmistä on allekirjoittanut, heistä noin 9 miljoonaa sellaista, jotka asuvat amerikkalaisten miehittämässä osassa Koreaa ja jotka siis eivät ole saaneet vapaasti osallistua tähän onnitteluun. Näistä korealaisten nimikirjoituksista muodostui 400 suurta sidottua kirjaa, jotka oli tuotava Moskovaan erikoisella rautatievaunulla.

Ei voi olla kysymättä itseltään, mistä johtuu, että niin monet ihmiset, eivät vain Neuvostoliitossa, vaan kaikkialla maailmassa tuntevat tarvetta ilmaista kiitollisuuttaan ja rakkauttaan toveri Staliniin. Se tuntuu sekä luonnolliselta että ihmeelliseltä. Porvarillinen ihminen kohauttaa olkapäitään ja kuittaa koko kysymyksen

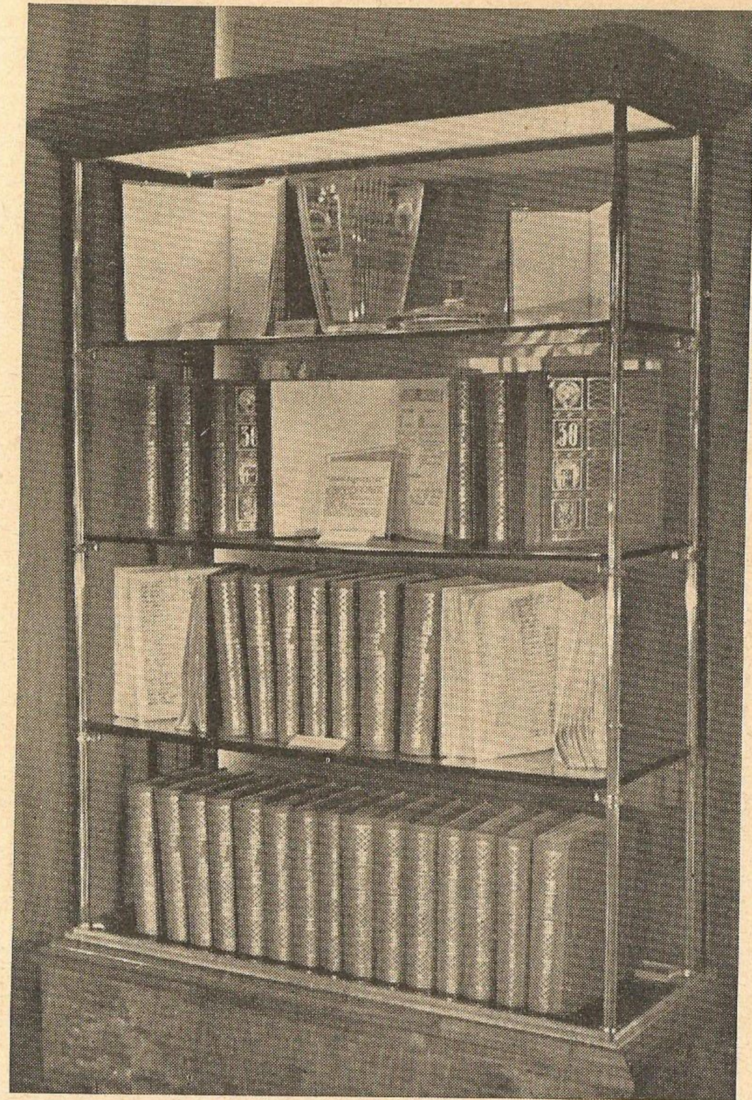
typerällä viittauksella kuvainpalvontaan tai laumapsykoosiin. Hänelle on käsittämätöntä, että yhtähyvin lukemattomat neuvostosoturit, kuin espanjalaiset vapaustaistelijat ja kreikkalaiset partisaanit ovat kuolleet Stalinin nimi huulillaan.

Toveri Stalinilla on kyky sanoa suuret ja monimutkaisetkin asiat selvästi ja yksinkertaisesti. Hän on itse antanut vastauksen tähän kysymykseen. V. 1929 hän vastasi järjestöille ja tovereille, jotka olivat onnitelleet häntä hänen 50-vuotispäivänään: *"Omistan tervehdyksenne ja onnittelunne työväenluokan suurelle puolueelle, joka on synnyttänyt ja kasvattanut minut esikuvansa mukaan ja kaltaisekseen... Voitte olla varmoja, toverit, että olen valmis vastedeskin antamaan työväenluokan asialle, proletaarisen vallankumouksen ja maailman kommunismin asialle kaikki voimani, kaiken kykyni ja verenikin, pisara pisaralta."*

Tuossa vastauksessa ilmenevät juuri ne pääseikat, jotka tekevät hänestä Neuvostoliiton ja koko maailman työtätekevien rakastaman esikuvan, johtajan ja opettajan. Yhtäältä hän edustaa sitä asiaa, sitä luokkaa ja sitä puoluetta, jonka tehtävänä on muuttaa maailma onnelliseksi asuinsijaksi ihmiselle. Toisaalta hän on itse suuri persoonallisuus, ihminen, joka on todella antanut kaikki voimansa, kaiken kykynsä, jopa kuvaannollisesti — verensäkin — sille taistelulle, jota käydään tuon onnellisemman maailman luomiseksi.

Hän on myös itse osoittanut, mikä merkitys yksilöllä voi olla historiassa. V. 1932 vastauksessaan saksalaiselle kirjailijalle Emil Ludwigille, joka yritti verrata häntä Pietari Suureen, hän sanoo vaatimattomasti, mutta samalla tyhjentävän selvästi:

"Niin, tietysti, Pietari Suuri teki paljon tilanherrain luokan kohottamiseksi ja syntymässä olleen kauppiasluokan kehittämiseksi. Pietari teki hyvin paljon tilanherrain ja kauppiaiden kansallisen valtion luomiseksi ja lujittamiseksi. On myöskin sanottava, että tilanherrain luokan kohottaminen, syntymässä olleen kauppiasluokan avustaminen ja näiden luokkien kansallisen valtion lujittaminen tapahtui maaorjatalonpoikaiston kustannuksella, josta nyljettiin kolme nahkaa. Mitä tulee minuun, olen minä vain Leninin oppilas ja päämääränäni on olla hänen ansiollinen oppilaansa. Tehtävä, jolle minä omistan elämäni, on toisen luokan, nimittäin työväenluokan kohottaminen. Tänä tehtävänä ei ole minkään kansallisen valtion lujittaminen, vaan sosialistisen ja siis kansainvälisen

"Suomen kansan ystävyysadressi", lähetetty Stalinille Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 30-vuotispäiväksi. Adressin allekirjoitukset käsittävät 30 nidettä. Moskovan vallankumousmuseo.

valtion lujittaminen, samalla kun tämän valtion kaikkinainen lujittaminen edistää koko kansainvälisen työväenluokan lujittamista. Jos jokainen askel työssäni työväenluokan kohottamisen ja tämän luokan sosialistisen valtion lujittamisen alalla ei olisi suunnattu työväenluokan aseman lujittamiseksi ja parantamiseksi, pitäisin elämääni tarkoituksettomana."

Nimenomaan yksilön merkityksestä historiassa hän sanoo:

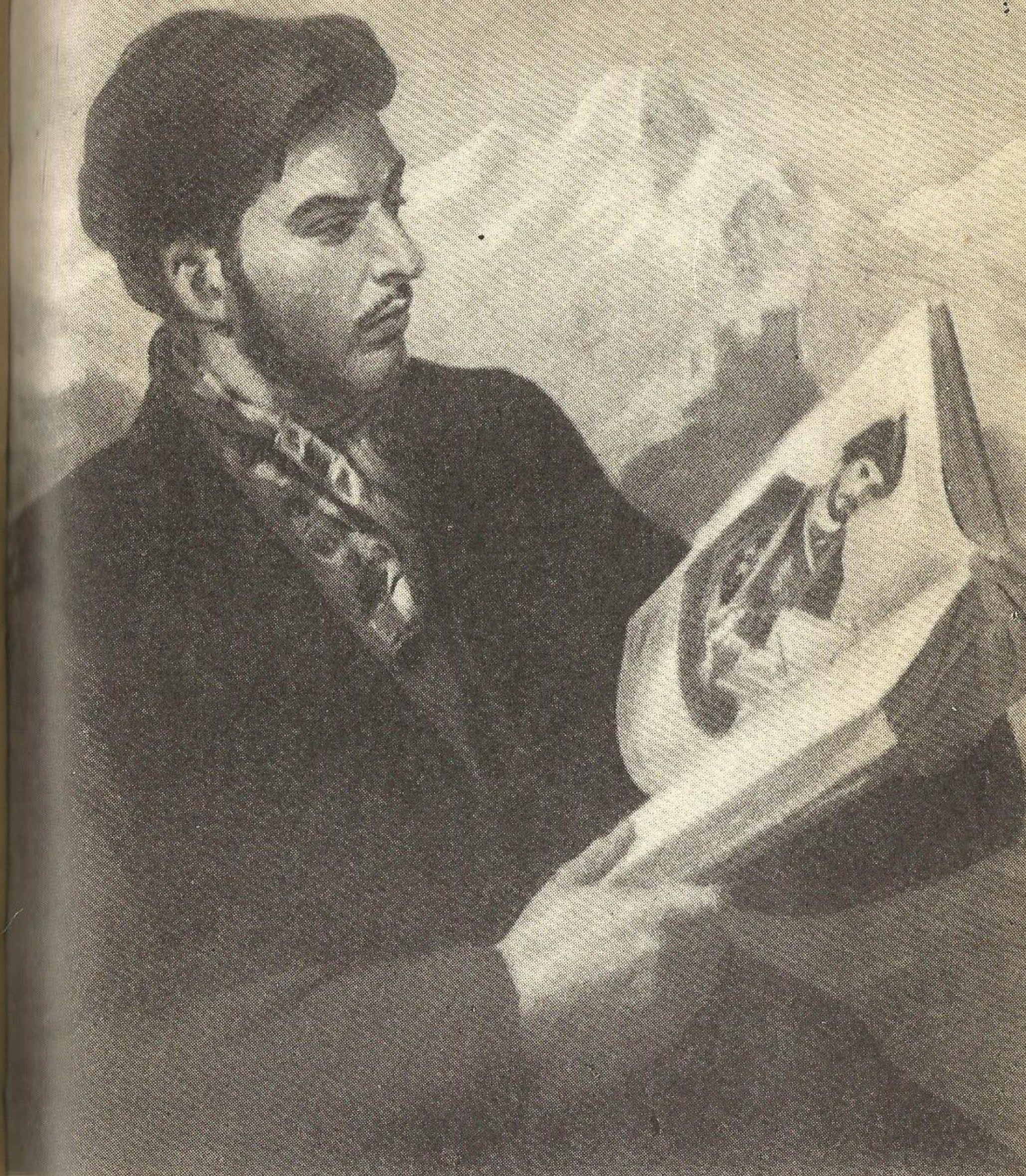
"Marxilaisuus ei lainkaan kiellä huomattavien yksilöiden osuutta taikka sitä, että ihmiset tekevät historiaa. Juuri ihmiset, mutta vain sikäli kuin he ymmärtävät oikein olosuhteet, jotka he ovat tavanneet valmiissa muodossa, ja sikäli kuin he ymmärtävät, miten näitä olosuhteita on muutettava, tekevät historiaa."

Kirjailija Ludwigin edelleen tiedustellessa, eivätkö marxilaiset kuitenkin kiellä sankarillisten yksilöiden merkitystä historiassa, toveri Stalin jatkaa:

"Marxilaisuus ei ole milloinkaan kieltänyt sankarien merkitystä. Päinvastoin, tämän merkityksen se myöntää melkoiseksi, kuitenkin niine huomautuksineen, joista äsken puhuin."

Toveri Stalin ei tarkoittanut itseään puhuessaan suurista yksilöistä ja sankareista, mutta sadat miljoonat ihmiset ovat oppineet hänessä näkemään juuri sellaisen. Hän tarkoitti ennenkaikkea Leniniä, jonka oppilas hän halusi olla. Kuuluisa ranskalainen kirjailija Henry Barbusse on kuitenkin sattuvasti sanonut: *"Stalin on meidän päiviemme Lenin, suurin ja merkityksellisin aikalaisistamme"*. Hän on ihminen, joka on oikein tajunnut, miten olosuhteita on muutettava, ja hänen panoksensa on ollut ratkaiseva niiden muuttumisessa kapitalistisista olosuhteista sosialistisiksi suuressa osassa maailmaa. Stalinin osuus uuden, sosialistisen valtiotyypin syntymiseen ja kehittymiseen on Leninin rinnalla ja jälkeen ollut suurempi kuin kenenkään muun. Hänen nimensä liittyy erottamattomasti sanaan Neuvostoliitto, sen kansojen sankarilliseen taisteluun niin kansalaissodan vaiheissa kuin rauhallisessa rakennustyössäkin, mutta erikoisesti viime maailmansodassa, jossa Stalin henkilökohtaisesti johti Neuvostoarmeijan voittoa koko maailmaa uhanneesta raa'asta ja pimeästä natsilaisuudesta. Siten hänestä ja Neuvostoliitosta on tullut vapauden ja vapautuksen vertauskuva kaikille sorretuille kansoille ja kansanluokille.

Stalin ei ole tehnyt suurtyötä vain työväenluokan vapaustaistelun

I. Toidze. J. V. Stalin. Kansikuva kirjaan "Gruusian runouden antologia".

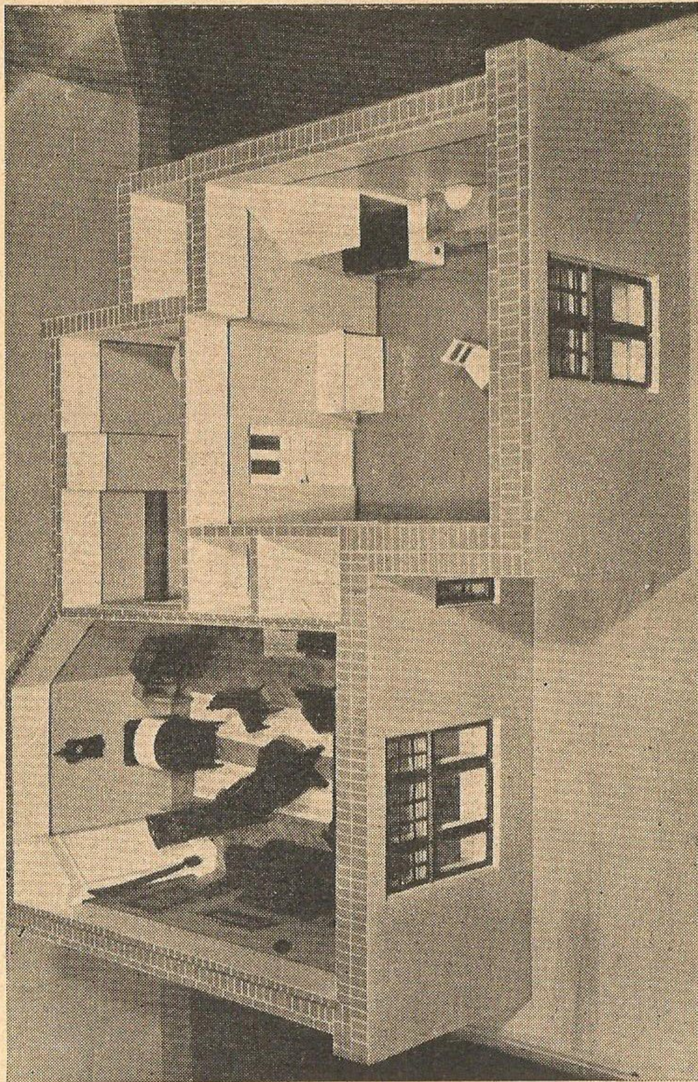
N. A. Ponomarev. Ennen kaivokseen laskeutumista. V. 1948.

A. Vephvadze: Stalinin karkoitus Batumista vuonna 1903.
Öljyvärimaalaus. 1949.

kirvoittamisessa ja johtaessaan sosialismia voittoon, vaan myös kansojen vapauden ja kansallisuuksien oikeuksien puolustamisessa. Hänen panoksensa onkin juuri viimemainitulla alalla erikoisen suuri, mistä mm. Suomen kansalla on syytä olla hänelle ikuisesti kiitollinen.

Jokainen Stalinin lahjamuseossa käynyt havaitsee heti ensi näkemältä sen kansallisia erikoisuuksia, eri maiden kansallista kulttuuria ilmentävän luonteen. Ei tarvitse muuta kuin astua ovelle, kun saattaa sanoa: Tämä huone on omistettu Venäjän Neuvostotasavallan kansalaisilta tulleille lahjoille, tämä huone kuvastaa Ukrainan kansallisia piirteitä, tämä Usbekistania tai Tadshikistania. Sama koskee Puolan, Unkarin, Tshekkoslovakian tai minkä tahansa kansandemokraattisen maan lahjahuoneita. Sama ilmiö kohtaa meitä kapitalististenkin maiden lahjoissa, puhumattakaan Kiinasta ja muista kaukaisen idän maista tulleista lahjoista. Taide-esineet, käsiteollisuustuotteet, lukuisat kansallispuvut ja naisten käsityöt, jopa työkalutkin kantavat omalla tavallaan kansallisen kulttuurin leimaa. Nousee väkisinkin mieleen tätä maailman

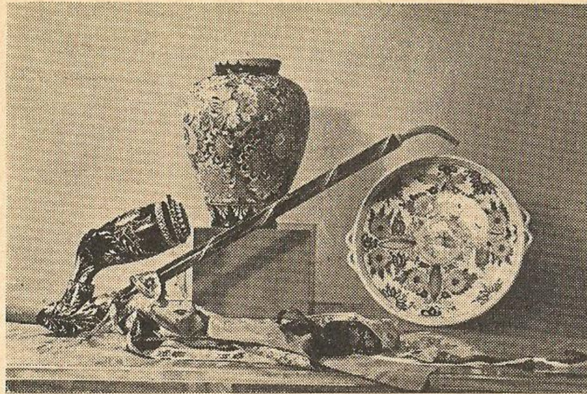

Pienoismalli helsinkiläisen työläisen asunnosta, jossa Lenin asui elo-syyskuussa 1917.

kansainvälisintä näyttelyä katsoessaan määritelmä sosialismista: "kansainvälinen sisällöltään, kansallinen muodoltaan". On oikeastaan vain yksi poikkeus ja sekin vain yhden esineen kohdalla. Se on Suomen hallituksen ja eduskunnan lahja, kuuluisan venäläisen taidemaalarin Aivazovskin merimaisema. Sen paikka on Neuvostoliitossa, koska se on venäläisen taiteilijan ja lisäksi Neuvostovaltion suuresti kunnioittaman taiteilijan maalaus viime vuosisadalta. Se kuuluisi Tretjakovin galleriaan tai Leningradin Eremitageen, mutta ei voi olla hämmästymättä nähdessään sen suomalaisten ryijyjen, suomalaisen keinutuolin, suomalaisten puu-, lasi- ja metalliesineiden, taideteosten ja Leninin piilopaikkaa kuvaavan suomalaisen pienoisasunnon rinnalla. Se on äärettömän kaunis ja se koristaa näyttelyä, mutta ei sittenkään samalla tavoin sulaudu kokonaisuuteen siinä ympäristössä, jossa suomalaiset omalla erikoisella tavallaan ovat halunneet ilmaista itseään ja ystävyyttään Neuvostoliittoa ja Stalinia kohtaan kuin muut näyttelyesineet omassa ympäristössään.

Lopuksi: tämä lahjanäyttely on ennenkaikkea k a n s a n tuotetta. Se ei loista jalokivistä eikä paljoa jaloista metalleistakaan, kullasta ja hopeasta. Se kuvastaa t y ö t ä, tavallisen työtätekevän ihmisen kekseliäisyyttä ja taitoa. Useimmat esineet ovat kollektiivista, yhteistä työtä. 60 kazakstanilaisnaista on kutonut 6×10 metriä suuruisen maton, joka kuvaa Neuvostoliittoa, sen kansoja ja historiaa. Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Tasavallan lahja, yli 3 metriä korkea lasimaljakko, jossa jokaista 16 tasavaltaa edustaa ihmishahmo, on varmasti useiden taiteilijain ja lasimestarien yhteistyötä. Kolhoositalonpojat, koululapset, kokonaisten tehtaiden työläiset, naiset ja miehet, ovat yhdessä suunnitelleet ja sommitelleet, jopa valmistaneetkin monia taidokkaita esineitä. Televisiolaitteet, jotka tätä nykyä ovat Neuvostoliitossa jo monen tavallisen perheen käytössä, radiokoneiden, pienoislentokoneiden, sähköjunien, monimutkaisten nostokurkien, autojen, maatalousvälineiden ja kaikenlaisten teknillisten välineiden upouudet tyypit ovat osoittamassa teknillisen kehityksen vauhtia. Ne todistavat Leninin ja Stalinin tunnuksen "tekniikan valloittamisesta" muuttuneen Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden työtätekeville todellisuudeksi.

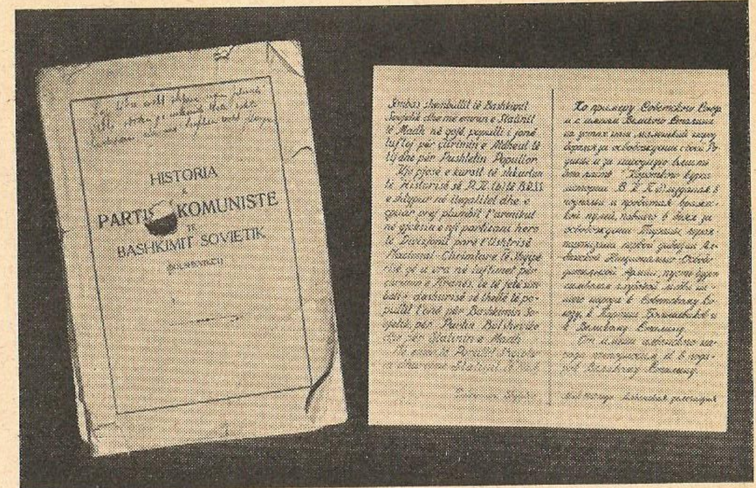
Oman lukunsa ansaitsisivat lahjat, jotka eivät koskaan joudu museoon. Kokonaisia juna- ja autokaravaaneja on käytetty kuljettamaan elintarvikkeita, hedelmiä yms., jotka on luovutettu lastenkotien ja sairaaloiden käyttöön. T u o t a n n o n k o h o t t a m i n e n

Lahjoja Stalinille tshekkoslovakialaisen Zlinin kaupungin asukkailta. Moskovan Vallankumousmuseo.

ja sitä tietä suoritettu neuvostovaltion voiman vahvistuminen sekä kansan elintason kohoaminen muodostavat päivästä päivään tihenevän "lahjojen" sarjan. Ei vain merkkipäivinä, vaan jokaisena tavallisena arkipäivänäkin luemme neuvostolehdistä uutisluontoisia kirjoituksia, jotka alkavat suunnilleen seuraavasti: "Rakas Josef Vissarionovitsh! Ilmoitamme Sinulle, että alueemme työläiset, kolhoositalonpojat, insinöörit ja teknikot ovat täyttäneet vuotuisen tuotantosuunnitelmansa ennen määräaikaa ja ryhtyneet seuraavan vuosisuunnitelman täyttämiseen". Seuraa prosenttilukuja sekä muita numeroita teollisuuden, maa-, karja- tai kalatalouden alalta, numeroita, joita luetaan tarkasti vertaillen niitä toisten alueiden ja tuotantoyksiköiden vastaaviin lukuihin. On suuri asia saada Stalinin kautta ilmoittaa hallitukselle ja bolshevistiselle puolueelle, että on täyttänyt kunnialla tehtävän, jonka on ottanut suorittaakseen.

"Lahjat" kasvavat yli käsitteen tavanomaisten rajojen. "Lahja" ei ole enää vain yhden ihmisen huomion ja rakkauden osoitus toiselle ihmiselle. Se on kansan yhteisen ponnistuksen ja ehtymättömän luomiskyvyn tuote sosialismin voiton alttarille. Se tunkeutuu jo yli valtakuntien rajojenkin. Unkarilaisissa tehtaissa työläiset kokoontuivat pohtimaan sitä, mikä lahja saattaisi olla mieluisin toveri Stalinille, jota he kunnioittavat maansa vapauttajana ja

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Historia, joka on löydetty vihollisen kuulan lävistämänä kaatuneen albanialaisen sissin rinnalta.

kaikkien sorrettujen ihmisten puolustajana. He tulivat siihen tulokseen, ettei mikään voisi ilahduttaa Stalinia enemmän kuin heidän työsuoritustensa lisääntyminen, Unkarin kansantasavallan kolmivuotissuunnitelman mahdollisimman nopea täyttäminen, koska se lisää Unkarin kansan onnea, vapautta ja riippumattomuutta, ja niinpä Unkarin työtätekevät alkoivat Stalinin päivän merkeissä joukkoliikkeen kilpaillakseen tuotantosaavutuksista. Samoin ovat tehneet Puolan ja muidenkin kansandemokratiain työtätekevät.

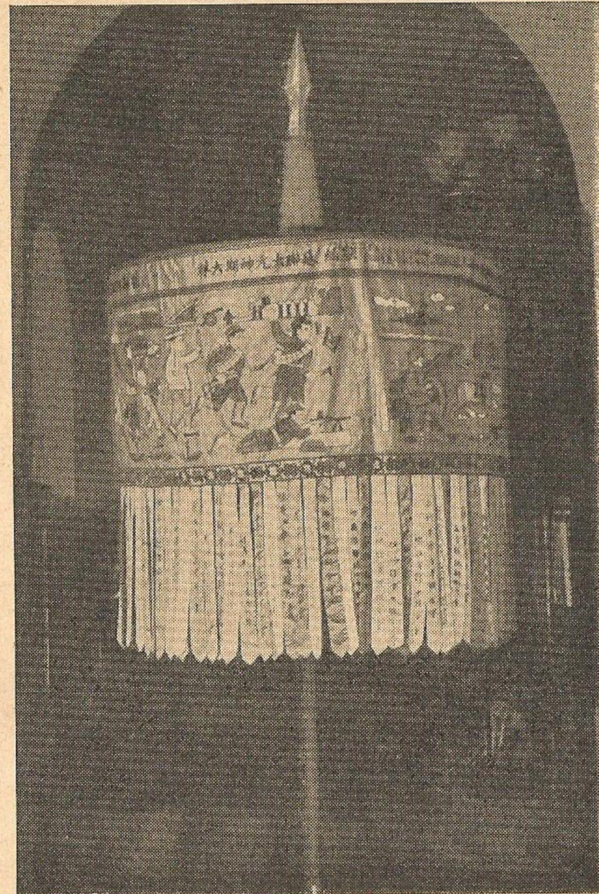
Sosialismin vahvistuminen kaikkialla, missä sen rakentaminen on aloitettu, on se yhteinen, arvokkain lahja, jonka sen rakentajat ovat voineet esikuvalleen ja auttajalleen antaa, mutta yksilö, yksilöllisyys ei huku tähän kollektiivisuuteen. Jokainen, joka suorittaa tehtävänsä erikoisen hyvin, saa siitä tunnustuksen jo työpaikallaan, sosialistisen kilpailun onnistumista osoittavissa taulukoissa tai päästessään osalliseksi vastalahjasta, palkinnoista ja kunnianosoituksesta, jonka valtio hänelle luovuttaa. Yksilön erikoiskyvyt pääsevät oikeuksiinsa niissä luomuksissa, taide- tai käsi-

työtuotteissa, joilla hän rikastuttaa — ei vain lahjamuseota — vaan samanlaatuisten tuotteiden levitessä kaikkialle, kouluihin, koteihin, sairaaloihin, työpaikkoihin — kansansa elämää. Hänen keksintönsä palvelevat yhteistä tarvetta. Hänen nimensä ei ehkä aina ole näkyvissä, mutta hänen työnsä elää ja vaikuttaa hänen ajassaan ja vuosisatoihin eteenpäin. Stalinin lahjamuseo muodostaa kokoelman näitä kansan kansaa varten ja Stalinille, kansojen suurelle johtajalle, omistettuja näytteitä inhimillisestä kyvystä, mielikuvituksesta ja luomisvoimasta.

Tällaisia työn, taidon, kansojen kulttuuriperinteiden, yhteiskunnallisen kehityksen, sosialismin voiton ja työtätekevien vapautuksen symboliikan näyttelyitä ja museoita on varmasti vähitellen syntyvä kaikkialle. Mutta mikään niistä ei tule vetämään vertoja Stalinin lahjanäyttelylle, joka jo tänä päivänä vetää puoleensa miljoonia ihmisiä näkemään jotain ennennäkemätöntä ja kokemaan jotain ennenkokematonta. Onnellinen se, joka on saanut siihen tilaisuuden ja voinut todeta, millä liikutuksella lukemattomat ihmiset näitä kauniita, usein vaatimattomia, mutta samalla suurenmoisia esineitä katselevat. Lieneekö missään museota, jossa päivästä päivään oppaanakin toimivan henkilön silmät kostuvat hänen kertoessaan, miten jokin näyttelyesine on syntynyt! Onhan joukossa monia, jotka todistavat samaa täydellistä uhrautumista puolueelle ja sen edustamalle asialle, jota Stalin itsekin koko elämällään todistaa.

Ei voi olla epäilystäkään, etteikö Stalinin lahjamuseosta aikojen kuluessa muodostu eräänlainen "pyhiinvaelluspaikka" — ei taikauskoisten, harhautettujen ihmisten vaelluksen kohde ihmeitätekevien kappaleiden luokse, vaan ihmiskäsien, inhimillisen taidon ja työteliäisyyden kauneimpien tuotteiden pariin. Niistä ei etsitä "parannusta" niinkuin lahonneista "pyhäinjäännöksistä", vaan todistusta ja vahvistusta sille, että ihmiskädet ja ihmisaivot pystyvät luomaan uuden maailman, työn ja kauneuden, kansojen välisen ystävyyden ja rauhan maailman, joka on saavutettavissa seuraamalla toveri Stalinin esimerkkiä uskollisuudessa, vaatimattomuudessa, rohkeudessa ja rakkaudessa kansojen vapauden ja kommunismin asiaa kohtaan.

Leninille ja Stalinille omistetut museot ja muistomerkit kohoavat kuitenkin kaikkia muita edelle, niinkuin Lenin on ollut ja Stalin nykyään elossa olevista edelleen on muita aikamme ihmisiä edellä, ja niinkuin Neuvostoliiton kansat ovat muita maailman kansoja edellä viitoittamassa ja johtamassa tietä kaikkien ihmisten onneen ja täydelliseen vapauteen, kommunistiseen yhteiskuntaan.

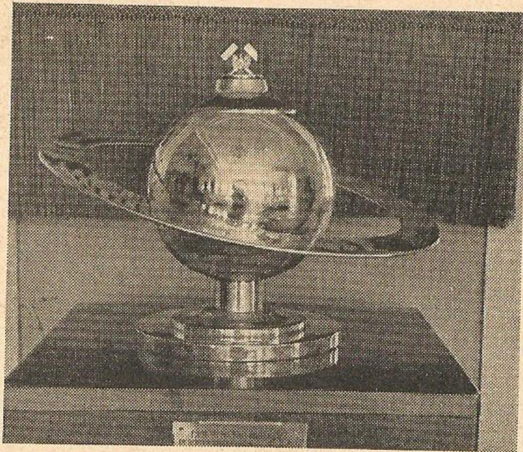

Mantshurian asukkaiden lahja japanilaisista anastajista vapautumisensa toisena vuosipäivänä. Kuhunkin nauhaan on kirjoitettu lahjoittajajärjestön nimi. Näiden järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on 40 miljoonaa.

Me suomalaiset kommunistit yhdymme varmasti kaikki toveri Pessin toveri Stalinin 70-vuotispäivillä lausumiin sanoihin:

"Suomen työtätekevä kansa tulee koko sille ominaisella sitkeydellä ja itsepintaisuudella jatkamaan taistelua vapauden ja demokratian puolesta ja saavuttamaan voiton tässä taistelussa. Tämän taistelun kärjessä on kulkenut ja kulkee Suomen Kommunistinen Puolue. Meidän puoluettamme elähdyttää Teidän johtamanne bolshevistisen puolueen taistelun suuri esimerkki. Se kulkee Marxin-Engelsin-Leninin-Stalinin opin viitoittamaa tietä eikä koskaan tule tältä tieltä poikkeamaan."

Tämän lupauksen täyttäminen on varmasti paras lahja, jonka me suomalaiset kommunistit voimme toveri Stalinille ja hänen kauttaan maailman kommunistiselle liikkeelle ja työtätekevien lopulliselle vapautukselle antaa.

Metallista valmistettu maapallo, Puolan metallityöläisten liiton lahja Stalinille. Moskovan Vallankumousmuseo.

Mirjam Vire-Tuominen

Rauhanpuolustajien liike laajenee Suomessa

Senjälkeen, kun A. Zhdanov syyskuussa 1947 pitämässään tunnetussa alustuksessa osoitti maailman kahtiajaon imperialismin ja sodan sekä demokratian ja rauhan leirien välillä, ovat myöhemmät tapahtumat tehneet yhä selvemmäksi tämän kahtiajaon. Sodanvarustelut on kiihdytetty äärimmilleen. Huolimatta suurista tappioistaan ja heikentymisestään sotaa valmistelevat suurpääomapiirit, nähdessään ajan työskentelevän heitä vastaan, etsivät yhä kiivaammin mahdollisuutta hyökkäyssodan aloittamiseen demokratian ja sosialismin leiriä vastaan. Mutta toisaalta yhä ilmeisempi sodan uhka valveuttaa laajat joukot taistelemaan kolmannen maailmansodan vaaraa vastaan. Siitä osoituksena on rauhanpuolustajien jatkuvasti kasvava voima, yhä uudet kansalaispiirit, jotka liittävät panoksensa rauhan puolelle. Tukholmassa 16—19. 3. -50 pidetyssä Rauhanpuolustajain Maailmankomitean kokouksessa lausui rauhanpuolustajain kansainvälisen liikkeen pääsihteeri Jean Laffitte, että maailmassa on jo 1 000 miljoonaa järjestäytynyttä rauhanpuolustajaa 81 maassa.

On selvää, että rauhanpuolustajien joukossa on paljon sellaisia, jotka eivät näe rintamalinjaa sodan ja rauhan voimien välillä samalla tavalla kuin kommunistit. Rauhanpuolustajilla voi olla hyvinkin erilaisia käsityksiä sodan perimmäisistä syistä ja aiheuttajista. Mutta se ei suinkaan estä rauhanpuolustajia toimimasta hyvässä yhteisymmärryksessä saman päämäärän puolesta: hyökkäysuhkan torjumiseksi, kolmannen maailmansodan estämiseksi. Kuten Jean Laffitte sanoi alustuksessaan Tukholmassa: "Tietoisuus sodan vaa-

rasta ja halu torjua vaara on ollut ensimmäinen perusta lähentymisellemme. Meitä yhdistää vakaumus siitä, että kansainväliset riitaisuudet voidaan ratkaista turvautumatta asevoimiin. Liittoutuneiden, nimenomaan Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton välisen yhteistoiminnan, joka voitiin toteuttaa sodan aikana, täytyy voida jatkua myös rauhan aikana."

Tämä yhteispohja, joka oli liikkeelle ominainen jo Parisin perustavasta kansainvälisestä kongressista lähtien, on sittemmin jatkuvasti laajentunut. Rauhanpuolustajain liike yhdistää kaikki rehelliset rauhankannattajat kansallisuuteen, uskontoon, maailmankatsomukseen tai poliittiseen mielipiteeseen katsomatta toimintaan rauhan turvaamiseksi. Rauhanpuolustajain toisen maailmankongressin kokouskutsussa sanotaan: "Vetoamme kaikkiin hyvän tahdon omaaviin ihmisiin — kaikkiin yhteiskunnallisiin, uskonnollisiin ja kulttuuripiireihin, jotka, katsomatta siihen, mikä käsitys heillä on nykyisen kärjistyneen kansainvälisen tilanteen syistä, ovat siitä levottomia ja tahtovat vilpittömästi kansojen välisten rauhallisten suhteiden vakiintumista."

Yhteistoiminta on kaiken rauhanliikkeen perusedellytys. Tämän tajuavat myös sodanlietsojat. Sen vuoksi taantumuksellisessa lehdistössä pyritään ennen kaikkea rikkomaan rauhanrintaman yhtenäisyyttä, nostamaan ennakkoluuloja rauhantahtoisten eri kansalaispiirien välille. Onhan tunnettua, että meillä Suomessa taantumus pyrkii kiihkeästi tekemään rauhanpuolustuksen kommunistien monopoliksi, siten rajoittaakseen rauhanliikkeen leviämistä muihin kansalaispiireihin. Tällä menettelyllään taantumus vahingoittaa vain itseään. Rauhanasian ajamista suuret joukot voivat pitää vain ansiona. On selvää, että kaikissa maissa kommunistit toimivat aktiivisesti mukana rauhanrintamassa. Kommunistiset puolueet ja Neuvostoliitto ovat johdonmukaisimpia taistelijoita pysyvän rauhan puolesta, päämäärän, joka liittyy oleellisesti työtätekevien etujen turvaamiseen. Mutta kommunistit eivät monopolisoi rauhanpuolustusta yksinoikeudekseen. Kuten Jean Laffitte Tukholman kokouksessa lausui: "Tarkoitus ei ole lyödä läpi jotakin mitä tahansa aatesuuntaa, vaan tarkoitus on asettaa rinnakkain katsantokantamme ja menettelytapamme pyrkiessämme yhteisen päämäärän toteuttamiseen."

Yhä laajemmissa piireissä tajutaan yhteistyön välttämättömyys rauhan turvaamiseksi. Se virhe, mihin 20—30 luvun pasifismi sortui jättäen vallan fasismille ja sodalle, oli juuri kommunistien eristäminen, alistuminen työväenliikkeen ja rauhanrintaman hajoitta-

Vapaudestaan taistelevan Espanjan edustaja Eliza Uritz keskustelemassa Kaarresuannosta saapuneiden rauhanviestin kuljettajien kanssa.

miseen. Rauhanpuolustajien liikkeen kasvu osoittaa, että sotapropaganda ei ole onnistunut uusiintuvissa yrityksissään hajoittaa yhtenäistä rauhanrintamaa. Ihmiskunnan etu ja tarve vaativat pysyvää rauhaa, jonka vain kansojen välinen yhteistyö saattaa turvata. Kaikki se, mikä estää yhteistyötä tämän päämäärän toteuttamiseksi, voi palvella vain sodan ja hävityksen tarkoitusperiä.

KANSALLINEN RAUHANKONGRESSI JA RAUHANADRESSI SUOMESSA

Meillä Suomessa kysymys rauhanliikkeen pohjan laajentamisesta, rauhanpuolustuksen muodostamisesta koko kansan yhteiseksi tehtäväksi on kuluneena talvena kokenut ratkaisevan vaiheen. Huolimatta painostuksesta, eristämisyrityksistä, panettelusta ja valhepropagandasta, millä taantumuslehdistö on koettanut hämätä yleistä mielipidettä ja estää rauhanvoimien yhteenliittymistä, rauhanpuolustajien liike on saanut mukaansa yhä uusia, yhä laajempia pii-

Rauhanviesti luovutetaan Rauhanpuolustajien Maailmankomitean edustajalle Maria Maddalena Rossille Messuhallissa 19. 4. 1950.

rejä. Se on osoitus siitä, että sotakiihoitus, kansallisuusviha ja fasismi kohtaavat jo voimakasta vastarintaa Suomessa ja että maamme terveet rakentavat voimat hakevat yhteistä pohjaa paremman tulevaisuuden luomiseksi isänmaallemme, tulevaisuuden, joka voi rakentua vain rauhan perustalle.

Suomen Rauhanpuolustajain ensimmäinen huomattava julkinen esiintyminen oli kansallinen rauhankongressi Helsingin Yliopistossa 2. 10. -49 kansainvälisenä rauhanpäivänä. Kongressin saama innostunut vastaanotto ympäri maata osoitti rauhanpuolustajia kohtaan olevaa lämmintä myötätuntoa kansamme laajoissa kerroksissa. Kongressiin osallistuneet huomattavat ulkolaiset kutsuvieraat, erityisesti Neuvostoliiton 6-henkinen arvovaltainen valtuuskunta, osoittivat rauhanpuolustajien kansainvälistä solidaarisuutta sekä Neuvostoliiton aulista myötätuntoa kaikelle toiminnalle, jonka tarkoituksena on lujittaa rauhaa ja kansojemme välisiä ystävällisiä suhteita.

Rauhanjuhla Helsingissä Rautatientorilla 17. 4. 1950.

Kongressin jälkeen Suomen Rauhanpuolustajat pani alulle yhdessä Suomen Rauhanliiton kanssa koko maassa toimitettavan nimienkeräyksen kansalaisadressiin rauhan puolesta. Adressin teksti, jonka allekirjoitti mainittujen molempien järjestöjen lisäksi 35 eri kansalaispiirejä edustavaa tunnettua henkilöä, kuuluu seuraavasti:

”Suomen eduskunnalle, hallitukselle sekä Yhdistyneille Kansakunnille.

Uuden maailmansodan uhatessa ihmiskuntaa rauhankannattajat yhdistävät kaikki voimansa sodan torjumiseksi. Siksi:

1. *vastustamme kaikkea sotaisen hengen kasvattamista ja seikkailupolitiikkaa;*
2. *tuomitsemme kaikki sodanvalmistelut, myös maassamme suunnitteilla olevan naisten ”asevelvollisuuden”;*
3. *vaadimme sotilasmenojen vähentämistä yhteiskunnallisen edistyksen hyväksi;*

4. *kannatamme YKssa tai muualla tehtyjä ehdotuksia yleisestä aseistuksen supistamisesta ja atomiaseen hävittämisestä sekä vaadimme atomivoiman ottamista rakentavan työn palvelukseen.*

Vaadimme rauhan turvaamista!"

Adressin lehdistössä saama vastaanotto osoitti, kuinka maassamme on piirejä, jotka kaikin keinoin koettavat jarruttaa ja ehkäistä kansalaismielenilmaisua rauhan puolesta. Valtaosa oikeistolehdistöä ja sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattajat joko vaikenivat tai kirjoittivat mitä kielteisimmässä ja hyökkäävimmässä sävyssä adressialoitetta vastaan. Varsinkin eräiden maaseutulehtien sävy oli suorastaan törkeä. Yhteistä kaikille hyökkäyksille oli, että niissä varottiin antamasta paikkansapitäviä tietoja siitä, mitä adressissa tosiaan sanottiin. Jyrkästi vain kiellettiin allekirjoittamasta adressia. Tämä osoittaa rauhanvastustajain asenteen kestämättömyyttä. Panettelukampanjallaan he paljastavat itsensä. Hyökkäyksillään taantumuksen kuitenkin onnistui huomattavasti jarruttaa nimienkeräystä. Huolimatta lukuisten rauhanpuolustajain uutterasta ja uhrautuvasta työstä ja joillakin paikoilla saaduista hyvistä tuloksista ei koko demokraattinen järjestöväki — eivät edes kaikki kommunistit — tajunneet adressikampanjan suurta merkitystä eivätkä osallistuneet siihen täydellä teholla. Vaikka tuhannet ja tuhannet järjestöväen ulkopuoliset henkilöt antoivat nimensä adressiin ja vaikka nimikirjoitusten määrä nousee lähes kolmeensataantuhanteen, ei lopputulos kuitenkaan ole tyydyttävä. Adressilla ei onnistuttu vielä aktivisoimaan kaikkia rauhantahtoisia piirejä. Kuitenkin tämä kampanja antoi hyödyllisiä kokemuksia ja sillä oli liikkeellepaneva merkitys rauhanpuolustajain työlle. Se valmisteli maaperää toiselle rauhankampanjalle, joka parhaillaan on käynnissä: allekirjoitusten keräys rauhanpuolustajain kansainväliseen vetoomukseen atomiaseen kieltämiseksi sekä sellaisen hallituksen julistamisesta sotarikolliseksi, joka ensiksi käyttää atomiasetta.

RAUHANVIESTI

Suuri merkitys rauhanpuolustajain toiminnan aktivisoitumiselle, organisation laajenemiselle sekä yleensä rauhanpuolustajain liikkeen tunnetuksi tekemiselle omassa maassamme oli rauhanviestillä.

Rauhanviesti lähti liikkeelle 21 pnä helmikuuta Kaarresuannosta läheltä kolmen valtakunnan rajaa, jossa Suomen ja Ruotsin rauhanpuolustajat kohtasivat toisensa ja jonne Norjan rauhanpuolustajat lähettivät tervehdyksensä. Ruotsin ja Norjan rauhanpuolustajat veivät viestinsä Tukholmaan 16—19. pnä maaliskuuta kokoontuvalle Rauhanpuolustajien Maailmankomitealle, jolle myös Suomen Rauhanpuolustajat jättivät tervehdyksensä. Mutta Suomen rauhanviesti jatkoi matkaansa kylästä kylään, kaupungista kaupunkiin vielä kuukauden Tukholman kokouksen jälkeen. Huhtikuun 19. pnä viesti juhlallisesti luovutettiin Rauhanpuolustajien Maailmankomitean edustajalle Helsingissä.

Rauhanviesti kulki, lainatakseni Pravdan kirjeenvaihtajan Kiirasen käyttämää vertausta, "kuin keväinen tulva". Rauhanjuhlien ja niihin osallistujain määrä kasvoi arvaamattomalla vauhdilla. Yhä useammat paikkakunnat vaativat itselleen viestitilaisuutta, joiden järjestelyssä paikalliset yksityiset henkilöt ja järjestöt osoittivat suurta oma-aloitteisuutta. Yhä laajemmat kansanjoukot osallistuivat viestin kuljetukseen ja viestijuhliin. Sallasta lähti 200-henkinen hiihtopartio viemään viestiä Salmivaaraan. Kemissä viestin vastaanotti 1 500-henkinen kulkue, Kemin uljaat oikeustaistelijat etunenässä. Monet kymmenet soihtukulkueet ovat kiertäneet rauhanviestin merkeissä kymmeniä kilometrejä eri puolilla maata. Ja etelämmässä iltojen tultua valoisammiksi saapuivat soittokunnat ja kulkueet tunnuksia kantaen ottamaan vastaan viestintuojia, jotka kelkoilla, pyörillä, jalan, autoilla, milloin milläkin kulkuvälineellä veivät rauhanviestiä eteenpäin. Kokoussalit osoittautuivat liian pieniksi. Porissa kokoontui räntäsateessa 700 henkilöä kauppatorille kuulemaan viestin sanomaa. Jyväskylän kaupungintalon luo saapui 1 000 ihmistä ja viisi rauhankulkuetta. Lahden kauppatorille kokoontui 3 000 ihmistä, Turussa tihkusateesta huolimatta kokoontui 7 000 ihmistä viestiä vastaanottamaan. Viestin kulkumatka nousee kaikkine sivuviesteineen yli 15 000 kilometrin. Viestitilaisuuksien lukumäärä kohoaa moniin satoihin ja viestin kuljetukseen ja viestijuhliin osallistuneiden henkilöiden määrä nousee sataantuhanteen.

Mutta ei vain viestin aikaansaama joukkoliike, vaan myös tähän liikkeeseen osallistuneiden kansalaispiirien erilaisuus on osoitus rauhanliikkeen laajenevasta pohjasta maassamme. Ruumiillisen ja henkisen työn tekijöitä, uskonnollisia ihmisiä ja ateisteja, porvareita ja marxilaisia on ollut rinnan ottamassa vastaan viestiä, puhumassa rauhantilaisuuksissa, viemässä viestiä eteenpäin. Viestin yksinkertaiset velvoittavat sanat koskivat kaikkia:

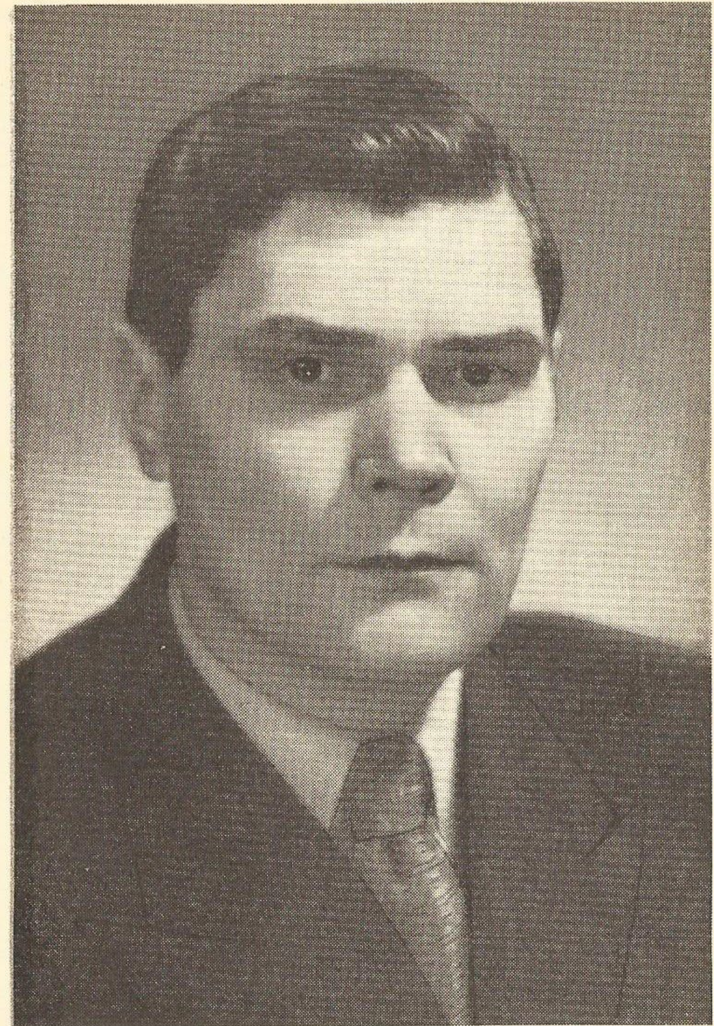
Neuvostonaisten edustajat Nina Popova ja Lidia Petrova VIDF:n Tpk:n kokouksessa Helsingissä v. 1950.

"Sodanlietsonta on lopetettava. Maamme ja kaikkien maiden tulevaisuus on rakennettava rauhan perustalle. Suomen kansan nimessä annettu lupaus ystävyydestä ja yhteistyöstä Neuvostoliiton kanssa on täytettävä. Yhteisvoimin sulku sodalle."

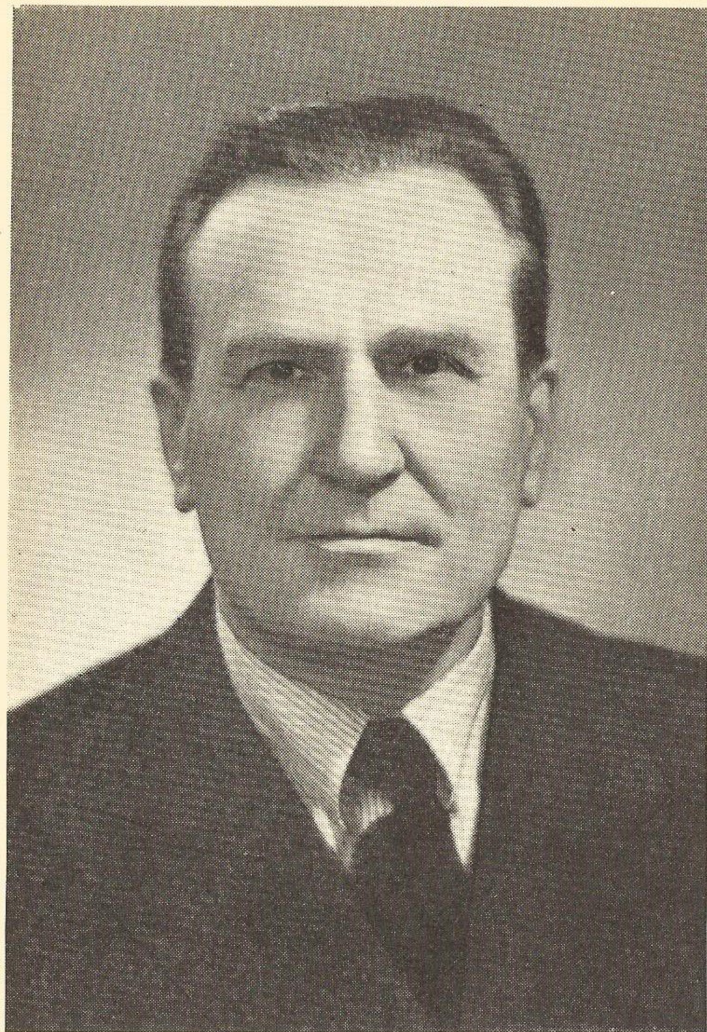
TÄMÄN HETKEN TÄRKEIN TEHTÄVÄ

Rauhanpuolustajain liike on Suomessa päässyt alkuun. Tämän liikkeen jatkuva tehostaminen ja laajentaminen vaatii paljon työtä. Sen tehtävänä on omalta osaltaan lujittaa kansojen välistä yhteistyötä rauhanpuolustajain valtavan maailmanliikkeen puitteissa. Sillä on myös suuri merkityksensä niiden turmiollisten vaikutusten poisjuurruttajana, mitä fasismi ja sotakiihoitus ovat vuosikymmenien kuluessa onnistuneet kansaamme istuttamaan.

Kommunistit, jotka ovat ensimmäisinä toimimassa tavallisten

SKP:n puheenjohtaja Aimo Aaltonen.

SKP:n pääsihteeri Ville Pessi.

ihmisten yhteisten etujen puolesta, osallistuvat etujoukkona myös rauhanrintaman työhön. Kommunistien on omalta osaltaan pyrittävä lujittamaan kaikkien rauhantahtoisten kansalaisten yhteistoimintaa. Yhteinen pohja on löydettävä konkreettisissa taistelukysymyksissä sodanvalmisteluja vastaan. Ja silloin, kun ennakkoluuloilla pyritään hajoittamaan rauhanrintamaa, on kommunistien osattava kaksinverroin toimia yhtenäisyyden säilyttämiseksi. Vain tosiasioita osoittamalla, jatkuvalla, maltillisella ja kärsivällisellä selittämisellä ja valistustyöllä voidaan murtaa se ennakkoluulojen muuri, jota taantumus on vuosikymmeniä rakentanut ihmisten tajuntaan. Tänään on vielä voimassa päivänpolttavana Leninin lause: "Meidän on osattava saada sopimus niidenkin kanssa, jotka eivät arvioi samoin kuin me pahan alkuperää ja liikkeen luonnetta."

Pääkysymys, joka yhdistää mitä laajimmat kansalaispiirit, on kolmannen maailmansodan estäminen. Sota voidaan estää ja se on estettävä, siinä rauhanpuolustajain tunnus. Siinä on demokraattisen leirin ja koko edistyksellisen ihmiskunnan tämän hetken tehtävä, jossa kommunisteilla on suuri historiallinen osuutensa. Kuten M. Suslov sanoi Kommunististen ja Työväenpuolueiden Tiedoitustoimiston toisessa neuvottelukokouksessa pitämässään alustuksessa:

"Uuden sodan uhan kasvaessa kommunistisilla ja työväenpuolueilla on suuri historiallinen vastuu. Kommunististen ja työväenpuolueiden on käytettävä kaikkia taistelukeinoja turvatakseen pysyvä ja luja rauha, omistaen koko toimintansa tälle tämän hetken keskeisimmälle tehtävälle."

Sulo Suvanto

Kiinan kansantasavalta — Kiinan kansan historiallinen voitto

Lokakuun 1 päivä 1949 merkitsi suurta käännekohtaa Kiinan kansan historiassa. Sinä päivänä Kiinan kansan edustajat perustivat Kiinan kansantasavallan ja valitsivat kansan Keskushallituksen Kiinan kommunistisen puolueen johtajan Mao Tse-tungin johdolla. Nämä tapahtumat merkitsevät uuden aikakauden alkua 475-miljoonaisen kansan elämässä, uutta valoisaa kehitysvaihetta kansalle, joka on käynyt pitkäaikaisen, sankarillisen taistelun perusteitaan myöten lahoa, taantumuksellista järjestelmää, feodaalista sortoa, kansallista petosta ja siirtomaaorjuutta vastaan. Toista sataa vuotta jatkunut ulkomaisen pääoman sorron ja orjuuttamisen kausi Kiinan kansan historiassa on päättynyt kansallisen riippumattomuuden ja demokratian voittoon, kansan monisatamiljoonaisten joukkojen voittoon sisäisestä taantumuksesta ja kansainvälisestä imperialismista.

KIINAN KANSAN VOITTO — MARXISMIN-LENINISMIN VOITTO, IMPERIALISMIN TAPPIO

Kiinan kansan työväenluokan ja kommunistisen puolueen johdolla saavuttama maailmanhistoriallinen voitto on loistavasti vahvistanut oikeaksi ihmiskunnan suurten nerojen Leninin ja Stalinin ennakkonäkemyksen vallankumouksellisen nousun historiallisesta välttämättömyydestä, kansallisen vapausliikkeen väistämättömästä ja voittoisasta laajenemisesta siirtomaissa ja riippuvaisessa asemassa olevissa maissa. Lenin osoitti, että mahtavana sysäyksenä kansalliselle vapausliikkeelle Kiinassa oli Venäjän vallankumous vuonna 1905: *”Maailman kapitalismi ja liike Venäjällä vuonna 1905 herättivät lopullisesti Aasian. Keskiaikaisessa seisahdustilassa villiytyneet ja takapajuiset satamiljoonaiset kansat ovat heränneet uuteen elämään ja taisteluun alkeellisten ihmisoikeuksien ja demokratian puolesta”*, mainitsi Lenin kirjoituksessaan ”Aasian herääminen”.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous Venäjällä jakoi maailman kahteen leiriin — sosialismin ja kapitalismin leiriin antaen uuden mahtavan sysäyksen siirtomaa- ja riippuvaisessa asemassa olevien maiden kansojen kansalliselle vapaustaistelulle. Vajaan viiden vuoden kuluttua Lokakuun vallankumouksesta Lenin v. 1922 osoitti, että satoja miljoonia ihmisiä osallistuu Aasian maissa, muun muassa Kiinassa, kansalliseen vapausliikkeeseen. Näiden maiden väestö muodostaa yli puolet maapallon väestöstä. *”Tämä enemmistö on nyt herännyt ja tullut liikkeeseen, jota eivät kykene pysähdyttämään voimakkaimmatkaan ja mahtavimmatkaan vallat”*, Lenin ennusti.

Tämä valtava vallankumouksellinen liike kansallisen vapauden ja kansanjoukkojen aineellisten, sivistyksellisten ja poliittisten oikeuksien ja vapauksien puolesta on Kiinassa johtanut nyt vaiherikkaiden, monimutkaisten taisteluiden, tappioiden ja voittojen kautta lopulliseen voittoon. Taistelevan kansan etujoukkona on ollut Kiinan työväenluokka ja innoittajana ja johtajana maineikas, sankarillinen Kiinan kommunistinen puolue, joka on pitänyt toimintaohjeenaan marxismin-leninismin suurta ja voittamatonta teoriaa:

> *”Kiinalaiset löysivät marxismin-leninismin yleisen totuuden, joka sopii kaikkialle, ja Kiinan kasvot muuttuivat. Kiinalaiset omaksuivat marxismin sen jälkeen, kun venäläiset olivat sitä soveltaneet. Ennen Lokakuun vallankumousta eivät vain Lenin ja Stalin olleet tuntemattomia kiinalaisille, he eivät tunteneet myöskään Marxia ja Engelsiä. Lokakuun vallankumouksen tykinlaukaukset kantoivat meille marxismin-leninismin. Lokakuun vallankumous auttoi maailman ja Kiinan edistyksellisiä aineksia käyttämään proletariaatin maailmankatsomusta maan kohtaloiden määrittelemiseksi ja omien ongelmiensa tarkistamiseksi. Johtopäätöksenä oli — on kuljettava venäläisten tietä”, korosti Mao Tse-tung kirjoituksessaan ”Kansandemokratian diktatuurista”.*

Mutta ei vain Lokakuun vallankumous antanut uutta voimaa Kiinan kansalliselle vapausliikkeelle ja aseistanut Kiinan kansallisia vapaustaistelijoita, ennen kaikkea työväenluokkaa ja vuonna 1921 perustettua Kiinan kommunistista puoluetta marxismin-leninismin voittamattomalla teorialla. Aikamme suurin leniniläinen, J. V. Stalin, on suorittanut uraauurtavan työn Kiinan vallankumouksen liikkeellepanevien voimien määrittelemiseksi. Hänen työnsä muodostui toimintaohjelmaksi Kiinan kommunistiselle puolueelle vv. 1925—1927 sekä sen jälkeen.

Stalin varoitti kommunisteja koneellisesti käyttämästä valmiita kaavoja "huomioimatta liikkeen konkreettisia edellytyksiä kussakin maassa". Hän korosti, että kommunististen puolueiden muodostuttua joukkopuolueiksi, johtamisen päätehtävä on *"löytää, tavoittaa ja taitavasti yhdistää liikkeen kansallisesti erikoiset piirteet kussakin maassa yleisiin asettamuksiin"* ja *"tehdä käytännöllisesti toteutettaviksi kommunistisen liikkeen peruspäämäärät"* (Stalin, IX osa, s. 332).

Marraskuussa 1926 Stalin korosti Kiinan vallankumouksen imperialisminvastaista luonnetta: *"Porvarillis-demokraattisena vallankumouksena Kiinan vallankumous on samalla kansallisen vapautuksen vallankumous, jonka kärki on suunnattu vierasmaalaisen imperialismin herruutta vastaan Kiinassa."* Samalla hän eritteli Kiinan vallankumouksen eroavaisuudet Venäjän vallankumouksesta osoittaen, että Kiinan suurporvaristo on äärimmäisen heikko, teollisuus keskitetty vierasmaalaisten imperialistien käsiin ja että sen vuoksi *"Kiinan vallankumouksen aloittajan ja johtajan osa, Kiinan talonpoikaiston johtajan osa joutuu väistämättömästi Kiinan proletariaatin ja sen puolueen käsiin"*. Stalin osoitti myös sen Kiinan vallankumouksen erikoisuuden, että rinnan Kiinan kanssa on olemassa ja kehittyy Neuvostoliitto, jonka vallankumouksellinen kokemus *"ei voi olla helpottamatta Kiinan proletariaatin taistelua imperialismia vastaan ja keskiaikaisia feodaalisia jätteitä vastaan Kiinassa"*. (Teokset VIII osa, sivu 358—359).

Kiinan vallankumouksen imperialisminvastaisen olemuksen Stalin osoitti johtuvaksi siitä, että *"imperialismi on Kiinassa se voima, joka kannattaa ja tukee Kiinan kansan suoranaisia riistäjiä — feodaaleja, militaristeja, kapitalisteja, byrokraatteja jne., että kiinalaiset työläiset ja talonpojat eivät voi kukistaa näitä riistäjiään käymättä samalla vallankumouksellista taistelua imperialismia vastaan"* (IX osa, 334—335). Stalin korosti edelleen, että *"ken tahtoo hävittää feodalismin jätteet Kiinassa, hänen on välttämättä nostettava kätensä imperialismia ja imperialistisia piirejä vastaan Kiinassa. Sen vuoksi on mahdotonta murskata ja hävittää feodaaliset jätteet Kiinassa käymättä päättävää taistelua imperialismia vastaan"* (IX osa, sivu 286).

Kansanarmeijan taistelija.

Tapahtumien kulku on vahvistanut loistavasti tämän stalinilaisen asettamuksen oikeaksi. Kiinan kansan voitto ei merkitse vain Kuomintangin taantumuspiirien kukistumista, vaan myös vierasmaalaisten imperialistien, ennen kaikkea kansainvälisen taantumuksen päävoiman, amerikkalaisten imperialistien karkoittamista Kiinasta. Kansallisen vapausliikkeen kulku osoittaa vakuuttavasti, että juuri amerikkalaiset imperialistit olivat kehityksen pääesteenä Kiinassa ja että juuri he lietsoivat siellä kansalaissotaa, jonka tarkoituksena oli estää tyydyttämästä satamiljoonaisten kansanjoukkojen kipeimpiä tarpeita.

Siitä johtui myös, että kaikki se, mikä heikensi maailman imperialismin voimia, voimisti Kiinan kansan vapaustaistelua. Tärkeim-

pänä edellytyksenä Kiinan demokratian sotilaallisille ja poliittisille saavutuksille oli Saksan ja Japanin häviö toisessa maailmansodassa, fasismin murskaaminen, joka suoritettiin Neuvostoliiton ratkaisevalla johdolla. Saksan ja Japanin sotakoneiston luhistuminen ja demokraattisten voimien kasvu kaikkialla maailmassa rinnan imperialismin voimien heikentymisen kanssa sitoivat kansainvälisen imperialismin päävoimia ja myötävaikuttivat Kiinan kansan vapausliikkeen ennennäkemättömään nousuun ja historiallisiin voittoihin.

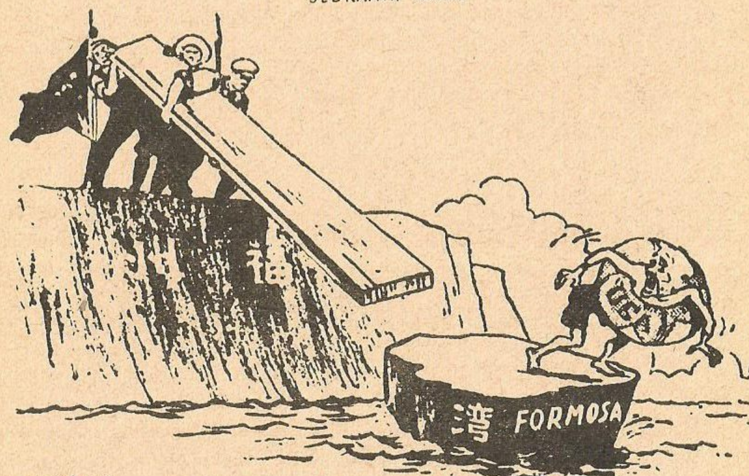
"Jos Neuvostoliittoa ei olisi olemassa, jos ei olisi olemassa fasisminvastaisen rintaman voittoa toisessa maailmansodassa, jos ei — mikä on erikoisen tärkeätä meille — Japanin imperialismia olisi murskattu, jos ei olisi ilmestynyt uuden demokratian maita Euroopassa... niin kansainvälisten taantumusvoimien puristus olisi tietystikin ollut paljon voimakkaampi kuin nyt. Olisimmeko me voineet saavuttaa voittoa sellaisissa olosuhteissa? Ei tietystikään", — toteaa Mao Tse-tung kirjoituksessaan "Kansandemokratian diktatuurista".

KANSA MAANSA ISÄNNÄKSI

Toisen maailmansodan jälkeen kesällä 1946 alkanut Kiinan kansan taistelu amerikkalaisten imperialistien ja taantumuksellisen Kuomintangin uudistunutta hyökkäystä vastaan kesti yli kolme vuotta. Sen tuloksena kansanarmeija vapautti vuoden 1949 syyskuuhun mennessä suurimman osan maata. Taloudellisessa suhteessa tärkeimmät alueet — Koillis-Kiina, Pohjois-Kiina, Itä-Kiina, Kaakkois-Kiina ja huomattava osa Etelä-Kiinaa olivat siirtyneet vapautetun Kiinan valvontaan. Kansanarmeijan voiton ansiosta maan poliittiset voimasuhteet olivat ratkaisevasti muuttuneet demokratian voimien hyväksi. Valta siirtyi kansan valitsemille uusille valtaelimille, joissa olivat edustettuina työtätekevien kansanjoukkojen eri kerrostumat ja jotka toteuttivat demokraattista, kansan valtavan enemmistön etuja vastaavaa politiikkaa.

Ratkaisevan voiton saaminen imperialistisesta, demokratianvastaisesta taantumusleiristä teki myös mahdolliseksi toteuttaa valmisteilla oleva suunnitelma maan yhdistämisestä yhteiseksi keskitetysti johdetuksi valtioksi. Se teki mahdolliseksi tällaisen valtion johtavien periaatteiden hyväksymisen ja uuden keskushallituksen

muodostamisen. Siinä tarkoituksessa oli Kommunistisen puolueen aloitteesta kutsuttu viime vuoden syyskuussa koolle Kiinan kansan poliittinen neuvottelukokous. Sen kokoonkutsuminen oli kuulunut kommunistisen puolueen taisteluohjelmaan siitä lähtien, kun Kuomintang Tshiang Kai-shekin koplakunnan johdolla oli mitätöinyt tammikuun 10. päivänä 1946 kokoontuneen poliittisen neuvottelukokouksen päätökset maan demokratisoimisesta ja kokoomushallituksen muodostamisesta kaikkien demokraattisten puolueiden osanotolla. Uuden poliittisen neuvottelukokouksen koollekutsumiseen tähtäsi myös Kiinan kommunistien vapputunnuksiin vuonna 1948 sisältynyt kehoitus kutsua koolle viipymättä kaikkien puolueiden ja puolueettomien ryhmittymien edustajat harkitsemaan ja toteuttamaan toimenpiteitä Kansan edustajakokouksen koollekutsumiseksi ja kokoomushallituksen perustamiseksi. Poliittisen neuvottelukokouksen koollekutsumista valmistelemaan kommunistien toimesta oli muodostettu erikoinen komitea, jonka päätökset kesäkuussa 1949 määrittelivät käytännölliset ja periaatteelliset tehtävät neuvottelukokouksen koollekutsumista varten. Ratkaisevan voiton saavuttaminen Kuomintangin taantumusarmeijoista merkitsi hetken koittaneen näiden historiallisten tehtävien toteuttamiselle.

Kansan poliittinen neuvottelukokous kokoontui Pekingissä 21. pnä syyskuuta 1949. Siihen osallistui kaikkiaan 636 edustajaa 45 eri järjestöstä. Tämä erilaisia demokraattisia järjestöjä, kansanarmeijaa, eri alueita ja kansallisia ryhmittymiä, ulkomailla asuvia kiinalaisia järjestöjä ja muita isänmaallisia aineksia edustava kokous julisti Kiinan kansantasavallan ja sen Keskushallituksen muodostetuksi. Kokous käsitteli ja hyväksyi organisatiosäännöt Kiinan poliittiselle neuvottelevalle Kansanneuvostolle, Kiinan kansantasavallalle ja sen Keskushallitukselle sekä yleisen ohjelman Kiinan poliittiselle neuvottelevalle Kansanneuvostolle. Lisäksi neuvottelukokous valitsi Kiinan poliittisen neuvottelevan Kansanneuvoston Kansallisen komitean ja kansanhallituksen Keskusneuvoston, hyväksyi kansallislipun, vaakunan ja päätti, että Kiinan kansantasavallan pääkaupunkina on tästä lähtien oleva Peking. Loppuistunnossaan 30 päivänä syyskuuta kansan poliittinen neuvottelukokous valitsi yksimielisesti Kiinan kansantasavallan Kansanhallituksen Keskusneuvoston puheenjohtajaksi Kiinan kommunistisen puolueen puheenjohtajan Mao Tse-tungin.

Näin valittu Kiinan kansanhallituksen Keskusneuvosto on varustettu tasavallan keskushallituksen valtuuksilla. Se edustaa Kiinan kansantasavaltaa kansainvälisissä suhteissa ja johtaa maan hallintaa. Sen alaisuudessa toimivat 1) hallinnollinen neuvosto, 2) kansan vallankumouksellinen sotilaskomitea, 3) korkein kansanoikeus ja 4) pääsyyttäjän kansanhallinto. Hallinnollinen neuvosto on valtiovallan korkein *toimeenpaneva elin.*

KANSANTASAVALLAN POLIITTISET JA VALTIOLLISET PERUSTEET

Poliittisen neuvottelukokouksen päätökset Kiinan poliittisen neuvottelevan Kansanneuvoston muodostamisesta ja sen yleisohjelman vahvistamisesta tekevät lopun Kiinan monopolikapitalististen taantumuspiirien ja ulkomaisen pääoman vuosisataisesta herruudesta ja luovuttavat valtiollisen ja taloudellisen vallan kansan käsiin. Poliittisen neuvottelevan Kansanneuvoston yleisohjelma määrittelee ne poliittiset, yhteiskunnalliset ja taloudelliset periaatteet, joille Kiinan kansantasavalta rakentuu. Ohjelma jakaantuu johdantoon ja seitsemään osaan, joissa määritellään: 1) yleiset periaatteet, 2) valtiovallan elimet, 3) sotilaallinen järjestelmä, 4) taloudellinen politiikka, 5) sivistys- ja valistusasiat, 6) kansallisuuskysymys ja 7) ulkopolitiikka.

Ohjelman yleisissä periaatteissa määritellään Kiinan kansantasavalta k a n s a n d e m o k r a a t t i s e k s i   v a l t i o k s i.

”Tasavalta toteuttaa työväenluokan johtamaa ja työläisten ja talonpoikain liittoon perustuvaa kansandemokratian diktatuuria, joka yhdistää kaikki demokraattiset luokat ja kaikki kansalliset vähemmistöt Kiinassa.”

Ohjelman ensimmäisessä osassa määritellään tasavallan tehtäväksi taistelun loppuun vieminen ns. byrokraattista kapitalismia vastaan, riippumattoman, demokraattisen, rauhallisen, yhtenäisen, kukoistavan ja voimakkaan Kiinan rakentaminen sekä taataan kansalle demokraattiset oikeudet ja vapaudet:

”Kansa nauttii ajatuksen-, sanan-, paino-, kokoontumis-, järjestäytymis-, kirjeenvaihto, henkilökohtaista, liikkumis-, uskon-, kulkueiden ja mielenosoitusten vapautta”.

Edelleen ohjelmassa määritellään tasavallan tehtäväksi kukistaa kaikki vastavallankumouksellinen toiminta ja rangaista kaikkia niitä, jotka toimivat kansandemokratiaa vastaan. Taantumukselliset ainekset, kartanonherrat, virkavaltaisen pääoman edustajat ja yleensä kapitalistit ovat toistaiseksi ilman poliittisia oikeuksia, mutta samalla heille turvataan toimeentulomahdollisuus ja luvataan kasvattaa heidät hyödyllisen työn avulla uusiksi ihmisiksi.

Kiinan kansantasavallan luonnetta ja olemusta kuvaava on yleisohjelman 11. pykälä, jossa sanotaan:

”Kiinan kansantasavalta liittyy yhteen koko maailman kaikkien rauhaarakastavien ja vapauttarakastavien maiden ja kansojen kanssa ja ennen kaikkea Neuvostoliiton kanssa, kaikkien kansandemokratian maiden kanssa sekä kaikkien sorrettujen kansakuntien kanssa ja tulee olemaan kansainvälisessä demokratian ja rauhan leirissä, taistelemaan yhdessä imperialistista hyökkäystä vastaan ja puolustamaan pysyvää rauhaa kaikkialla maailmassa.”

Yleisohjelman toisessa, valtiovallan elimiä koskevassa osassa sanotaan, että valtiovalta kuuluu Kiinan kansalle ja että eriasteiset kansankokoukset ja kansanvallan elimet ovat kansan toteuttaman

valtiovallan elimiä. Kansa valitsee yleisellä äänestyksellä kaikki eriasteiset kansankokoukset, jotka valitsevat vastaavanasteiset kansanvallan elimet. Valtion ylimpänä lakiasäätävänä elimenä on Yleiskiinalainen Kansankokous, joka valitaan yleisillä vaaleilla koko Kiinan kansantasavallassa. Yleiskiinalaisen Kansankokouksen istuntojen välisenä aikana valtion ylimpänä toimeenpanovallan elimenä on kansanhallituksen Keskusneuvosto.

Yleisohjelman mukaan poliittinen neuvotteleva Kansanneuvosto on Kiinan demokraattisen kansanrintaman järjestömuoto. Siihen kuuluu työväenluokan, talonpoikaiston, kansanarmeijan, sivistyneistön, pikkuporvariston, kansallisen porvariston, kansallisten vähemmistöjen, ulkomailla asuvien kiinalaisten, kaikkien demokraattisten ja isänmaallisten piirien edustajia. Yleiskiinalaisen Kansankokouksen koollekutsumiseen asti poliittinen neuvotteleva Kansanneuvosto täyttää Kansankokouksen tehtäviä ja valtuuksia. Kansankokouksen koollekutsumisen jälkeen Kansanneuvosto saa neuvoaantavan luonteen ja tulee esittämään erilaisia ehdotuksia Yleiskiinalaiselle Kansankokoukselle ja kansanhallituksen Keskusneuvostolle.

Hengeltään syvästi demokraattisena valtiovallan elimet rakentuvat demokraattisen sentralismin periaatteille. Yleiskiinalainen kansankokous on vastuussa ja selostusvelvollinen kansalle. Kuinka valtavaa muutosta nämä säädökset merkitsevät Kiinan kansalle, ilmenee myös siitä, että Kuomintangin Kiinassa ei ollut yhtään kansan valitsemaa valtaelintä tai virkamiestä.

Yleisohjelman III osa määrittelee tasavallan asevoimien järjestelmän, ts. kansanarmeijan ja yleisen turvallisuuden joukkojen muodostamisen sekä niiden alistamisen kansanhallituksen Keskusneuvoston vallankumouksellisen sotilaskomitean alaisiksi. Ohjelmassa säädetään niille yhteinen päällystö, yhteinen organisatio ja yhteinen kuri.

KANSANTASAVALLAN TALOUDELLINEN POLITIIKKA

Demokratian voitto Kiinassa ja kansantasavallan perustaminen työväenluokan ja sen kommunistisen puolueen johdolla merkitsee varsin perusteellista muutosta Kiinan taloudellisessa elämässä. Yli kaksikymmentä vuotta jatkunut Kuomintangin epäkansallinen hallituskausi oli muodostunut loppumattoman rikastumisen lähteeksi Kiinan neljälle rikkaalle perheelle. Tshiang Kai-shekin, Kun Jan-

sin, Sun Tsy-venin ja veljesten Tshen Go-fun ja Tshen Li-fun perheet olivat koonneet noin 20 miljardin Amerikan dollarin omaisuuden ja johtaneet maan talouselämän täydelliseen sekasortoon ja rappioon. Tärkeimmät teollisuudenalat olivat joutuneet amerikkalaisten valvontaan, jotka eivät olleet kiinnostuneita Kiinan teollisuuden kehittämisestä, vaan Kiinan markkinoiden valtaamisesta amerikkalaisille tuotteille. Työn tuottavaisuus ja tuotannon teknillinen taso olivat alhaisia ja tuotantolaitokset tulvillaan tuottamattomia virkamiehiä. Esim. kaivoksissa oli 1,5 virkailijaa jokaista työläistä kohden. Kaikesta sanotusta johtui, että Kuomintangin Kiinan koko teollisuustuotanto vuonna 1947 oli vain 10 % vuoden 1936 tuotannosta.

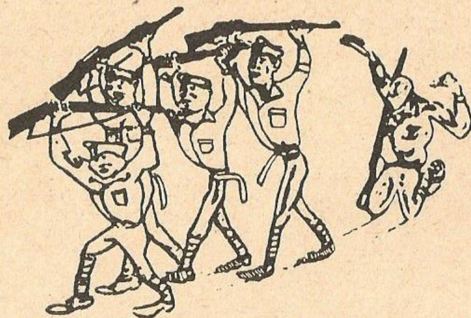
Vielä romahdusmaisemmaksi Kuomintangin valtakausi muodostui Kiinan maataloudelle kokonaisuudessaan ja erikoisesti sen talonpoikaistolle. Talonpoikaiston aseman huononeminen ilmenee siitä, että kartanonherrat ja muut suurmaanomistajat, joita oli noin 8 % väestöstä, omistivat 80 % kaikesta viljelyskelpoisesta maasta ja 70—80 % kiinalaisista talonpojista oli maattoman vuokraviljelijän asemassa, joka joutui maksamaan maanomistajalle maanvuokrana 60—70 % sadosta ja jäännöksestä vielä suurimman osan valtiolle veroina, joita kiskottiin säälimättä. Feodaalisista maankäyttömuodoista ja omistussuhteista, jotka tekivät talonpojista oikeudettomia ja maanomistajien, viranomaisten ja koronkiskurien mielivaltaa vastaan täysin turvattomia orjia, johtuukin, että kylvöala supistui maataloudessa romahdusmaisesti, niin että oli maakuntia, joissa kylvöala supistui 30—40 %:lla. Voi arvata, mitä maatalouden tuotannon niin jyrkkä supistuminen merkitsi maassa, missä noin 90 % kansantulosta saadaan maataloudesta ja vain 10 % teollisuudesta.

Talonpoikaiston hädänalainen asema feodaalisten, kapitalististen ja virkavaltaisten maanomistussuhteiden puristuksessa ja maan teollisuuden rappeutuminen "neljän perheen" monopolistisen, kansalliset edut kavaltaneen hallituksen aikana, sanelivat työväenluokalle ja kommunistiselle puolueelle sekä kansan vapausarmeijalle taloudellisen ohjelman, jota toteutettiin vapautetuilla alueilla vielä taistelun kestäessä. Tämä taloudellinen ohjelma joudutti kansanarmeijan voittoa amerikkalaisin asein taistelevasta Kuomintangin armeijasta. Sen periaatteet ovat nyt pukeutuneet lain muotoon Poliittisen neuvottelukokouksen hyväksymässä Yleisessä ohjelmassa, jossa määritellään talouspolitiikan suuntaviivat tasavallalle.

Kiinan kansantasavallan talouspolitiikka rakentuu periaatteeseen,

KUOMINTANGIN KENRAALI: LÄHTEKÄÄ ROHKEASTI TAISTELUUN JA LYÖKÄÄ MURSKAKSI KOMMUNISTIT

...JA HE LÄHTIVÄT.

että on huomioitava niin yhteiskunnallinen kuin henkilökohtainenkin hyöty, niin työn kuin pääomankin, kaupungin ja maaseudun välinen keskinäinen apu sekä tavaravaihdon kehittäminen niin maan sisällä kuin ulkomaailmankin kanssa. Talouspolitiikka edellyttää, että valtiovalta tulee säännöstelemään ja ohjaamaan tuotannollista toimintaa, raaka-aineiden jakelua, myyntiä, työvoiman ja teknillisen koneiston hankintaa ja rahoittamista niin valtiollisella ja osuustoiminnallisella kuin yksityiskapitalistisella ja valtiokapitalistisellakin lohkolla.

MAAREFORMI

Sellaisessa ehdottoman maatalousvoittoisessa maassa kuin Kiina ratkaiseva merkitys kansan vapaustaistelulle on ollut maakysymyksellä, jonka ratkaisemisesta kansan valtava enemmistö on ollut kiinnostunut. Kommunistisen puolueen maatalouspolitiikka on lähes kolmikymmenvuotisen taistelun kestäessä eri vaiheissa jossakin määrin vaihdellut, riippuen strategisesta päätehtävästä. Aina sen päämääränä on kuitenkin ollut työtätekevän, oikeudettoman vuokraviljelijän asemaan joutuneen talonpoikaiston valtavan enemmistön etujen puolustaminen ja sen elintärkeiden tarpeiden tyydyttäminen. Japanilaisvastaisen sodan aikana kommunistisen puolueen maatalouspolitiikka tähtäsi maanvuokran ja lainakorkojen alentamiseen. Tämä oli välttämätöntä mahdollisimman laajan japanilaisvastaisen rintaman muodostamiseksi Kuomintangin kanssa kaikkien kiinalaisten yhdistämiseksi taisteluun japanilaisia anastajia vastaan.

Japanin antautumisen jälkeen talonpojat vaativat maata, ja silloin kommunistinen puolue teki päätöksen agraaripolitiikkansa muuttamisesta, ottaen käytäntöön kartanonherrojen maiden pakkoluovutuksen ja niiden talonpojille jakamisen politiikan. Päätös tästä julkaistiin toukokuun 4. pnä 1946, ja syyskuussa 1947 kommunistisen puolueen kokoonkutsuma Yleiskiinalainen maakonferenssi hyväksyi maalain perusasettamukset, joita ryhdyttiin heti toteuttamaan käytännössä.

Näissä maalain perusasettamuksissa säädetään, että vanha maajärjestelmä on hävitettävä feodaalisine ja puolifeodaalisine riistomuotoineen ja toteutettava periaate "maa kyntäjälle" siten, että maa jaetaan tasan syöjien luvun mukaan (Maalain 1. ja 8. pykälät). Maalain laillisiksi toteuttajiksi nimitetään kylien talonpoikien,

MAAILMAN KANSAT YHTYVÄT KURISTAAKSEEN SODANLIETSOJAT

YKS, KAKS, SELVÄ!

maattomien tai maanpuutteessa olevien köyhimpien talonpoikien kokoukset sekä niiden valitsemat komiteat. Lain eräänä merkittävänä piirteenä on myös se, että kartanonherra saa saman määrän maata kuin talonpoikakin. Köyhälle talonpojalle, jonka perheeseen kuuluu vain yksi tai kaksi henkeä, voidaan kuitenkin luovuttaa 2 tai 3 hengen maaosuus. Maattomiksi jätetään vain isänmaan petturit ja kavaltajat sekä sotarikolliset, jotka lietsovat kansalaissotaa. Jaettu maa siirtyy saajan omistukseen vapaalla käyttöoikeudella ja tunnustetaan hänelle oikeus sen myyntiin ja uuteen ostoon sekä eräillä ehdoilla myös vuokralle luovuttamiseen.

Poliittisen neuvottelukokouksen hyväksymässä yleisohjelmassa vahvistetaan maalain perusasettamukset. Ohjelmassa korostetaan, että "maan tuotantovoimien ja teollistamisen kehittämisen perusedellytyksenä on maareformi" ja että "kaikkialla, missä maareformi on suoritettu, tullaan puolustamaan talonpoikien oikeutta hallita heidän saamaansa maata" (pykälä 27.). Samassa pykälässä sanotaan edelleen, että missä maareformia ei vielä ole suoritettu, on välttämätöntä nostaa talonpojat taisteluun "maa kyntäjälle"-periaatteen toteuttamiseksi.

Näin ollen maata ei kansallisteta: se luovutetaan talonpoikaistolle. Siirtymiskaudella jää täten edellytykset riistäjäluokkien kasvulle ja siitä johtuu, että luokkataistelu on väistämätön kansandemokraattisen järjestelmän olosuhteissa. Kirjoituksessaan "Kansandemokratian diktatuurista" Mao Tse-tung sanoo talonpoikaistosta ja maatalouden kehitysnäköaloista:

"Talonpoikien kasvattaminen muodostaa vakavan ongelman. Talonpoikaistaloudet ovat pirstotut. Neuvostoliiton kokemuksesta päätellen maatalouden sosialisointi vaatii hyvin paljon aikaa ja paljon työtä. Ilman maatalouden sosialisoimista ei voi olla täydellistä ja lujaa sosialismia. Maatalouden sosialisoimiseksi on välttämätöntä kehittää mahtava teollisuus, jonka perusosana ovat valtiolliset tuotantolaitokset. Kansandemokratian diktatuurin valtion on askel askeleelta ratkaistava tämä ongelma maan teollistamiseksi".

Pyrkimys johtaa Kiinan talonpoikaisto sosialistiselle kehitystielle ilmenee myös yleisohjelman maatalouden kehittämistä koskevassa osassa (pykälä 34), jossa määritellään tehtävä maataloustuotannon ja siihen liittyvien alojen kehittämiseksi. Sen mukaan on johdettava talonpoikia muodostamaan erilaisia keskinäisen työavun muotoja ja tuotannollista osuustoimintaa vapaaehtoisuuden ja keskinäisen hyödyn periaatteen pohjalla. Aikaisemmin vapautetuilla alueilla

talonpoikien ns. työnvaihtoryhmät, joihin kuuluu 8—12 talonpoikaa, eräänä keskinäisen avun muotona ovat jo osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi mm. uusien maiden viljelykseen ottamisessa. Yleisohjelmassa sanotaankin, että maareformin on yhdistyttävä maataloustuotannon jälleenrakentamisen ja kehittämisen kanssa.

TEOLLISUUS

Rinnan maakysymyksen ja maataloustuotannon ongelmien ratkaisemisen kanssa uusi Kiinan kansantasavalta ja sen hallituselimet keskittävät työväenluokan ja kommunistisen puolueen johdolla ponnistuksensa maan teollisuustuotannon ja käsityön kehittämiseksi. Tehtävä ei suinkaan ole helpoimpia. Nykyaikaisen teollisuuden osuus koko kansantaloudessa on vähäinen. Koko teollisuustuotannostahan on arvioitu vain noin 10 % tulevan nykyaikaisen teollisuuden osalle. Mao Tse-tung määrittelee edellämainitussa kirjoituksessaan talouspolitiikan suunnan seuraavasti:

"Selviytyäkseen imperialistien puristuksesta ja viedäkseen takapajuista taloutta askeleen eteenpäin Kiinan pitää käyttää kaikkia kaupunkien ja maatalouden kapitalistisia tuotantolaitoksia, jotka tuottavat hyötyä kansantaloudelle eivätkä vahingoita kansan elintasoa, sen pitää liittyä yhteen kansallisen porvariston kanssa yhteisessä taistelussa. Meidän nykyinen politiikkamme on sellaista, että rajoitamme kapitalismia, mutta emme hävitä sitä. Kansallinen porvaristo ei kuitenkaan voi olla johtajana vallankumouksessa eikä sen myöskään pidä saada johtavaa asemaa valtiossa, sillä kansallisen porvariston sosiaalinen ja taloudellinen asema aiheuttaa sen heikkouden, kaukonäköisyyden puutteen, rohkeuden puutteen sekä myöskin sen, että useat sen edustajista pelkäävät joukkoja."

Sanottu merkitsee sitä, että taloudellisella alalla pitää keskittää ja säilyttää johtoasemat kansandemokraattisen valtion käsissä ja että politiikka on suunnattava kapitalististen ainesten voittamiseen ja sosialismin rakentamiseen käyttämällä markkinoita sekä sallimalla väliaikaisesti maassa kapitalistisia aineksia.

Tämän mukaisesti johtoasema Kiinan tasavallan talouselämässä on valtiotaloudella, jolla on sosialistinen luonne. Neljän rikkaan perheen — Tshiang Kai-shekin, Sun Tsy-ven, Kun Jan-sin ja Tshen Li-fun — käsiin keskittynyt valtava pääoma sekä muut virkavaltais-

MUISTOJA
Pitkältä Marssilta

Pelännyt Puna-Armeija esteitä ei,
kun alkoi Pitkä Marssi sen.
Taa tuhannen vuoren kulkumme vei,
taa virtojen tuhansien kymmenten.

Viis Vuorta niin nousten ja laskeutuin
kuin aallot keinuivat kaukaiset,
ja välkkyivät Vuliang-vuoret kuin
ois olleet ne piikivet pienoiset.

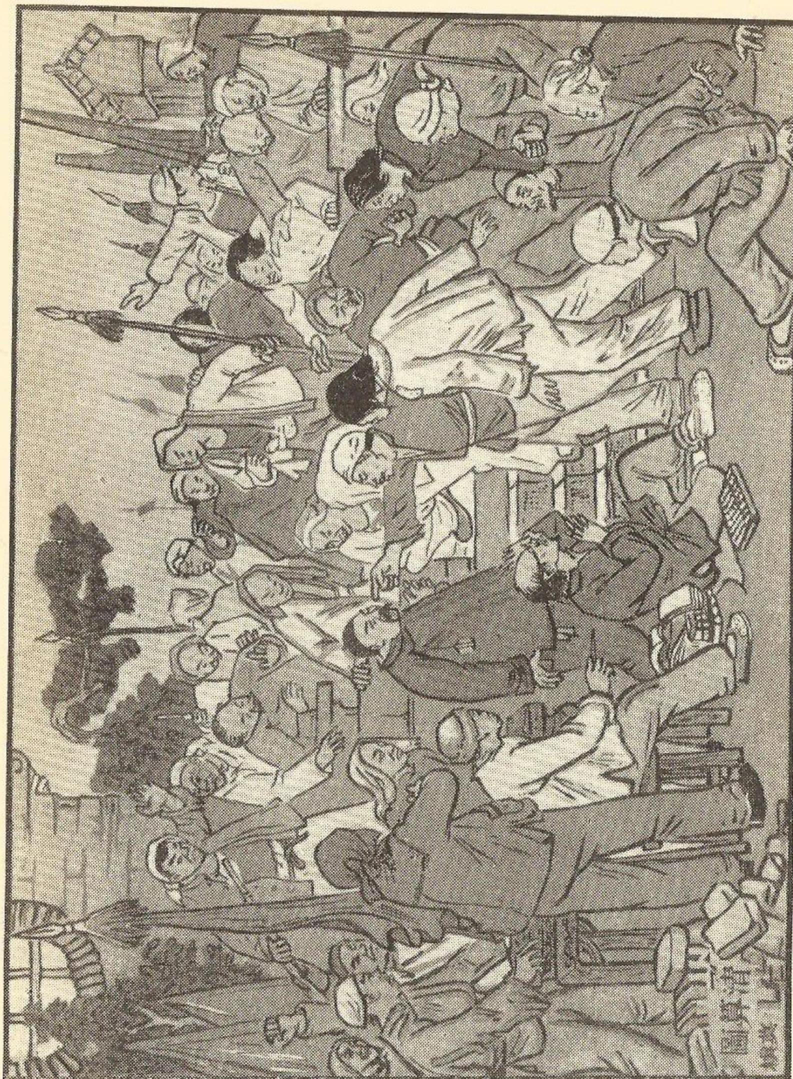
Kohisivat kuumina kuohut veen,
ne Tatu-joen rantoja huuhtoivat,
ja kylmine rautaketjuineen,
kun marssimme, sillat kolisivat.

Min-vuorille saavuimme vihdoinkin,
jään, hankien peitossa nukkui maa,
me katsoimme ilmein onnellisin,
ja hymyili kolme armeijaa.

Suomensi AMI AARTO

Seuraavan sivun kuva: Mao Tse-tung, Kiinan Kansantasavallan Keskushallituksen puheenjohtaja.

Kiinalainen taiteilija Mo Po. Talonpojat nousevat kapinaan sortajaansa, tilanherraa vastaan.

tuneet kapitalistiset rikkaudet ja tuotantolaitokset, jotka olivat monopolisoineet maan kaikki taloudelliset valtimot ja liittoutuneet kiinteästi tilanherrojen ja ulkomaisen imperialismin kanssa, ovat siirtyneet kansanarmeijan voiton tuloksena valtiolle. Kaikki talouden ja kansan hyvinvoinnin kannalta tärkeät tuotantolaitokset ovat näinollen valtion yhtenäisessä hallinnossa ja muodostavat kansan tasavallan tärkeimmän aineellisen perustan ja johtavan voiman koko yhteiskunnallisessa taloudessa.

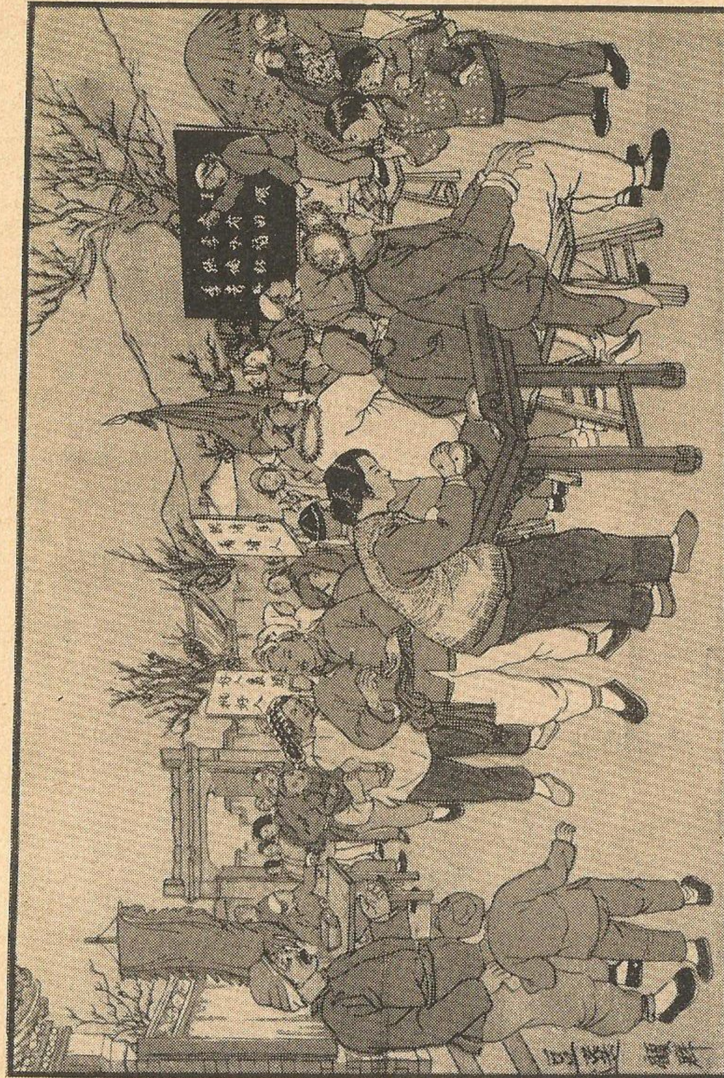
Toisen tärkeän osan maan kansantaloudessa muodostaa osuustoiminnallinen lohko, jota tullaan jatkuvasti edistämään ja myöntämään sille erilaisia etuja. Kansanhallitus tulee edistämään myös yksityisten tuotantolaitosten toimintaa, jotka tuottavat hyötyä kansantaloudelle ja edistävät kansan hyvinvointia. Puheessaan 25. pnä joulukuuta 1947 KKPn KKn istunnossa Mao Tse-tung sanoi:

"Välttämättömyydestä jakaa tehtävät kansantalouden eri haarojen välillä on kehitettävä kaikkia niitä kapitalistisen talouden aloja, jotka tuottavat hyötyä koko kansantaloudelle. Ne ovat vielä tärkeänä osana kansantaloudessa kokonaisuudessaan."

Ja Mao Tse-tung osoitti, että tällaisina kapitalistisina aineksina ovat pien- ja keskiporvaristo, jota monopolisoitunut virkamiesporvaristo ja kartanonherrojen luokka olivat sortaneet.

Talouden jälleenrakentamisen ja kehittämisen kaudella osan Kiinan kansantaloudesta muodostaa valtion yhteistoiminta yksityispääoman kanssa. Se on luonteeltaan valtiokapitalismia. Jos tarve vaatii, valtio voi edistää yksityistä pääomaa valtiokapitalismin suuntaan esimerkiksi yksityisten ja valtion tuotantolaitosten välisenä yhteistoimintana tai vuokraamalla valtion tuotantolaitoksia yksityisille yrittäjille.

Näiden teollisuuden toimintaa määrittelevien säännösten kanssa Yleisohjelmassa samanaikaisesti huomioidaan myös työläisten etujen valvominen. Valtion tuotantolaitoksilla on mm. otettava käytäntöön järjestelmä, jonka vallitessa työläiset tulevat osalliseksi tuotannon johtoon. Yksityisillä tuotantolaitoksilla toteutetaan taas periaatetta, joka huomioi niin työn kuin pääomankin hyödyn ja siinä tarkoituksessa työsuhteet säännöstellään työntekijäin ammattiliittojen ja työnantajien välisillä kollektiivisilla sopimuksilla. Työpäivän pituus säädetään 8—10 tuntiseksi riippuen olosuhteista. Kansanhallitus säätää minimipalkan paikalliset olosuhteet ja ammatin huomioiden. Vähitellen otetaan käytäntöön sosiaalivakuutus sekä

Kiinalainen taiteilija Mo Po: Vapaat vaalit maaseudulla. Lukutaidottomat talonpojat äänestävät penkillä istuvia ehdokkaitaan pudottamalla pavun pienen uurnan aukosta sisään.

suojellaan alaikäisten sekä naisten erikoisetuja. Tuotantolaitoksilla otetaan käytäntöön myös työnsuojelun tarkastusjärjestelmä.

Esitetyt seikat osoittavat, kuinka keskeinen asema tällä hetkellä Kiinan kansantasavallassa on taloudellisten kysymysten ratkaisemisella. Tämä on ymmärrettävää, sillä amerikkalaisesta imperialismista, feodalismista ja virkavaltaisesta monopolipääomasta saatu ratkaiseva voitto sekä Kuomintangin murskaaminen eivät vielä ratkaise kysymystä Kiinan riippumattomuudesta ja suvereenisuudesta. Kiinan ehdottoman riippumattomuuden edellytykset ovat taloudellisella alalla. Sen vuoksi Kiinan kansantasavallassa asetetaankin tehtäväksi saattaa teollisuuden jälleenrakentaminen päätökseen 3—5 vuodessa ja kehittää teollisuuden ominaispaino koko kansantaloudessa nykyisestä 10 %:sta 30—40 %:iin 10—15 vuodessa. Se merkitsee raskaan konerakennusteollisuuden luomista, teollisuuden, joka tuottaa työkoneita, autoja, laivoja, se merkitsee tehtaiden, kaivosten ja liikennelaitosten rakentamista. Jälleenrakennustyön rahoittamiseksi vuoden 1950 alussa laskettiin liikkeelle Kansan Voiton laina, 200 milj. kpl. obligatioita. Kunkin obligation arvo verrataan 6 riisikettiin (1 ketti — 604,5 grammaa) 1,5 kettiin vehnäjauhoja, 4 jalkaan kangasta ja 16 kettiin kivihiiliä, joiden arvo määrätään niiden keskimääräisen tukkuhinnan mukaan suurimmissa kaupungeissa. 23,9 % vuoden 1950 budjetista käytetään jälleenrakennustyön rahoittamiseen. Sotamenot on arvioitu kuluvalle vuodelle, jolloin sotatoimet Kuomintangin armeijaa vastaan vielä jatkuvat 38,8 % budjetista.

Valtavista taloudellisista vaikeuksista huolimatta Kiinan kansantasavallalla on edellytykset nopeampaan kehitykseen kuin Neuvostoliitolla oli vallankumouksen jälkeen. Eräänä edellytyksenä on lähes 500 miljoonainen ahkera, kestävä ja työkykyinen kansa, jolla on, — kuten neuvostolainen kirjailija Fadejev mainitsi, — "paljon yhteistä Venäjän kansan kanssa: huumori, vaatimattomuus, valmeus uhrauksiin, mikä ilmenee ei vain henkilökohtaisena, vaan ennen kaikkea myös joukkosankaruutena, tavaton kestävyys, kärsivällisyys, rakkaus työhön — väsymättömään, kaikki ja kaikenlaiset vaikeudet voittavaan työhön". Lisäksi Kiinan kansantasavaltaa johtaa Kiinan uljas työväenluokka ja sen sankarillinen kommunistinen puolue, joka 29 vuoden aikana on herkeämättömissä taisteluissa, ennennäkemättömissä vaikeuksissa karaistunut ja kouliintunut ja joka nykyään käsittää yli 3 milj. jäsentä, puolue, jonka johtajana on aikakautemme eräs huomattavimpia persoonallisuuksia, Leninin ja Stalinin uskollinen oppilas, Kiinan kansan johtaja

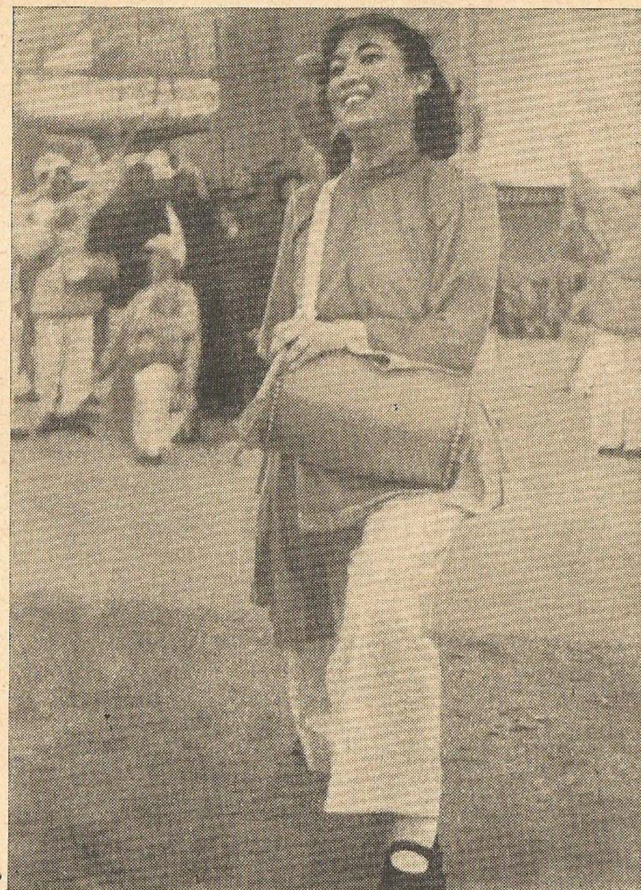
Mao Tse-tung sekä hänen rinnallaan joukko ankaran taistelukoulun läpäisseitä vallankumousjohtajia. Vihdoin Kiinan kansalla on käytettävissään Neuvostoliiton jättiläismäinen kokemus rakennustyön alalla, kansandemokratian maiden kokemus sekä Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden veljellinen tuki suuressa rakennustyössään. Se on jo tehnyt mahdolliseksi voiton Kiinassa, se tulee esittämään myös ratkaisevaa osaa jälleenrakennustyön ja sosialismin rakentamisen kaudella.

SIVISTYS KANSALLE

Kiinan vallankumouksen voitto, alkanut kansanvallan rakennustyö niin valtiollisella kuin taloudellisellakin alalla on tullut mahdolliseksi vain sen vuoksi, että vallankumous on herättänyt ja vetänyt mukaan uusia, ennennäkemättömän laajoja kansanjoukkoja poliittiseen ja sivistykselliseen toimintaan. Taloudellisen ja poliittisen rakennustyön menestyminen on välttämättömästi riippuvainen sivistyksellisen rakennustyön, uuden sivistyksen luomisen onnistumisesta. Sen vuoksi työ kansansivistyksen alalla Kiinassa tulee laajenemaan entistä valtavimpiin mittasuhteisiin. Tehtävänä on ei vain kasvattaa vanha sivistyneistö, jonka ehdoton valtaosa on epäröimättä asettunut Kiinan kansantasavallan puolelle, marxilais-leniniläisen tieteen hengessä, vaan vetää kaikki sivistyksellisesti uinuvassa tilassa olevat monisatamiljoonaiset kansanjoukot tiedon ja valistuksen piiriin, osoittaa heille uudet, valtavat kehitysnäköalat ja varustaa heidät välttämättömillä tiedoilla tehtävien ratkaisemiseksi.

Tämän sivistystyön johdossa — kuten kaiken muunkin rakennustyön johdossa — on Kiinan kommunistinen puolue, joka ei koskaan ole väheksynyt kaaderiensa kasvatuskysymystä. Sen johdolla Kiinan Punainen armeija ja myöhemmin Kansanarmeija kouluttivat sotaretkiensä aikana liikkuvassa sota-akatemiassa tulevia päälliköitään; vapautetuilla alueilla se kykeni aina järjestämään tehokkaan kansansivistystyön, jonka seurauksena poliittinen tietoisuus ja valistus levisi laajoihin kansanjoukkoihin.

Kiinan kansanarmeijassa taistelujen väliaikoina ja jopa rintamallakin käytännössä olleet valistustyömuodot voivat olla esimerkkinä mille tahansa vaikeuksissa kamppailevalle kommunistiselle puolueelle, joka kasvattaa jäsenistössään ja työväenluokassa poliittista tietoisuutta, taistelutahtoa ja horjumattomuutta. Siellä, missä vapausarmeija poisti sorron, siellä alkoi myös voimakas kansansi-

Kiinalainen taide elää ennennäkemättömän nousun kautta. Parhaat taiteilijat, jotka yhdessä kansan kanssa ottivat aktiivisesti osaa taisteluun Kuomintangin sortojärjestelmää vastaan, esittävät nyt uusia näytelmiä, lauluja ja tansseja, jotka auttavat kansaa sen suuressa taistelussa uuden elämän rakentamiseksi. Kuvassa laulu- ja tanssiyhteyen jäsen esiintymässä kansanjuhlissa.

vistystyö ennen tietämättömien ja lukutaidottomien ihmisten valistamiseksi. Kuinka valtavaa tämä työ on ollut, ilmenee siitä, että Kiinassa arvioidaan olevan yli 360 milj. täysin lukutaidotonta ihmistä eli n. 80 % väestöstä. Kiinan Luoteismaakunnissa kansanarmeijan tullessa oli vain 6 opiskelijaa, muissa osissa maata 12,5 opiskelijaa jokaista 10 000 asukasta kohden. 5 vuoden kuluttua siellä kävi jo 50 % lapsista alkeiskoulua. Erikoisella Raja-alueella, joka on ollut kansanarmeijan valvonnassa jo vuodesta 1934, toimii 10 korkeakoulua, 210 keskikoulua ja noin 88 000 alkeiskoulua, joissa opiskelee noin 5 miljoonaa oppilasta. Mantshuriassa oli lukuvuonna 1948—49 rekisteröity 30 000 alkeis- ja 235 keskikoulua, joissa oli 3,6 milj. oppilasta eli yli 1 000 oppilasta jokaista 10 000 asukasta kohden, kun ennen sotaa oli vain 12,5 oppilasta 10 000 asukasta kohden.

Kansansivistystyö ja opetustoiminta ei rajoitu vain kouluverkoston laajentamiseen ja kasvavan polven kouluttamiseen. Rinnan sen kanssa toimii yhä enemmän erilaisia täysi-ikäisten kursseja, kerhoja ja iltakouluja lukutaidottomuuden hävittämiseksi ja lukutaidon perusteiden opettamiseksi.

Tämä politiikka, jota kommunistisen puolueen ja kansanarmeijan taholta on koko ajan toteutettu aikaisemmin vapautetuilla alueilla, on täsmällisesti määritelty Poliittisen neuvottelukokouksen hyväksymässä Yleisohjelmassa. Siinä sanotaan, että sivistyksellä ja kansansivistyksellä pitää Kiinan kansantasavallassa olla uusi, demokraattinen luonne, että sen pitää olla kansallista muodoltaan, tieteellistä sisällöltään ja kansanomaista luonteeltaan. Päätehtäväksi asetetaan kansan sivistystason kohottaminen ja kaadereitten kouluttaminen rakennustyötä varten. Kaikissa kansalaisissa tullaan kasvattamaan rakkautta synnyinmaata ja kansaa, työtä ja tiedettä kohtaan sekä huolenpitoa yhteiskunnallisesta omaisuudesta. Kirjallisuus ja taide asetetaan kansan palvelukseen edistämään kansan poliittisen tietoisuuden kohottamista ja innostamaan kansaa työhön. Menetelmänä valistustyössä on käytännön ja ja teorian yhtenäisyys, ja sen mukaisesti järjestelmällisesti uudistetaan vanhaa valistusjärjestelmää. Vallankumouksen ja kansallisen rakennustyön tarpeiden tyydyttämiseksi, sanotaan ohjelmassa, on otettava käytäntöön yleinen opetus ja parannettava opetusta korkeakouluissa ja teknillisissä oppilaitoksissa sekä saatava aikaan työläisten kouluttaminen työstä vapaana aikana kuin myös tuotannosta vapauttamalla.

Kansanvallan ja Kiinan kompuolueen suurena saavutuksena on se, että valtaosa maan sivistyneistöstä hyväksyy demokraattiset

Kiinan edustaja Pai Yn puhuu WIDFn tpk:n kokouksessa Helsingissä 1950.

uudistukset ja antaa kaiken tukensa ja voimansa uuden Kiinan rakentamiseksi. Kiinan sivistyneistö näkee edessään suuren ja jalon tehtävän, jonka se tuntee omakseen. Sivistyneistön panos tuleekin olemaan arvokas siinä sivistyksellisessä rakennustyössä, joka jo on alkanut Kiinassa ja joka herättää tietoiseen toimintaan monisatamiljoonaisia kansanjoukkoja.

Puheessaan poliittisessa neuvottelukokouksessa Mao Tse-tung sanoi, että Kiina "tulee tästä lähtien olemaan jäsenenä maailman rauhaarakastavien ja vapauttarakastavien kansojen suuressa perheessä. Se tulee uhrautuvasti ja ahkerasti tekemään työtä, luodakseen oman sivistyksensä ja onnensa". Jo se, mitä on saavutettu vapautetuilla alueilla ennen kansantasavallan perustamista, vahvistaa täydellisesti Mao Tse-tungin ylpeät ja innoittavat sanat:

"Taloudellisen rakennustyön nousun kanssa alkaa kiertämättömästi sivistyksellisen rakennustyön nousu. Ne ajat ovat jo menneet, jolloin kiinalaisia pidettiin sivistymättömänä kansakuntana. Me asetumme maailman näyttämölle korkeasti sivistyneenä kansakuntana".

* * *

Maailman kansat, jotka taistelevat rauhan ja vapauden puolesta suurpääoman sortoa ja imperialistista sodanuhkaa vastaan, seuraavat suurella lämmöllä ja kiinnostuksella vapaan Kiinan kansan ponnistuksia maansa uudistamiseksi perusteita myöten. Ne tietävät, että Kiinan kansa, kukistettuaan epäkansallisen ja epädemokraattisen Kuomintangin taantumuksellisen järjestelmän ja karkoitettuaan imperialistiset valloittajat, laskee kansandemokraattisen valtion perusteita, valtion, joka on vapaa vierasmaalaisesta ja monopolikapitalismin sorrosta ja jossa satamiljoonaisten kansanjoukkojen hyvinvointi ja onni ovat valtion ja hallituksen politiikan johtavia periaatteita.

Kiinan kansantasavalta suorittaa perusteellisia demokraattisia uudistuksia suuren naapurinsa ja ystävänsä Neuvostoliiton veljelliseen tukeen nojautuen. Mitkään kansainvälisen ja Kiinan sisäisen taantumuksen yritykset johtaa Kiinan kansa pois Kiinan kommunistisen puolueen sille osoittamalta sosialismiin johtavalta tieltä takaisin entiseen taantumukselliseen väkivaltajärjestelmään eivät tule onnistumaan. Taantumuksen toiveet "kolmannen tien" ideologian tai titolaisen nationalismin valtaanpääsystä Kiinassa särkyvät Kiinan kommunistisen puolueen ja sen johdon horjumattomaan varmuuteen siitä, että Kiinan kansan on kuljettava kansainvälisen demokratian ja sosialismin leirin kanssa imperialismia ja sotaa vastaan. *"Kansainvälisessä suhteessa me kuulumme imperialisminvastaiseen rintamaan, jota johtaa Neuvostoliitto, ja meidän on luotettava tämän — eikä imperialistisen rintaman — todella ystävälliseen apuun"*, sanoi Mao Tse-tung. Vakuuttavimpana osoituksena tämän periaatteen horjumattomasta toteuttamisesta käytännössä on 14. päivänä helmikuuta 1950 Kiinan ja Neuvostoliiton välillä solmittu ystävyys-, yhteistyö- ja keskinäisen avunannon sopimus, joka yhdistää kahden suurvallan 700 miljoonaisen väestön tasa-arvon, keskinäisen kunnioituksen ja murtumattoman ystävyyden katkeamattomilla siteillä. Sellaisena Kiinan kansantasavalta suuren Neuvostoliiton ja Euroopan kansandemokratioiden ja Aasian maiden kansantasavaltojen — Pohjois-Korean ja Vietnamin kanssa muodostaa pysyvän rauhan, demokratian ja vapauden voittamattoman turvan maailman kaikille kansoille.

Mauri Ryömä

Amerikkalaispolitiikan epäonnistuminen Kemissä

KEMIN TAISTELUN MERKITYKSEN TARKASTELUA

I

Kun Suomen taantumusporvaristo kesällä 1949 Fagerholmin "työväenhallituksen" avulla suunnitteli ja toimeenpani poliisiprovokation ja aseellisen hyökkäyksen Kemin työläisiä vastaan, niin se laskelmoi saavuttavansa täten samalla kertaa useampia tarkoitusperiä.

Ensiksikin hyökkäys tähtäsi välittömästi lakkotaistelun murtamiseen ja työläisten palkkojen alentamiseen. Puu- ja paperiteollisuuskapitalistien suunnitelmana oli murtaa työläisten vastarinta ryhmä ryhmältä ja paikkakunta paikkakunnalta ja siten lopuksi aikaansaada yleinen palkkojen ja elintason alennus koko maassa.

Tämä on kapitalistiluokan yleinen kansainvälinen menettelytapa koko kapitalistisessa maailmassa alkaneen talouspulan väistämiseksi. Vaikka kapitalistisen talouspulan pohjana on juuri kansan rajoitettu ostokyky, niin jokainen kapitalisti tai kapitalistiryhmä koettaa pelastaa oman nahkansa ja turvata omat voittonsa alentamalla työläisten palkkoja. Niinpä poliisiprovokatiot ja aseelliset hyökkäykset työläisiä vastaan kuuluvat tällä hetkellä päiväjärjestykseen useimmissa kapitalistisissa maissa.

Puu ja paperi muodostavat valtaosan Suomen viennistä. Poliittisista syistä 80 % tästä viennistä oli ohjattu kapitalistisiin maihin,

joissa talouspula oli alkanut. Puu- ja paperiteollisuuskapitalistit väittivät pysyvänsä "kilpailukykyisinä" vain sillä edellytyksellä, että markan arvoa ja työläisten palkkoja alennetaan. Sentähden hyökkäys pidettiin välttämättömänä kohdistaa erittäinkin puu- ja paperiteollisuuden työläisiä vastaan.

Tämä hyökkäys vastasi niitä vaatimuksia, joiden täyttämisen amerikkalaisen suurpääoman hallitsema Kansainvälinen Pankki syksyllä 1948 oli asettanut Suomelle myönnettävän lainan ehdoksi. Ministeri Törngrenin antamien tietojen mukaan lainan ehtoihin kuului lakkotaisteluiden murtaminen ja kansan elintason yleinen alentaminen.

Toiseksi poliisiprovokatio ja hyökkäys Kemin työläisiä vastaan tähtäsi SAKn sekä yleensä Suomen työläisten ammatillisen liikkeen ja ammatillisten järjestöjen hajoittamiseen ja murskaamiseen. Taantumusporvaristo laskelmoi provokation ja aseellisen hyökkäyksen synnyttävän työläisten keskuudessa niin suurta eripuraisuutta ja hämminkiä, että se oleellisesti helpottaisi ammatillisten järjestöjen tuhoamista. Tämäkin menettelytapa on kansainvälinen, sillä kaikissa kapitalistisissa maissa taantumusporvaristo pyrkii Maailman Ammattiyhdistysten Liittoon (MAL) kuuluvien järjestöjen ja itse MALn hajoittamiseen ja tuhoamiseen. Tätä pidetään välttämättömänä edellytyksenä yleiselle palkkojen alentamiselle.

Kolmanneksi taantumusporvaristo hallituksineen tähtäsi työläisten lakko-oikeuden, kokoontumis- ja sananvapauden sekä muiden demokraattisten perusoikeuksien hävittämiseen. Taantumusporvaristo arvioi, että työväenluokan nujertaminen ja kansan elintason yleinen alentaminen edellyttävät näiden perusoikeuksien hävittämistä.

Neljänneksi poliisiprovokatio ja aseellinen hyökkäys työläisiä vastaan tähtäsi Suomen Kommunistisen Puolueen ja koko kansandemokraattisen liikkeen musertamiseen. Tämäkin kuuluu suurkapitalistien ja heidän imperialistisen sotaleirinsä kansainväliseen ohjelmaan. Kemin "kapina"-provokatio oli johdonmukaista jatkoa Helsingissä keväällä 1948 lavastetulle "vallankaappaus"-provokatiolle. Provokaattorien tarkoitusperä paljastuu selvästi esim. pääministeri Fagerholmin eduskunnassa syyskuun 8. pnä 1949 lausumista sanoista: "Tämä (Kemin) lakkohyökkäys oli parhaiten suunniteltu ja valmisteltu niistä monista yrityksistä, joita kommunistit ovat tehneet päästäkseen demokraattisen yhteiskuntajärjestyksen kimppuun." Tämä sekä esim. ministerien Simosen ja Varjosen useat lausunnot osoittavat kiistattomasti, että Kemin poliisipro-

Tilannekuva Lautiosaaren poliisihyökkäyksestä 18. 8. 1949.

vokation eräänä päätarkoituksena oli rikollinen hyökkäys Suomen Kommunistista Puoluetta vastaan.

Pyrkimys kansan demokraattisten perusoikeuksien hävittämiseen, Suomen Kommunistisen Puolueen kriminalisoimiseen, kansandemokraattisen liikkeen musertamiseen ja työtätekevän kansan yleiseen terrorisoimiseen aseellisen väkivallan avulla merkitsi pyrkimystä fasismin laillistamiseen. Porvarillinen "demokratia" muodollisine oikeuksineenkin on kapitalistiluokan diktatuuria työväenluokkaa vastaan, mutta jos jopa nämä muodolliset oikeudetkin korvataan aseistettujen poliisijoukkueiden ja sotaväenosastojen riehunnalla, niin porvarillisen "demokratian" ja fasistisen terrorikomennon välinen muutenkin vaatimaton ero hupenee olemattomiin.

Tästä selviää Kemin poliisiprovokation viides tarkoitusperä: Suomen ja Neuvostoliiton välisen rauhansopimuksen keskeisten poliittisten artiklojen mitätöiminen tai ainakin kokeilu, kuinka pitkälle Suomen työtätekevä kansa sietää rauhansopimuksen mitätöimistä ja vallanpitäjien osallistumista uuden sodan valmisteluihin.

Lopuksi Suomen taantumusporvariston tarkoitusperänä siis oli

Kemin työläisiä vastaan järjestämällään aseellisella päällekarkauksella kantaa kortensa imperialististen sodanvalmistelijain yhteiseen kekoon. Kaikki edellämainitut tarkoitusperät palvelivat tätä viimeksimainittua: Luoda edellytykset Suomen muodostamiselle imperialistisen leirin tukikohdaksi ja sillanpääasemaksi hyökkäyksessä Neuvostoliittoa vastaan. Poliisiprovokatio kohdistui Suomen rauhaa ja koko rauhantahtoista kansaa vastaan — Kemin työläiset taistelivat Suomen rauhanpuolustajain kärkijoukkona.

Kaikki nämä Suomen taantumusporvariston jo vuosikausia ja yhä edelleenkin hautomat tarkoitusperät yhtyivät ja huipentuivat poliisiprovokatiossa ja aseellisessa hyökkäyksessä Kemin työläisiä vastaan elokuun 18. pnä 1949. Hyökkäys johti kahden työläisen, Anni Kontiokankaan ja Feliks Pietilän, kuolemaan. Angloamerikkalaisia sodanvalmistelijoita ja Suomen suurkapitalisteja palvelevan "työväenhallituksen" — varsinkin sisäministeri Simosen — kädet olivat työläisten veressä.

Kemin poliisiprovokatio on täysin verrattavissa tammikuun 9. pnä 1950 tapahtuneeseen Italian Modenan poliisiprovokatioon, jonka yhteydessä de Gasperin "kristillis-demokraattinen" amerikkalaishallitus murhautti kuusi työläistä. Kemin veritorstai ja Modenan verimaanantai jäävät rinnakkain historiaan muistuttamaan, että työläisten henki ja ihmisoikeudet eivät ole Wall Streetin herroille ja heidän lakeijoilleen minkään arvoisia ja että kaikkien maiden työläisillä on yhteinen taistelu.

Italian Kommunistisen Puolueen sihteeri Pietro Secchia toteaa ("Pysyvän rauhan ja kansandemokratian puolesta"-lehti n:o 3, v. 1950) Modenan tapahtumista: "De Gasperin ja Scelban (hra Simosen virkaveli Italiassa) suunnitelma, kuten muuten kaikki taantumuksen suunnitelmat, rakentui kokonaisuudessaan provokatiolle, toivomukselle, että työläiset vastaisivat harkitsemattomasti, anarkistisesti, epätoivoisesti. Jos työläiset aloittaisivat kapinan, jos he vastaisivat väkivallalla hallituksen väkivaltaan, niin taantumus murskaisi heidät juuri siellä, missä he ovat voimakkaimmat... Nämä suunnitelmat epäonnistuivat täydellisesti. Työläiset säilyttivät päänsä kylmänä taantumuksen hyökätessä eivätkä menneet vihollisen loukkuun."

Kemin poliisiprovokatio perustui aivan samaan laskelmaan. Poliisit aloittivat hyökkäyksensä väijytyksestä sellaisella paikalla ja tavalla, joiden saatettiin laskea pakottamalla pakottavan työläiset vastaamaan väkivaltaan väkivallalla, puolustamaan itseään ensimmäisellä käteen sattuvalla esineellä. Mutta vaikka Kemin työläisten

Osa Kemissä vangituista. Vas. Kalervo Pitkäkari, Hannes Pulkka, Väinö Ukonaho, Väinö Rosenlund, Esko Järvinen, Kullervo Kaukonen, Maija Kälkäinen ja Hildur Jämsä.

mielenosoitusmarssi elokuun 18. pnä 1949 tapahtui spontaanisti, niin he säilyttivät päänsä kylmänä eivätkä ainoassakaan tapauksessa turvautuneet luonnollista hätävarjelua voimakkaampiin keinoihin.

Taantumus valitsi provokationsa tapahtumapaikaksi Kemin Suomessa samoista syistä kuin Modenan Italiassa. Kemi on Suomen työväenluokan vahvimpia linnakkeita — se haluttiin ensimmäiseksi murtaa. Rauhaa puolustava Kemi on esteenä Lapin käyttämiselle sodanvalmistelijain tarkoituksiin — rauhan puolustajat yritettiin nujertaa konepistoolin tulella.

Mutta provokatio epäonnistui. Työläisiä vastaan nostetun "kapina"-oikeudenkäynnin tuloksena oli provokaattorien paljastuminen. Kansandemokraattisia lehtiä vastaan "hallituksen halventamisesta" nostettujen painokannejuttujen tuloksena oli hallituksen ja erittäinkin sisäministeri Simosen joutuminen entistä syvemmän halveksumisen alaiseksi.

II

Kemin työläisiä vastaan kohdistettu terrorihyökkäys ja siihen liittyneet oikeusilveilyt luokkatuomioineen vavahduttivat Suomen koko työtätekevää kansaa ja herättivät laajat joukot ymmärtämään taantumuksen politiikan rikollisen luonteen.

Sadat tuhannet työläiset ja työtätekevät talonpojat oppivat omasta kokemuksestaan näkemään, mitä angloamerikkalaisen imperialismin päälletunkeutuminen käytännössä merkitsee: Työkansan elintason väkivaltaista alentamista ja sen perusoikeuksien häikäilemätöntä polkemista.

Järjestäessään Kemin poliisiprovokation Suomen taantumusporvaristo oikeistososialidemokraattisine kätyreineen tietoisesti petti maan ja kansan edut, paljasti itsensä isänmaan etujen kavaltajaksi ja antautui uuden maailmansodan valmistelijain palvelukseen.

Sadat tuhannet työläiset ja työtätekevät talonpojat näkivät omin silmin kapitalistisen järjestelmän ja sitä pönkittävän porvarillisen "demokratian" perinpohjaisen mädännäisyyden. Porvarillinen "kansanvalta" merkitsee Kemi-yhtiön herroille vapautta ammuttaa leipänsä puolesta taistelevia työläisiä, mutta työläisille "vapautta" nähdä nälkää. Kemin tapahtumissa Suomen porvarillinen "demokratia" paljasti ne "pedon torahampaansa", joista tov. O. W. Kuusinen puhui SKPn vuosikirjassa 1949 julkaistussa kirjoituksessaan. *)

Suomen nykyiset vallanpitäjät toteuttavat "demokratiaansa" yrittämällä riistää kansan työtätekevältä enemmistöltä lakko-oikeuden, yhdistymis- ja kokoontumisvapauden, mielenosoitusoikeuden, sananvapauden, omaisuuden ja henkilökohtaisen loukkaamattomuuden.

Taantumusporvariston mielujsin keino työkansan nujertamiseksi on provokatio: Heittää pyssyhurtat väijytyksestä rauhallisten työläisten kimppuun voidakseen sitten syyttää näitä "laillisen" esivallan väkivaltaisesta vastustamisesta — "kapinasta"!

Sadat tuhannet työläiset ja pienviljelijät saivat Kemin tapahtumien yhteydessä kouraantuntuvasti havaita, mitä on porvarillinen "oikeus": Laitos, joka nöyrästi palvelee kapitalistisia suuryhtymiä ja silmää räpäyttämättä siunaa virkavallan katalimmatkin rikokset.

*) O. W. Kuusinen: "Oikeistososialistit ovat työväenliikkeen hajoittajia" (SKP taistelujen tiellä 1949, sivu 12).

Vailla riippumattomuuden hiventäkin se tekee, mitä hallitusvalta määrää. Sen "oikeus" on konepistoolin piipussa! *)

Kemin tapahtumat paljastivat kuin salaman valossa oikeistososialidemokratian häpeällisen ja verisen osan kapitalistiluokan palkkarenkinä ja pyövelinä. Juuri oikeistososialidemokraattinen "työväenhallitus" toimeenpani amerikkalaisten raharuhtinaiden vaatimukset Suomen työkansaa vastaan. "Työväenhallitus" määräsi palkat alennettaviksi ja provosoi Kemin lakkotaistelun. Simonen ja kumppanit organisoivat poliisiprovokation, joka johti kahden työläisen kuolemaan. Suomen oikeistososialidemokraattinen johtajisto on osoittautunut veriseksi pyövelikoplaksi, joka ei voi välttyä joutumasta tilille rikoksistaan työväenluokkaa, koko työtätekevää kansaa, maan vapautta ja rauhaa vastaan.

III

Valtamerentakaisia raharuhtinaita ja sodanvalmistelijoita palvelevat Suomen vallanpitäjät erehtyivät kuvitellessaan voivansa tuhota edistykselliset työväenjärjestöt ja pukea työtätekevän kansan fasistiseen pakkopaitaan samalla tavalla kuin 20 vuotta aikaisemmin. He eivät tajunneet tilanteen erilaisuutta ja demokraattisen liikkeen moninkertaisesti lisääntynyttä voimaa. Kemin poliisiprovokatio ei tuottanut taantumuksen toivomaa tulosta. Työkansan laajat joukot nousivat aktiiviseen taisteluun amerikkalaispolitiikkaa vastaan.

Kemin kommunistiset, sosialidemokraattiset ja puolueettomat työläiset, jotka yksimielisinä olivat käyneet lakkotaisteluunsa, säilyttivät lujan yhteisrintaman myös pitkän ja raskaan oikeudenkäynnin aikana. Poliisien uhkaukset, kiduttavat kuulustelut, syyttäjäpuolen väärät todistukset, oikeistolehdistön valhekuoro, tuomarien puolueellisuus, luokkatuomiot ja oikeistososialidemokraattisten poliisiagenttien hajoitusyritykset eivät onnistuneet murtamaan Kemin työläisten uljasta taistelurintamaa.

Taantumuksen epäonnistumiseen vaikutti oleellisesti se, että Kemin työläisten rinnalla seisoi maan koko edistyksellinen ja rauhantahtoinen työkansa. Yleisesti tajuttiin, että taantumuksen hyökkäys kohdistui koko työkansaa vastaan ja että hyökkäyksen torjuminen edellytti kaikkien työtätekevien keskinäistä solidaarisuutta.

*) Kerttu Murto ym: "Oikeus konepistoolin piipussa", Kansankulttuuri, 1950.

Suomen Kommunistinen Puolue ja muut kansandemokraattiset järjestöt eivät hetkeksikään väistyneet oikeuksiensa ja leipänsä puolesta taistelevien työläisten rinnalta. Työkansa kykeni torjumaan taantumuksen hyökkäyksen sen tähden, että sillä oli tukenaan ja johtajanaan Kommunistinen Puolue. Suuriarvoisen panoksen antoivat myös useat edistykselliset ammatilliset järjestöt, Suomen Kansan Demokraattinen Liitto, Suomen Naisten Demokraattinen Liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto ja monet muut.

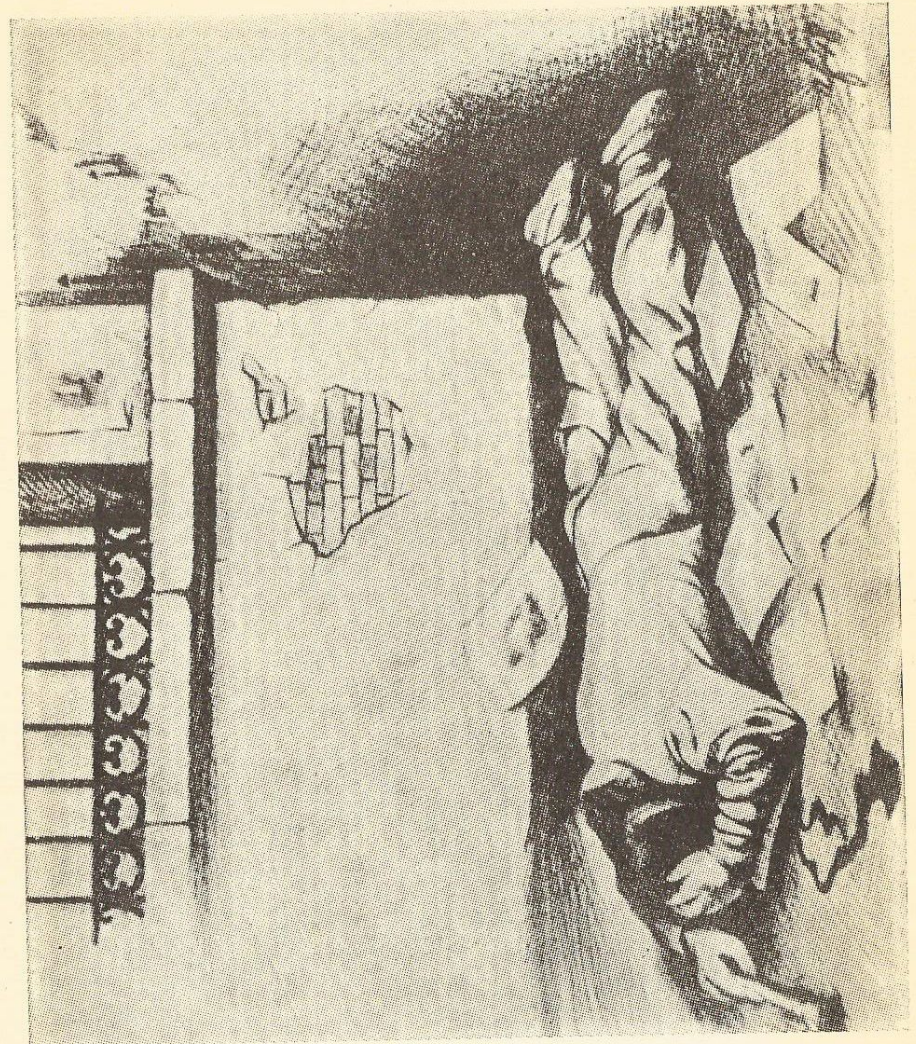
Mitä merkityksellisin osuus oli SKDLn eduskuntaryhmällä. Sen toimesta todistettiin eduskunnassa ministeri Simosen ja koko taantumuksellisen virkavallan toimenpiteiden rikollinen luonne, paljastettiin hallituksen "armahdus"-lakitekeleiden muodottomuus, vaadittiin työläisten perustuslaillisten oikeuksien kunnioittamista ja poliisiprovokation järjestäjien saattamista heidän ansaitsemaansa rangaistukseen. SKDLn eduskuntaryhmä taisteli murtumattomassa yhteisrintamassa työtätekevien joukkojen kanssa.

Kemin tapahtumien yhteydessä Suomen työkansa näki, mikä korvaamaton ase sillä on omassa kansandemokraattisessa lehdistössään. Työkansan Sanomat, Kansan Tahto, Vapaa Sana, Uusi Päivä ja muut kansandemokraattiset lehdet saattoivat totuuden koko kansan tietoon ja auttoivat organisoimaan työtätekevät joukot taisteluun. Valonarka hallitusvalta rankaisi totuudenpuhujia häikäilemättömällä vainolla.

Työläisten oikeustaistelu nojasi Suomen ja Neuvostoliiton välisen rauhansopimuksen poliittisiin artikloihin, joissa turvataan kansan demokraattiset perusoikeudet ja kielletään fasismin henkiinherättäminen. Suomen työkansa sai havaita, kuinka kaukonäköisesti tämä rauhansopimus oli laadittu. Fasismin selkäranka Suomessa oli taitettu.

Kemin taisteluiden yhteydessä Suomen työväenluokka koki proletaarisen internationalismin merkityksen. Kansainvälinen Sanomalehtimiesjärjestö, Maailman Ammattiyhdistysten Liitto ja monet kansalliset rauhaa puolustavat järjestöt antoivat Kemin työläisille ja Suomen koko työkansalle mitä arvokkainta moraalista tai aineellista apua taistelussa päälletunkevaa taantumusta vastaan.

Työläisten rinnalla taistelivat myös työtätekevä talonpoikaisja pienviljelijäväestö sekä edistyksellinen sivistyneistö. Kemin työläisten puolustusasianajajien urhea kamppailu on kunniaksi Suomen sivistyneistölle. Edistyksellisten kirjailijain panos taistelurintamassa on mitä merkittävin. Ihmisoikeuksien liiton kautta

André Fougeron. **Julisteiden levittäjä.** Piirros ranskalaisen työläisen muistolle.

Tapio Tapiovaara Guernica. V. 1937.

monet muutkin sivistyneistön jäsenet asettuivat demokratian puolelle. Laaja solidaarisuusliike alkoi kehittyä.

Suomen Rauhanpuolustajat-järjestö oli selvillä siitä, että Kemin työläisten je edistyksellisen lehdistön taistelu oli taistelua rauhan puolesta angloamerikkalaisia sodanlietsojia ja heidän kotimaisia kätyreitään vastaan. Koko Rauhanpuolustajain kansalaisliike seisoi leipänsä ja oikeuksiensa puolesta taistelevien työläisten rinnalla.

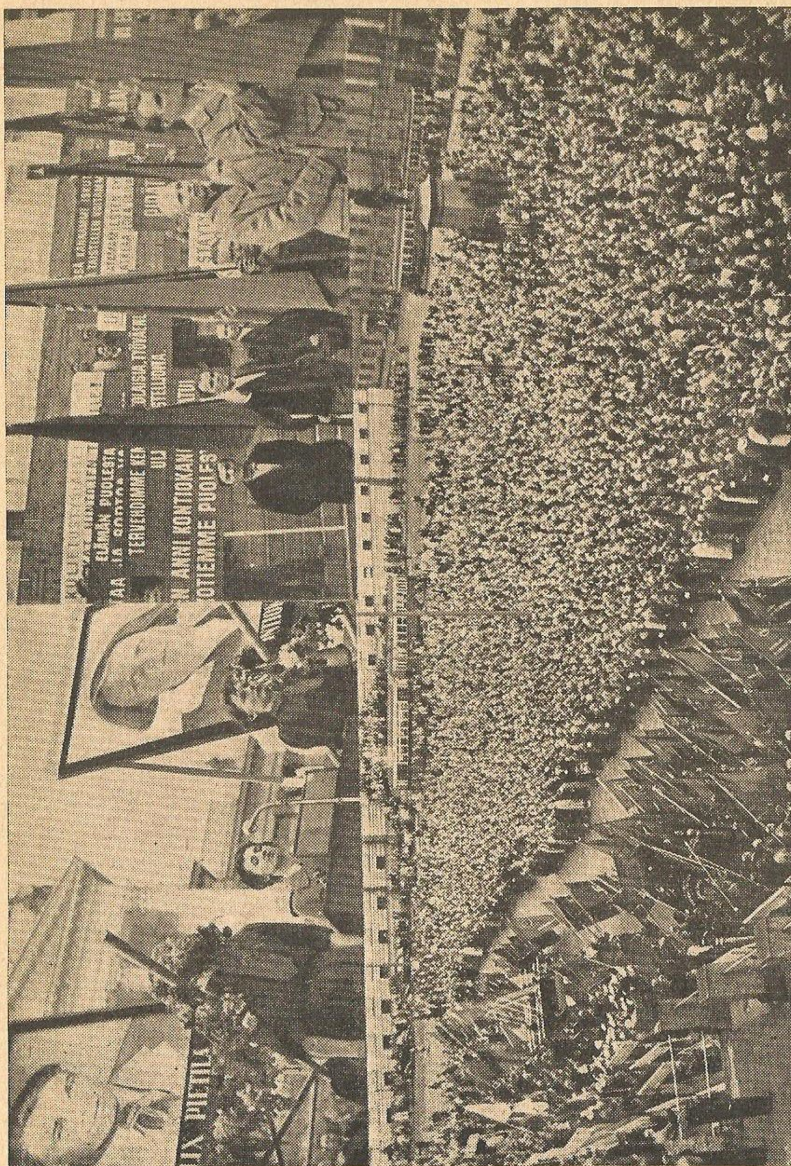
Kokoamalla voimansa Suomen työtätekevä kansa pystyi torjumaan taantumuksen ryntäyksen. Demokratian ja rauhan voimat osoittautuivat taantumuksen ja sodan voimia mahtavammiksi.

IV

Taantumus ei poliisiprovokatiollaan ja aseellisella hyökkäyksellään Kemin työläisiä vastaan saavuttanut tavoittelemiaan tarkoitusperiä. Tosin se onnistui kommunistien ja muiden työväen yhtenäisyyttä kannattavien ainesten ponnistuksista huolimatta hajoittamaan ja heikentämään työväen ammatillista liikettä sekä tilapäisesti supistamaan SAKn jäsenmäärää yli sadalla tuhannella. Mutta useimmissa muissa tarkoitusperissään se epäonnistui, ja työtätekevä kansa Kommunistisen Puolueensa johdolla saavutti koko maan ja kansan kannalta arvokkaita tuloksia.

Havainnollisimmin taantumuksen tappio näkyy siinä, että amerikkalaisen terroripolitiikan kärjessä ollut oikeistososialidemokratia "työväenhallituksineen" sekä tätä politiikkaa myötäillyt maalaisliitto menettivät presidentin valitsijamiesvaaleissa kumpikin pyörein luvuin 30 % vuoden 1948 valitsijoistaan ja että työläisäänestäjäin enemmistö antoi kannatuksensa SKDL:lle. Kemin kaupungin väestö osoitti käsityksensä poliisiprovokation ja oikeusilveilyjen järjestäjistä siten, että äänestäjäin ehdoton enemmistö asettui kansandemokraattien puolelle. Työtätekevä kansa lakaisi hra Simosen ja kumppanit historian roskatunkiolle.

Työkansan joukkojen liikehtiminen hätkähdytti oikeistososialidemokraattista pyövelikoplaa ainakin sen verran, että se näki välttämättömäksi tuoda näyttämölle kaksi perättäistä "armahdus"-lakitekelettä. Fagerholmin "työväenhallituksen" kärsimää fiaskoa täydensi se, että puhtaasti porvarillisen Kekkosen hallituksen oli pakko peruuttaa edeltäjänsä toinenkin tekele ja omassa muunnoksessaan esittää kaikkien syytettyjen "armahtamista". Suomen työtätekevän kansan asiaksi jää pitää huoli siitä, että Kemin työ-

Kemin Lautiosaaren uhrien Anni Kontiokankaan ja Felix Pietilän muistotilaisuus Helsingissä Suurtorilla 1. 9. 1949. Ylhäällä vas. Elvi Sinervo lausuu; oik. kunniavartio; alh. osa yleisöstä.

läisille turvataan täydellinen hyvitys ja hra Simonen rikostovereineen saatetaan oikeudenmukaiseen rangaistukseen.

Valtamerentakaiset sodanlietsojat oikeistososialidemokraattisine kätyreineen eivät onnistuneet murtamaan Suomen työkansan rauhanrintamaa. Siten Kemin taistelusta muodostui rauhanliikkeen huomattava voitto.

Suomen rauhantahtoisen kansan aktiivinen taistelu torjui fasistisen terrorikomennon pystyttämisen. Siten Kemin taistelu muodostui huomattavaksi voitoksi kansanvallan asialle. Taantumukselliset vallanpitäjät joutuivat kokemaan, että fasistinen terroripolitiikka vain jouduttaa heidän lopullista ja väistämätöntä tuhoaan. Kävi ilmeiseksi, että Suomen työkansalla yhdistetyin voimin on edellytykset vastaisuudessakin ja vielä armottomammin lyödä takaisin fasistiprovokaattorien hyökkäykset.

Oikeistososialidemokraattisen johtajiston pyövelinkasvojen paljastuminen Suomen työkansalle oli suuri voitto työväenliikkeelle ja paha isku taantumusporvaristolle. Kapitalistiluokan oli pakko perääntyä toiselle strateegiselle puolustuslinjalleen, puhtaasti porvarilliseen vähemmistöhallitukseen, jolle oikeistososialidemokratia avasi tien ja joka saattaa pysyä pystyssä vain sosdem-puolueen tuella. Sosdem-puolueen vastuu tilanteen kehityksestä pysyy entisenä, vaikka pankkiherrojen olikin pakko heittää pöytään myös maalaisliittolainen valttinsa.

Kemin tapahtumat lisäsivät Suomen työväenluokan taistelukokemusta vastaisen varalle. Poliisiprovokatio on nykyisten vallanpitäjien eräs tärkein taistelukeino rauhan ja kansanvallan voimia vastaan, ja saatujen kokemusten valossa Suomen työväenluokka kykenee vastaisuudessa vielä entistä paremmin varautumaan provokatioita vastaan. Joukkoesiintymisten yhteydessä osataan provokatioiden mahdollisuus vielä entistä paremmin ottaa huomioon ja supistaa minimiin.

Sodanlietsojain tarkoitusperänä oli rauhanrintaman hajoittaminen ja musertaminen. Tuloksena oli rauhanrintaman lujittuminen ja laajeneminen.

Jo Kemin taistelun yhteydessä työväenluokan yhteisrintamaliike kehittyi ja vahvistui. Sosialidemokraattiset työläiset taistelivat rinnan kommunististen toveriensa kanssa. Työläisnaiset ja työläisnuoriso toivat yhteisrintamaliikkeeseen oman arvokkaan panoksensa. Uudessa tilanteessa on olemassa vielä suuremmat edellytykset työväenluokan yhteisrintaman laajentamiseen.

Suomen työväenluokka tietää nyt, että kehityksen avaimet ovat

sen kädessä. Yhtenäinen työväenluokka on voima, joka pystyy lyömään takaisin sotaprovokaattorien rikolliset hankkeet, turvaamaan maan vapauden ja rauhan, yhdistämään Suomen kansan demokraattisten kansojen perheeseen ja avaamaan sille tien kohti sosialismia.

*

Tov. Stalin kirjoitti talvella 1913 Lenan verilöylyn vuosipäivän lähestyessä:

"Ampumiset Lenassa avasivat uuden sivun historiassamme. Kärsimyksen malja tuli kukkuroilleen. Kansan suuttumuksen sulku murtui. Kansan suuttumuksen virta lähti liikkeelle...

Toverit! Lähenee Lenan verilöylyn ensimmäinen vuosipäivä. Meidän täytyy, meidän velvollisuutemme on tavalla tai toisella merkitä tämä päivä. Meidän on näytettävä, että me kunnioitamme murhattujen tovereittemme muistoa...

Lenan vuosipäivä on merkittävä kaikkialla ja joka paikassa ulkoilmakokouksilla, mielenosoituksilla, keräyksillä jne...." *)

Myös ampumiset Kemissä aikaansaivat, että kansan suuttumuksen virta lähti liikkeelle. Suomen työkansan velvollisuutena on tavalla tai toisella merkitä Kemin veritorstain, elokuun 18 päivän, vuosipäivä. On näytettävä, että me kunnioitamme murhattujen tovereittemme muistoa.

Kunnia kaatuneille taistelijoille!
Eläköön työtätekevien yhteisrintama!
Eläköön kansojen taistelu uuden sodan valmistelijoita vastaan, pysyvän rauhan puolesta!

---

*) J. V. Stalin: Teokset, 2 osa, ss. 409—411.

Elvi Sinervo

KIVINEN LAULU

(Suomen Kommunistiselle Puolueelle)

Teoin luotu on historia, ei kirjaimilla.
Mikä valhetta on, se lehdiltä häviää.
Rivit uudet sivuille piirtyy. Sanat hehkuvat paperilla
kun tuleva aika eilistä ylistää,
ja lapsi kuuntelee,
miten tuhkasta vapaus nousi,
miten syntyi S K P.

Jos totuutta kerro ei kirjat, se elää toisin.
Se elää kirjoitettuna ihmissydämiin.
Se syytetyn sanoista huutaa, ja viilloin koukeroisin
se on kaivettu vankilaseiniin kivisiin.
Suven hongat humisee
teloitettujen haudan yllä.
Näin taisteli S K P.

Raju myrsky sen maan alta nosti. Ja paikalla tällä
kun lippujen liekehtiessä sen teoille kunniaa teen,
nimen, ennen kuiskatun, nyt voin huutaa äänellä
väkevällä,
minä, runontekijä vain, jäsen luokan ja puolueen.

Voi että mun lauluni kivenraskaan soinnun saisi
— kun vaadimme oikeutta, meitä polkivat
ratsastajat.
Voi että se luotina lentäis ja sydämet satuttaisi
— oli aamu, kun nuoren veljen he teloittivat.

Minä, runontekijä vain, jäsen puolueen, luokan,
toki tahtoisin myös isänmaatani ylistää,
toverikseni tuntea joka käyttäjän kirveen ja kuokan
vaan ei — sanamöhkäleet kipuna kurkkuuni jää.

Kädet nuo, kukaties, vihamies kun määrää,
yhä kantaa asetta veljeä vastaan voi,
ja korvat — niin kauan ne kuunteli säveltä väärää —
yhä kuuroja on, kun niille mun vapauslauluni soi.

Siks ylistä en. Lyö, lauluni, ruoskan tavoin!
Yhä maani on kartoittamaton vihollismaa.
Tien viitat on lyöty, taistelu edessä avoin.
Tulipatsaana kolme kirjainta loimuaa.

Elli Stenberg

Naisten osuus SKPn toiminnassa

MARX, ENGELS JA LENIN NAISTEN OSUUDESTA YHTEISKUNNALLISESSA TAISTELUSSA

Työväenliike on jokaisessa maassa syntymästään asti pyrkinyt poistamaan naisiin erikoisesti kohdistuvan yhteiskunnallisen sorron, taistellut naisten saattamiseksi tasa-arvoisiksi miesten kanssa yhteiskunnallisten ja valtiollisten oikeuksien suhteen. Samalla se on pyrkinyt vetämään naiset itse mukaan tähän taisteluun muodostaen siten työväenliikkeen yhdeksi osaksi erikoisen työläisnaisliikkeen.

Jo Marx ja Engels kiinnittivät erikoista huomiota naisen asemaan perheessä ja koko yhteiskunnassa. "Kommunistinen manifesti" sekä "Perheen, yksityisomaisuuden ja valtion alkuperä" osoittavat selvästi, että naisen saattaminen tasa-arvoiseksi yhteiskunnassa on mahdollista vain yhteiskunnallisten olojen muuttamisen kautta. Suuremmatkaan uudistukset, reformit, eivät voi kapitalistisen järjestelmän aikana ratkaista asiaa. Ne ehkä tasoittavat vastakohtia, innostavat naisia, vetävät heidät mukaan yhteiskunnalliseen liikkeeseen. Mutta yksinomaan reformeihin perustuvalla naisliikkeellä on vaara muodostua taisteluksi miehiä vastaan, mikä hämää yhteiskunnallista heräämistä ja lujittaa kapitalismia.

Tähän niinkuin moneen muuhunkin Marxin ja Engels'in osoittamaan periaatteelliseen luokkataistelukysymykseen on Lenin osoittanut käytäntöön soveltuvan tien ja kommunistiset puolueet ovat kehittäneet taistelun naisen oikeuksista yhteiskunnalliseksi taiste-

Turun naisten äänioikeuspiiritoimikunta v. 1906.

luksi, missä naisten oma osuus on arvaamattoman merkityksellinen.

Suurinta yhteiskunnallisessa kehityksessä on se, kun nainen herää taisteluun sen sukupolven puolesta, jolle se on elämän antanut. Taistelu uuden sukupolven elämän turvaamisesta on yhteiskunnallista taistelua, mikä tulee olla naisten toiminnassakin taistelun päämäärä. Jotta naisten suuret joukot heräävät tähän taisteluun, tarvitaan niitä kysymyksiä, uudistuksia ja tehtäviä, jotka kohdistuvat naisiin kipeimmin kunakin ajankohtana.

NAISET SUURISSA TAISTELUISSA

Historia osoittaa, että yksikään yhteiskunnallinen liike varsinkaan kapitalismin kaudella ei ole jättänyt syrjään naisia. Jo Ranskan Suuressa Vallankumouksessa nähtiin merkkihenkilöinäkin monta naista ja Bastiljin valloituksessa niinkuin muissakin suuremmissa taisteluissa olivat naiset mukana. Englannin karttaliikkeessä ja Pariisin kapinassa v. 1849 oli työtätekevien naisten osuus huomattavan runsas. Pariisin kommuunin taisteluista kertovat historian lehdet tapauksia, missä työläisnaiset uljuutta ja urheutta

osoittaen olivat mukana barrikaadeilla, ja heidän näppärät kätensä valmistivat ammuksia vielä silloin, kun epätoivoinen taistelu jo oli päättymässä vihollisen voittoon. Naiset olivat ne, jotka omalla vaistovaraisella taistelullaan joutuivat antamaan lähtömerkin Helmikuun vallankumoukseen Venäjällä. Lokakuun vallankumouksessa astuivat naiset jo rinta rinnan miesten kanssa ase kädessä kukistamaan sortajaa. Vallankumouksen onnistuminen ja vielä enemmän voiton turvaaminen ei olisi ollut mahdollinen ilman naisten aktiivista osanottoa taisteluun. Eikä ihme jos Lenin sanoikin, että *"suurinta Venäjän Lokakuun vallankumouksessa oli niitten tasa-arvoisena mukaan vetäminen, jotka ovat sorretuin osa ihmiskunnasta, sillä vallankumouksen sotureina olivat myös naiset."*

NAISTEN OSUUS SUOMEN LUOKKASODASSA

Suomen työläisnaiset eivät ole olleet vähemmän urheita ja muiden maiden sisariaan huonompia. Sen osoitti vallankumous v. 1918. Työväenliikkeen taistelulla olivat naiset saavuttaneet äänioikeuden maassamme. Työväenliike taisteli jatkuvasti heidän oikeuksistaan. Siksi Sos.dem. Naisliitto ja suuret työläisnaisten joukot tiesivät, että heidän paikkansa oli miesten rinnalla silloinkin, kun työväenluokan oli lähdettävä puolustamaan oikeuksiaan ase kädessä. Jo vallankumoustapahtumien alkuvaiheessa, keväällä 1917, jolloin kaupunkien järjestysvallan hoitajiksi muodostettiin kansanmiliisi, oli useissa kaupungeissa naisia miliisitehtävissä. Kun eduskunta oli hyväksynyt uuden kunnallislain, joka merkitsi yleistä yhtäläistä äänioikeutta kunnallisvaaleissa ja suhteellista osanottoa kunnallisiin elimiin, ryhtyivät naiset tutkimaan kunnallisia tehtäviä valmistuen hoitamaan ja valvomaan näitä elimiä. Mutta valmistumattomina ehti vallankumous temmata heidät kansanvaltuuskunnan tehtäviin, Työväen pääneuvostoon, moniin muihin hallinnollisiin toimiin sekä kenttätyöhön, missä naiset toimivat ennen kaikkea sairaanhoidon, huoltotyön ja kansliatehtävien alalla. Joukottain taistelivat naiset myös ase kädessä. Punakaartin osastoina oli erikoisia naiskaarteja, jotka varsinkin taistelujen viimeisissä vaiheissa tulivat tunnetuiksi sinnikkyydestään ja rohkeudestaan. Mainittavimmat ovat Kotkan puolustus, missä naiskomppania löi saksalaisen Schraderin johtaman pataljoonan takaisin, sekä Tampereen viimeinen puolustus Pispalan alueella, missä suomalaiset työläisnaiset — tai oikeammin tytöt, sillä he olivat suurimmalta osal-

V. 1920 pidetyn Ammattijärjestön kokouksen naisedustajat.

taan nuoria — kirjoittivat kunniakkaalla tavalla tekonsa maamme työväenliikkeen historiaan.

Siitä, paljonko naisia oli kaikkiaan mukana vallankumouksessa, ei ole tilastoja, vain jotkut hajanaiset numerot kuvaavat naisten osuuden huomattavaa runsautta valkoisen terrorin uhrien joukossa. Sos.dem. Naisliiton toimintakertomuksessa vuodelta 1918 on seuraavia tietoja, jotka ovat yhtäpitäviä virallisten tietojen kanssa. Noin 90 000 työläistä sijoitettiin vankileireihin. Paljonko näistä oli naisia, ei ole tietoa, mutta heinäkuun 5 pnä, siis lähes kolme kuukautta Tampereen ja Helsingin valloituksen jälkeen oli vielä 72 589 henkilöä vangittuna, näistä naisia 4 575. Santahaminassa oli heinäkuun alussa yli 1 000 naista, näistä 86 % 15—20 vuotiaita. Vankilassa nälkään kuolleiden virallinen luku oli huhtikuuhun 1918 11 783. Ilman laillista tutkimusta ja oikeuden päätöstä surmattiin sos.dem. puoluetoimikunnan tilastokomitealle annetun tiedon mukaan 18 788, joista "monta sataa naista". Valtiorikosoikeuksissa langetettiin 555 kuolemantuomiota, joukossa naisia ja 9 kansanedustajaa. Tuomioista pantiin toimeen 150.

NAISET MUKANA PERUSTAMASSA SKPtta

Vuoden 1918 taisteluista, vallankumoustaistelun opetuksista ja kokemuksista syntyi Suomen Kommunistinen Puolue. Vaikka Saksan aseellinen apu oli perus- ja ratkaiseva syy työtätekevien tappioon, oli poliittisen johdon, taistelun johtoon kykenevän puolueen puute perussyy siihen, ettei osattu taistella paremmin. Vasta luokkasodan raskaiden opetusten hinnalla Suomen työtätekevät saivat kommunistisen puolueen johtamaan toimintaansa taistelussa parempien elinehtojen ja lopullisen päämäärän, sosialismin puolesta. Perustamisestaan asti omasi puolue marxilais-leniniläisen linjan muiden muassa naisen yhteiskunnallisen aseman parantamisessa sekä naisten omakohtaisessa oikeuksiensa puoltamisessa. Työ naisten keskuudessa sekä naisten osuus puolueessa ovat jatkuvasti olleet erikoisen huomion alaisia asioita puolueen työssä.

Mutta kuitenkin — kuvata naisten osuutta kommunistisen puolueen toiminnassa ei ole helppo tehtävä. Ei ole rajaa toiminnan laajuudella, ei ole määrää puolueen työntekijöillä. Kommunistinen puolue toimii kaikkialla missä työtätekevä kansa elää, kärsii ja taistelee. Joukkotyökenttä on ollut laaja vaikeimpinakin aikoina. Puolueen työntekijät eivät ole rajoittuneet puolueen jäseniin. Varsinkaan naisten osalta ei voi vetää rajaksi tätä. Useimpien kommunistien vaimo joutui puolueen salaisena toimiessa olemaan joko tietoisesti tai tietämättään miehensä työn apuna, usein muutkin perheen jäsenet. Olosuhteet loivat tilanteita, missä ken hyvänsä työmies tai työläisnainen joutui astumaan kommunististen työntekijäin joukkoon eikä häntä kuitenkaan voitu heti ottaa salaisen puolueen jäseneksi. On naisia, jotka ovat kunniakkaasti kuolleet kommunismin asian puolesta kommunistisen toimintansa vuoksi tietämättä paljoakaan koko puolueesta ja kuulumatta siihen jäsenenä.

Kun SKP perustettiin v. 1918, oli sen perustavassa kokouksessa jo mukana useita maamme työväenliikkeessä ja ennen kaikkea työläisnaisliikkeessä tunnetuksi tulleita naisia. Ensimmäisen puoluekonferenssin v. 1919 alussa antaman julistuksen 66 allekirjoittajista on 11 naista, mukana entisiä kansanedustajia, mm. Aura Kiiskinen, Alma Jokinen ja Elviira Vihersalo. Vaikka nämä toverit eivät ole maanpakolaisina ollen voineet olla välittömästi mukana maamme työväenliikkeessä, on heidän osuutensa puolueemme työssä silti merkityksellinen, sillä Neuvostoliitosta käsin he ovat antaneet omat kokemuksensa ja ansiokkaan osuutensa vastaiselle kommunis-

Helsingin paikallisjärjestön naisjaosto v. 1928.

tiselle toiminnalle maassamme lukuunottamatta Elviira Vihersaloa, joka jo v. 1919 kuoli maanpakolaisena.

Kommunistinen Internationale, joka perustettiin v. 1919, kiinnitti erikoista huomiota siihen, että olisi löydettävä uusia työmuotoja työtätekevien naisten vetämiseksi entistä suuremmassa määrässä taisteluun omien oikeuksiensa puolesta. V. 1920 pidettiin internationalen kongressin yhteydessä ensi kerran sodan jälkeen myös naisten kansainvälinen neuvottelukokous, joka Kominternin sille antamien ohjeiden mukaisesti kehoitti naisia liittymään kommunistisiin puolueisiin ja kasvamaan kommunisteiksi. Erikoisten kom-

munististen naisliittojen muodostamista ei pidetty tarpeellisena, mutta sensijaan naistyötä johtavien elinten perustaminen puolueissa ylemmästä johtoportaasta soluun asti pidettiin tärkeänä. Joukkotyöhön naisten keskuudessa on valittava sopivimmat muodot kunkin maan olosuhteita silmällä pitäen. Toinen kansainvälinen naisten neuvottelukokous pidettiin v. 1921. Siinä havaittiin edellisessä kokouksessa vedetyt suuntaviivat oikeiksi ja tehtiin vastaava päätös. Sen mukaan lähti myös SKP organisoimaan työtä naisten keskuudessa.

KOMMUNISTISENA LAKKAUTETTU SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN NAISLIITTO

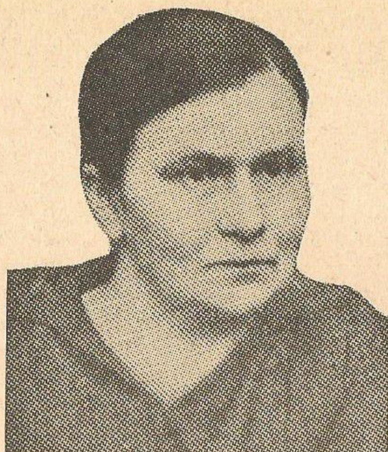
Kaikissa SKPn edustajakokouksissa on puolueen perustamisesta alkaen kiinnitetty erikoista huomiota naisten vetämiseen puolueen jäseniksi sekä naisten osuudesta eri puolue-elimissä. Naisten keskuudessa suoritettava joukkotyö tapahtui puolueen periaatteet hyväksyvän vanhan Sos.dem. Naisliiton kautta, jonka sisällä kommunistiset naiset ohjasivat sen toimintaa ja pyrkivät laajentamaan sitä kansainvälisten neuvottelukokousten ja puolueen keskukomitean antamien ohjeiden mukaan. Kun liitto v. 1923 lakkautettiin kommunistisena — Korkeimman oikeuden päätös v. 1924 — ryhdyttiin joukkotyötä järjestämään ns. edustajaliikkeen muodossa. Kommunistisen toiminnan alkutaipaleella oli vanhalla Sos.dem. Naisliitolla kuitenkin siksi huomattava osuutensa luokkataistelu-hengen ylläpitämisessä työväestön keskuudessa, että on tarpeen katsella sen yhteyttä kommunistiseen toimintaan maassamme.

Suomen vanhassa työväenliikkeessä niin puolueessa kuin muissakin järjestöissä oli työtätekevä väestö taistellut yhtenäisessä rintamassa. Ei koskaan oltu vedetty tarkkaa rajaa sen piirissä olevien eri virtausten välille. Varsinaisissa joukkojärjestöissä ei tätä eri virtausten ilmenemistä ollut huomattavimmin havaittavissa, mutta silloisessa Sos. dem. puolueessa oli kaksi suuntausta, joiden periaatteellinen eroavaisuus tuli selvimpänä esille vallankumouksen vaiheessa. Puolueessa esiintyi melko huomattava vasemmistolaissiipi, siltasaarelaiset, jota puolueen jäsenjoukot yleensä seurasivat ja kannattivat. Oikeistosivusta oli saanut johtoonsa pääasiassa työväen taloudelliset yhtymät, osuusliikkeet, sanomalehtiyhtiöt ja säästökassat. Näiden lisäksi oli keskustalaisaineksia, jotka heilahtelivat työväen joukkoliikkeen nousun ja laskun vaiheissa milloin vallankumouksellisen joukkoliikkeen mukana, milloin oikeiston reformeihin tyytyen.

Jo ennen luokkasotaa, mutta varsinkin sen aikana asennoitui oikeistosivusta puolustamaan luokkasovintoa porvariston kanssa. Juuri silloin, kun yhtenäisyys oli kaikkein tärkeintä, kun voimat olisi pitänyt tiivistää lujaksi erimielisyydet unohtaen, oikeisto alkoi julistaa tuomiota vallankumoukselle. Saksalaisten suojaaman Suomen valkoisen taantumuksen suojissa julisti valkoinen sosialidemokratia: "Ei olisi pitänyt tarttua aseisiin". Näin se kielsi kaiken sen parhaimman, mikä Suomen vanhalle työväenliikkeelle oli puolueen perustamisesta lähtien ollut olennaista, sillä puolue ei ollut koskaan kieltänyt yhteiskunnallista vallankumousta.

Työväenluokan tappioon päättynyt vallankumous ja sitä seurannut valkoinen terrori vaati työväenluokalta raskaat uhrit. Rintamalla kaatuneina, teloitettuina, vankileirissä kuolleina ja sinne teljettyinä oli riveistä poistunut yli 100 000 henkeä. Sen lisäksi oli vainon uhreja tuhansittain maanpaossa. Oli selvää, että vallankumouksen kieltävä aines oli parhaiten säästänyt oman henkensä ja vapautensa ja se pyrki vallankumouksen jälkeen saamaan johtoaseman maamme työväenliikkeessä. Niinpä Väinö Tanner kumppaneineen onnistui saamaan johtoaseman Sos.dem. puolueessa hajoittaen sen, sillä lukuisat eri järjestöt aina piirijärjestöjä myöten eivät hyväksyneet tannerilaista johtoa, vaan erosivat puolueesta ryhtyen taisteluhenkisen puolueen perustamiseen.

Joukkojärjestöissä ei tannerilainen oikeistosuuntaus onnistunut saamaan johtoasemaa. Suuntataisteluja käytiin tosin kaikkien keskusjärjestöjen edustajakokouksissa, mutta vasemmistosiipi oli niissä voimakas. Niinpä Sosialidemokraattinen Naisliittokin omaksui jo ensimmäisessä luokkasodan jälkeen pidetyssä edustajakokouksessaan joulukuussa 1919 johdonmukaisen sosialistisen kannan. Oli nimittäin kolme pääkysymystä, joissa suuntaeroavaisuudet tänä aikana ilmenivät. Ne antoivat periaatteellisen pohjan eri suuntien toiminnalle. Ne olivat suhde Suomen vallankumoukseen, Neuvosto-Venäjään ja pääoman valtaan. Kun tältä pohjalta katselee naisliiton, ja varsinkin edellä mainitun kokouksen työtä, niin voi todeta, että ei ollut kysymystäkään katumuksesta ja taistelun tuomitsemisesta vallankumouksen suhteen, varauksetta otettiin myötätuntoinen asenne Venäjän voittanutta vallankumousta ja työtätekevien suurta maansa rakennustyötä kohtaan; kärjistyneessä luokkataistelun tilanteessa, valkoisen terrorin yhä jatkuessa pidettiin tärkeimpänä tehtävänä työtätekevien etujen horjumatonta

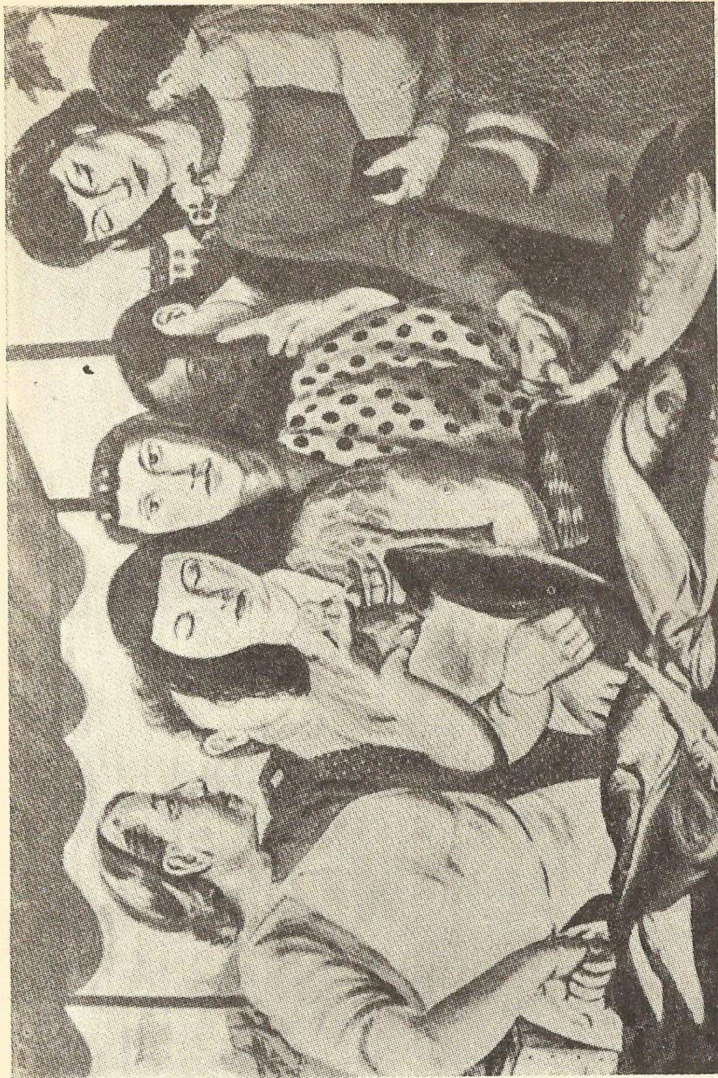

Sandra Lehtinen.

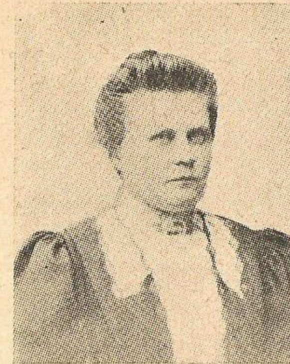
puolustamista, mikä viimemainittu seikka tuli parhaiten näkyviin Sos.dem. puolueen ja eduskuntaryhmän työtä voimakkaasti arvosteltaessa. Kokous toimi täysin yhtenäisyyden merkeissä. Vain puheenvuoroissa havaitsi myös oikeistosuuntausta ilmenevän, mutta kokouksen yleisen hengen vuoksi se ei päässyt rikkomaan yhtenäisyyttä. Jotkut sellaisetkin naisliiton jäsenet, jotka myöhemmin tuomitsivat vallankumouksen, esiintyivät tässä kokouksessa sen puolustajina ja samanlaisen toiminnan jatkajina. Kokouksen luonnetta kuvaa päätöslauselmassa kohta "suhde Sos.dem. puolueeseen". "Liiton suhde puolueeseen päätettiin pitää ennallaan", mutta kokous lausui vaatimuksenaan, että puolueen on oltava jyrkän marxilaisen luokkataistelun kannalla. Tässä mielessä päätettiin varustautua seuraavalla viikolla alkavaa puoluekokousta varten.

Kun Sos.dem. puolue ei pysynyt marxilaisella kannalla, vaan sanoutui irti vallankumouksen vastuusta, tuomiten sen, otti kielteisen suhteen Neuvosto-Venäjään ja lähti luokkasovitteluun porvariston kanssa, päätti vasemmistolaisenemmistöinen Naisliiton toimikunta joulukuussa 1920 kehoittaa osastojaan eroamaan Sos.dem. puolueesta ja liittymään Sosialistiseen Työväenpuolueeseen. Silloin erosivat liittotoimikunnan oikeistolaiset jäsenet ja ryhtyivät ha-

Pablo Picasso. Nääntyneitä. V. 1903.

André Fougeron. Pariisilaisnaisia torilla.

Mimmi Kanervo.

Aura Kiiskinen.

joittamaan liittoa perustaen sittemmin oman liittonsa Suomen Työläisnaisliiton, joka myöhemmin liitti nimeensä sanan sosialidemokraattinen. Vanha Sos.dem. Naisliitto sai pitää seuraavan liittokokouksensa v. 1921 yhtenäisen ja selvän luokkataistelun hengen vallitessa. Suoritettiin muodollinen Sos.dem. puolueesta eroaminen. Käytännössä se oli jo tapahtunut. Kokouksen tärkeimmäksi kysymykseksi muodostui valtiollisten vankien vapauttaminen ja taistelu uudelleen alkanutta valtiollista vainoa vastaan, missä yhteydessä arvosteltiin jälleen Sos.dem. puoluetta ja eduskuntaryhmää siitä, että ne olivat yhtyneet porvareihin hyväksymällä 900 valtiollisen vangin tuomitsemisen yksityisrikollisena, jättäen heidät siten Tarton rauhansopimuksessa sovitun amnestian ulkopuolelle. Valtiollisten vankien avustustoimintaa ryhdyttiin organisoimaan järjestelmälliseksi. Päätettiin ryhtyä viettämään vuotuista vankienpäivää sekä punaorpojen päivää.

Viimeinen liiton edustajakokous pidettiin toukokuussa 1923. Siinä kiinnitettiin erikoista huomiota järjestömuotokysymyksessä siihen, että liiton yhteyteen voidaan perustaa tai siihen voivat liittyä erilaiset naisten kerhot, työväenyhdistysten naisjaostot ym., ja on liiton tehtävänä kasvattaa naisia yhteiseen työhön miesten kanssa, johon heitä on ohjattava. Naisjärjestöjä on pidettävä kasvatusjär-

jestöinä ja vältettävä naisliikkeen muodostumista omaksi linjakseen työväenliikkeessä.

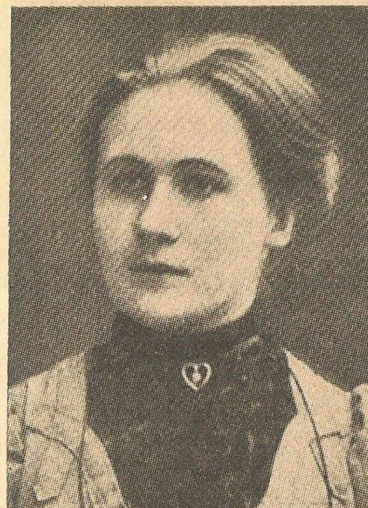
Valtiollinen vaino, joka 20-luvulla kohdistettiin kaikkea vasemmisto-työväenliikettä vastaan, kohdistui myös vanhaan Sosialidemokraattiseen Naisliittoon, jonka lakkauttamista siitä eronneet oikeistososialidemokraatit kovasti toivoivat. Yhdessä Sosialistisen Työväenpuolueen kanssa liitto lakkautettiin, kuten edellä on mainittu. Sen liittotoimikunta ja muita toimihenkilöitä vangittiin sekä äänenkannattaja "Työläisnainen" lakkautettiin. Vangituista mainitsen joitakin, jotka naisliitossa kasvaneina ja toimineina ovat jatkuvasti säilyttäneet uskollisuutensa työväenluokkaa kohtaan ja jonka kaltaisista jäsenistä puolueemme voi olla ylpeä ja he itse ovat ylpeitä siitä, että he oikean puolueen riveissä ovat kasvaneet kestäviksi luokkataistelijoiksi. Tilda Kaihosalo Tampereelta, joka heikosta terveydestään huolimatta kesti vankilan, mutta jatkuvan vainon alaisena joutui maanpakoon ja kuoli saksalaisten piirittämässä Leningradissa sodan aikana. Ida Koski Oulusta, joka myös poistui kommunistien riveistä kuoleman kautta sodan aikana. Lyyli Heinonen — silloin Viipurista, nyt Helsingistä, Laina Mäkinen (Laaksonen) Porista ja Evi Peräkylä Viipurista.

NAISTYÖ SKPn ORGANISATIOSSA

SKPn V puoluekokouksessa v. 1925 luotiin organisatorinen pohja järjestelmälliselle naistyölle puolueen sisällä sekä annettiin ohjeet työläisnaisten edustajaliikkeen järjestämisestä ja sen tehtävistä. Naisten työstä puolueessa lausutaan kokouksen päätöksissä mm.:

> "Puolueen keskuksissa ja johtavissa elimissä on oleva nais- tai miestoveri tai jaosto, jonka on erikoisesti valvottava ja johdettava työtä naisten keskuudessa. — — —
>
> Puolueen yleisissä ohjauskurssien ohjelmissa täytyy myöskin olla työ naisten keskuudessa erityisesti huomioon otettu. Tällaisiin kursseihin on puolueen naisjäseniä saatava mukaan."

On huomattava, että työtä naisten keskuudessa ei jätetty yksinomaan naisten tehtäväksi. Tähän työhön voitiin määrätä myös mies tai miehiä, varsinkin, jos sopivia naistovereita ei ollut asetettavissa. "Työ naisten keskuudessa on saatava koko puolueen työksi" lausutaan mm. v. 1933 pidetyn Keskuskomitean laajennetun täysi-istunnon (pleenumin) päätöksissä.

Alma Jokinen.

Ellen Mäkelin.

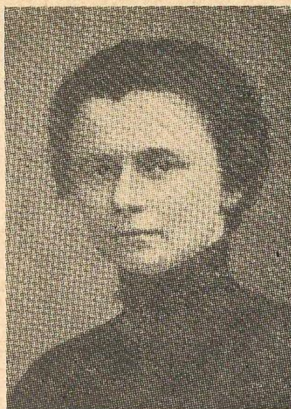
TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISNAISTEN EDUSTAJALIIKE

Suurten työläis- ja talonpoikaisnaisjoukkojen vetämiseksi yhteiskunnallisten kysymysten piiriin pidettiin sekä Neuvostoliiton että monien muiden maiden kokemusten mukaan parhaana muotona edustajaliikettä, joka parhaiten voisi tunkeutua kaikkialle vaatimatta varsinaista järjestöverkostoa. Liikkeen tarkoituksena oli edustajien valitseminen joko työpaikoilta tai perheenemäntien keskuudesta kaupunginosittain ja maaseudulla kylittäin määräaikoina pidettäviin kokouksiin, missä kukin edustaja valitsijoidensa evästämänä toi esille naisten elämää koskevia kysymyksiä. Kokousten väliajoiksi valittiin toimikunta toteuttamaan tehtyjä päätöksiä. Paikalliset kokoukset valitsevat edustajiaan suurempiin piirin tai koko maan edustajakokouksiin.

Sellaisena kuin edustajaliike oli tarkoitettu, se ei käytännössä meillä vielä menestynyt. Onnistuneita edustajakokouksia pidettiin niin paikallisesti kuin piireittäinkin, mutta edustajat niihin saa-

Tilda Kaihosalo.

Hilma Toivola.

tiin valittua vain erilaisista naisten kerhoista, ammatillisista ja osuustoiminnallisista naisjaostoista sekä paikallisjärjestöjen naisjaostoista. Työpaikoille ei edustajaliikettä ehditty varsinaisesti vielä viedä, sillä sikäli kuin tottumusta saatiin, vaino naisten toimintaa kohtaan lisääntyi ja fascismin nousu lapuanliikkeen muodossa sai estetyksi myös edustajaliikkeen jatkumisen.

Edustajakokouksissa käsitellyt kysymykset olivat silloin 20-luvun loppupuolella periaatteeltaan samoja kuin ovat nykyhetken kysymykset kommunistisessa puolueessa ja myöskin demokraattisessa naisliikkeessä. Kun eduskunnassa käsiteltiin Tannerin hallituksen aikana sotatilalakia, käsiteltiin sitä kaikissa naisten edustajakokouksissa ja tuomittiin se jyrkästi. Naiset tekivät myös työtä sotatilalain estämiseksi järjestettyjen mielenosoitusten onnistumiseksi. Lain hyväksyminen saatiinkin silloin estettyä, mutta lapuanliikkeen turvin se otettiin uudelleen esiin ja tuli hyväksytyksi v. 1930. Suojeluskuntia vastaan toimivat naiset tarmolla, mutta eivät onnistuneet estämään Tannerin hallitusta muodostamasta niistä armeijan elimiä. Silloin niinkuin nytkin suoritti sos.dem. hallitus suurta työtä Suomen valmistamiseksi imperialistista sotaa varten. SKP:n v. 1927 pidetyn puoluekonferenssin tärkein päätös koski työtä sotahankkeita ja fascistisia vallankaappaushankkeita vastaan.

"Puolueemme päätehtävänä nyt lähimpänä aikana on tarmokas ja järjestelmällinen taistelu sotahankkeita sekä äärimmäisten fascistien vallankaappaushankkeita vastaan."

Tämän kysymyksen merkeissä kokoontui myös maatakäsittävä työläis- ja talonpoikaisnaisten edustajakokous marraskuussa 1929. Kokous, johon osallistui edustajia kaukaisia maakyliä myöten kautta maan, kuohutti poliittista ilmapiiriä voimakkaalla rauhanvetoomuksellaan ja paljastamalla suurten naisjoukkojen edustajille porvariston hankkeet sodan ja fascismin valmistamiselle maassamme. Naisten edustajaliikkeelle tämä kokous antoi voimakkaan sysäyksen. Mutta kun kokouksen päätökset julkaistiin "Työläis- ja talonpoikaisnaisten lehdessä", joka oli ilmestynyt Työläisnaisen lakkauttamisen jälkeen, lakkautettiin lehti ja sen vastaava toimittaja Ida Reijonen tuomittiin 7 kk:ksi vankilaan. Kuvaavaa silloiselle mielialalle aktiivisten naisten keskuudessa oli Ida Reijosen suhtautuminen asiaan. Kun häneltä tiedusteltiin, mitä hän tuumii, jos kokouksen päätöksien julkaisemisesta tulee painokanne ja hän joutuu siitä vastaamaan, Ida vastasi: "Jos minun pitää toisten ansioista mennä vankilaan, kun en itse kykene sellaista tekemään, niin valmis olen menemään." Ida joutui kuitenkin jo ennen tätä tuomion lopullista päätöstä suuremmalle tuomiolle omista "ansioistaan". Tänä kautena esiintyneistä, vieläkin toiminnassa olevista naistyön veteraaneista haluan mainita aikaisempien lisäksi seuraavat: silloinen kansanedustaja Ida Hämäläinen Viipurista (nyk. Pieksämäki), Fanni Airaksinen ja Olga Kajander Helsingistä, Fanni Kuitunen ja Elsa Rautee Tampereelta, Olga Pylväläinen, silloin Mikkelissä, nyt Nokialla, jotka viimemainittua lukuunottamatta ovat joutuneet istumaan vuosia Hämeenlinnan vankilassa.

KOMMUNISTISET NAISET VANKILASSA

Hämeenlinnan Keskusvankilasta sekä monista lääninvankiloista muodostui eräs rintama työläisnaisten taistelussa itsenäisen Suomen aikana aina vuoden 1944 syksyyn asti. Jo luokkasodan päättymisen yhteydessä vangituista naisista oli satoja Hämeenlinnassa, vaikka monet vankileirit ja Suomenlinna ovatkin kuuluisimmat näiden aikojen naisvankien olinpaikkoina. Hämeenlinnassa istuivat vuoden 1918 vangeista tuomiotaan ne, joille se jäi pitempiaikaiseksi. Sen jälkeen ei tästä vankilasta puuttunut valtiollisia vankeja ennenkuin sodan päättyminen toi muutoksen. Jo v. 1919 oli ainakin neljä uutta val-

tiollista oikeusjuttua, joista kahdessa naisia. Niinsanotussa Ida Ollin jutussa oli 23 hengestä 11 naista ja Ida sai 10 vuoden tuomion. Seuraavana vuonna oli jo 15 isompaa oikeusjuttua, joista viidessä mukana naisia. — Molempina vuosina oli pidätetty lisäksi henkilöitä, joiden asia, vaikka olikin valtiollinen, ei kuulunut ryhmäoikeudenkäynteihin. — Niin jatkuivat vainot SKP:tä ja vasemmistotyöväenliikettä vastaan kiihtyen vuosi vuodelta ja saavuttaen ”lapuanliikkeen” nousussa v. 1930 ennen tuntemattomat mittasuhteet. Mussolinin Italiaa ja fascistista Japania lukuunottamatta ei missään maassa ollut sellaista valtiollisten vankien määrää kuin meillä 30-luvun alkupuolella. Vasta Hitlerin natsismi kehitti sekä Saksassa että miehittämissään maissa valtiollisen vainon huippuunsa.

On selvää, että valtiollinen vaino kohdistettiin naisiinkin. Kaikkien vasemmistojärjestöjen lakkauttamisen yhteydessä vangittiin sadottain myös työläisnaisia. Ohranan palkkaamat provokaattorit yrittivät lisäksi monenlaisin provokatiotoimenpitein hajottaa puolueemme salaisen organisation. Vaikka puolueen jäseniä tämän tästä vangittiinkin ja joskus onnistui ohrana löytämään puolueemme työtä koskevaa materiaaliakin, ei puolueemme työtä ja sen organisatiota missään vaiheessa saatu hajalle. Porvaristo ei myöskään onnistunut vetämään vankilaan sulkemiaan naisia ja miehiä pois kommunistisesta toiminnasta. Jokainen palasi vankilasta lujempana kommunistina kuin oli mennessään.

Vankilasta muodostuikin kommunismin koulu. Ei ankarinkaan kuri eristysselleineen Hämeenlinnassakaan estänyt järjestelmällistä poliittista opiskelua. Silloinkin, kun muita kirjoitusvälineitä ei ollut luvallisesti kuin kivitaulu ja -kynä, kirjoitettiin kokonaisia teoksia opiskeluainehistoksi ilman mitään lähdeainehistoa, sillä mitään poliittisia kirjoja ei ollut ensinkään eikä suuresti muitakaan. — Muissa oloissa, kun on lähdeainehistoa, on tällainen muisti ja keskityskyky luullakseni mahdoton.

Mutta vankilassa käytiin myös taistelua, mikä oli yhteydessä vankilan ulkopuolella käytävän taistelun kanssa. Huomattavimmat taistelut olivat syömälakot v. 1929 ja 1933. Jo syyskesästä 1929 tekivät fascistit ensimmäisiä hyökkäyksiään työväenliikettä vastaan hajoittaen ”punaisen päivän” mielenosoituskulkueita. Sama tapahtui Lokakuun vallankumouksen vuosipäivänä. Lapualla pidetyissä nuorison henkisissä kilpailuissa marraskuussa 1929 repivät fascistit esiintyjien punaiset esiintymispuserot. Tämä oli fascististen voimien yleistä mobilisointia Suomessa. Se tuntui myös vankilassa valtiollisten vankien oikeuksien supistamisena sekä vankila-

Työläis- ja Talonpoikais-

naisten lehti

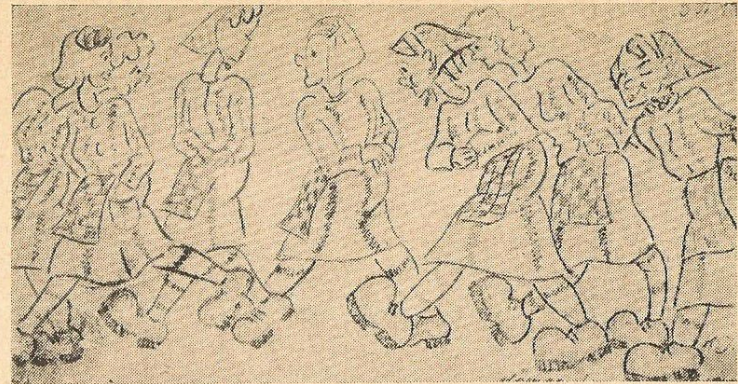
N:o 2 1930

kurin kiristämisenä. Se oli aihe syömälakkoon, joka alkoi Tammisaaren pakkotyölaitoksessa ja johon yhtyivät toisten vankiloiden vangit, mm. naisvangit Hämeenlinnassa. Lakon tukemiseksi julisti S. Ammattijärjestö yleislakon, joka tosin ei onnistunut toivotussa määrässä, mutta vankien oikeuksia saatiin takaisin.

30-luvun alkupuolella kiristyivät olosuhteet uudelleen vankilassa, varsinkin sen jälkeen, kun Hitler pääsi valtaan Saksassa ja voitosta innostunut kotimainen fascismi alkoi toteuttaa hänen politiikkaansa täälläkin niin paljon kuin voi. Kirjojen saantia, kirjeenvaihtoa omaisten kanssa ja yhdessäolohetkiä supistettiin. Keväällä 1932 kiellettiin sanomalehtien saanti kokonaan. Kylmällä, epäsiisteydellä ja kelvottomalla ruualla ryhdyttiin kiusaamaan vankeja. Monelta kymmeneltä vangilta otettiin Hämeenlinnassakin valtiollisten vankien oikeudet pois ja heidät suljettiin erikoiseen kurinpito-osastoon ja yhteys omaisiin estettiin jopa vuodeksikin. Tätä vastaan ryhtyivät valtiolliset vangit kaikissa vankiloissa syömälakkoon heinäkuussa 1933. Miehiltä se vaati neljä kuolonuhria. Hämeenlinnassa lakko päättyi siinä suhteessa onnellisesti ja muutenkin osittaiseen voittoon.

Kyllä naisetkin joutuivat vankilassa menettämään kuolonuhreja, mutta se tapahtui sairauden ja hoidon puutteen vuoksi. Jo Sosialidemokraattisen Naisliiton lakkauttamisen yhteydessä tuomituista kuoli Hilma Toivola v. 1926. V. 1931 kuoli Olga Tajakka ja v. 1932 Greetta Puustinen. He olivat niitä, jotka olematta kommunisteja ja puolueen jäseniä, kuolivat kommunismin asian puolesta. Kun Olga Tajakalle tarjottiin sairautensa vuoksi armonanomusta, vastasi hän: "Väinö Vuoriollekin tarjottiin armonanomusta, kun hän sairasti. Hän kieltäytyi siitä. Minäkin teen niin." Hän halusi kuolla kommunistin tavoin, koska ei voinut kuolemaa välttää. Kuumelistaansa hän kirjoitti viimeisillä voimillaan tervehdyksen vankitovereilleen, joille hän toivoi kestävyyttä ja asialle voittoa.

Itsenäisen Suomen aikana on valtiollisista syistä tuomituita ollut kaikkiaan, v. 1918 tuomioita lukuunottamatta, 4 690, niistä naisia 781. Tästä määrästä ovat pois painokannejutut sekä muut sellaiset, joita lain mukaan ei pidetty suoranaisina valtiollisina tuomioina, sekä sodan aikaiset. Tuomioiden määrä oli yhteensä 13 680 v., josta naisten osalle tulee n. 2 500 v. Valtiollisesta toiminnasta syytetyt tuomittiin ennen sotaa 1—8 vuoteen. On kuitenkin useita kommunistinaisia, jotka ovat istuneet vankilassa yli 10 v., joutuen sinne toisen tai kolmannenkin kerran, mm. Elsa Karppinen, Lyyli Heinonen ja allekirjoittanut.

Turvasäilöläisiä Hämeenlinnassa v. 1944. "Kaisa kertoo uutisia."

VALTIOLLISTEN VANKIEN AVUSTUSTYÖ

Fascistisen lapuanliikkeen vaikutuksesta joutui koko vasemmistotyöväenliike lakkautetuksi. Se jatkoi työtään maanalaisena. Niin tapahtui naisten toiminnalle, joka maanalaisuuden oloissa jatkoi työtänsä 30-luvulla. "Työläis- ja talonpoikaisnainen" alkoi ilmestyä salaisena. V. 1935 ns. kansanrintaman kaudella se muutettiin "Naisten lehdeksi." Naisten työ muodostui tänä aikana suurelta osaltaan valtiollisten vankien avustustyöksi. Se oli kiinteästi liittynyt naisten toimintaan vuodesta 1918 asti ja muodostaisi oman lukunsa työläisnaisliikkeessä maassamme ja ennenkaikkea naisten osuudessa SKPn työhön. Tässä yhteydessä ei ole sen laajempi selostaminen mahdollista, mutta 30-luvulla sisältyy siihen paljon epäitsekästä uhrautumisen halua, pelotonta tarmoa toimia salaa, kun julkisuus oli kielletty, tehdä kaikki niiden hyväksi, jotka yhteisen asian vuoksi istuivat vankilassa.

Mikä on tämän uhrautuvan työn arvo kommunistiselle liikkeelle, sen tietää ja tuntee jokainen vankilassa ollut toveri erikseen, mutta sen tuntee ja tunnustaa myös puolueemme aina. Se aineellinen tuki, mikä suurimmalta osaltaan naisten avulla vankilaan kulki, on pelastanut monen ihmisen elämän ja terveyden ja ollut kaikille kohtalaisen kunnon säilyttäjänä. Aineellisen tuen ohella on vankien avustustyö merkinnyt ehkä vielä enemmän taistelutar-

mon ja henkisen virkeyden säilyttäjänä. Tätä se on ollut ainakin niille perheellisille, jotka ovat voineet luottaa siihen, että Puna-Avun kerhot pitävät huolen siitä, että lapsilla ja perheellä on välttämättömimmät tarpeensa. Puna-Avun toiminnalla, jota työtä suoritti myös salaisena ilmestyvä lehti "Punainen huoltotyö", oli muun ohella myös kasvattava ja valistava merkityksensä. Se veti piiriinsä usein humaanisen mielen omaavia, poliittisesti kehittymättömiä ihmisiä, jotka vainonalaisessa asemassa toimien kasvoivat kommunisteiksi. V. 1944 puolueen julkisuuteen astumisen yhteydessä siihen liittyneet naiset ovat melkein poikkeuksetta suorittaneet vankien avustustyötä ainakin sodan aikana, ellei jo aikaisemminkin. Sodan aikana se vaatikin entistä suurempaa uhrautuvaisuutta ja oikeata yhteenkuuluvaisuuden henkeä.

NAISTEN OSUUS PUOLUETYÖSSÄ SODAN AIKANA

oli ehkä runsaampi kuin muissa oloissa on suoranaisesti puolueen työssä ollut. Vastarintaliike, työ rauhan puolesta ei saanut meillä avointa sodan luonnetta sissisodan merkeissä ja sabotaashityössä siinä mittakaavassa kuin monessa muussa maassa. Mutta se toiminta mitä meillä oli, osoitti, että naisten osuus on ratkaisevalla hetkellä tärkeämpi kuin uskotaankaan. Vähän oli miehiä siviilielämässä. Puolueen johtamassa sodanvastaisessa työssä tarvittiin naisia kaikkialla. Yhteyksien pitäjinä, aktiivisten sodan vastustajien majoittajina ja suojaajina, muonan ja varusteiden hankkijoina ja ennen kaikkea poliittisen työn tekijöinä. Työ oli silloin uhkarohkeaa, ja hitleriläisen natsikomennon vuoksi niin vaikeaa, että pidätyksiä tapahtui lakkaamatta. Mutta työ jatkui sittenkin. Kirjoittamaton on se historia, joka tämän ajan sankarilliset teot kansamme tietoon saattaa. Tilastot eivät kerro paljonko naisia silloin suljettiin turvasäilöön tai pidätettiin syytettäviksi ja tuomittiin, sillä valtiollisten vankien erikoisoikeudet lopetettiin ja samalla omat osastot vankiloissa. Tuomiot tulivat niin monenlaisten lainkohtien mukaan, että oikeustilaistoista on niitä mahdoton tarkasti löytää. Tuomiot olivat ankarat. Elinkautisia paljon ja kuolemantuomioita naisillekin. Kuolemaantuomittuina olivat ainakin Helmi Vänskä ja Lyyli Turkia Kotkasta sekä Hulda Taivainen ja Martta Koskinen Helsingistä. — Voi olla muitakin, sillä sodan aikana hävinneiden kohtalosta ei tiedetä. — Toiset ehtivät pelastua sodan loppuessa, mutta Martta Koskinen teloitettiin. Hänet teloitettiin siksi, että

Martta Koskinen.

hän oli taistellut rauhan puolesta ja auttanut niitä takaa-ajettuja, jotka eivät halunneet surmata toisia. Hänestä tuli sankari, joka uljaasti kulki teloituspaikalle ja kuolemaantuomittuna kirjoitti:

Hymyhuulin kuljen tieni
rohkeana, pystyssä päin,
se työni, mi on niin pieni,
se kasvavi suureksi näin.
Niin monta jo eelläin kulki
oman henkensä antaen.
Nyt tahtoisin huutaa julki:
Minä myös voin antaa sen!

Sodan päätyttyä fascismin tappioon ja Neuvostoliiton uljaaseen voittoon, päättyi työläisnaisliikkeeseen niinkuin muuhunkin työväenliikkeeseen kohdistunut vankilavaino. Vapaammissa olosuhteissa, mutta ei kuitenkaan täysin vapaissa, viettää työläisnaisliike 50-

Vankien omaisia Hämeenlinnan naisvankilan portilla v. 1934.

vuotisjuhlaansa tänä vuonna. Pitkä on kuljettu taipale, josta yli 30 vuotta kommunististakin naistyötä. Mutta taistelu on edelleen samoihin kohteisiin suunnattua. Vielä on sota voittamatta rauhan työllä. Uuden sodan valmistelujen yhteydessä onkin syytä muistaa, että kommunistien johtama rauhanrintama voi voittaa vain silloin, kun nainen tasa-arvoisena miehen rinnalla seisoo aktiivisena rauhan vartijana ja taistelee myös sen yhteiskunnan puolesta, jossa sotaa ei ole — sosialismin puolesta. Taistelee ja voittaa.

Omaisten apu toiminnassa.

SUOMEN TYÖLÄISNAISLIIKKEEN 50-V.JUHLAT TAMPEREELLA 1950.
Ylhäällä: Rauhanvala vannotaan Hertta Kuusisen johdolla.
Alhaalla: Veteraaneja.

Aamulaulu - lippulaulu

Ah, mikä näky:
lippuja lippuja lippuja.

Ah, mikä voima:
miljoonat lippujen alla,

mikä laulu miljoonista suista:
"Ei muuta johtajaa, ei luojaa . . ."

Se on aamulaulu Mao Tse-tungin leirissä
Tyynenmeren rannalla.
Se on aamulaulu sissien leirissä
Vietnamissa.
Lippulaulu Vapauden leireissä
kaikkialla maailmassa.

Mikä näky, mikä voima,
mikä laulu miljoonista suista:
"Ja huomispäivänä kansat
on veljet keskenään."

Unkarin työväenluokan puolue

UNKARIN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN PERUSTAMINEN

Unkarin kommunistinen puolue, joka nyt Unkarin työväenpuolueen nimellä johtaa maan työtätekevää kansaa kohti sosialismia, on kokenut monet tuliset taistelut ja selviytynyt niistä voittajana. Tätä puoluetta ei perustettu taistelemaan vain Unkarin suurkapitalistiluokkaa vastaan, vaan myös sosialidemokraattisen puolueen opportunististen johtajien vaikutuksen murskaamiseksi.

Ensimmäisen maailmansodan loppupuolella, lokakuussa v. 1918 Unkarin työläiset kyllästyneinä sodan tuomiin kärsimyksiin ja sen aiheuttamiin loputtomiin uhreihin vaativat sodan pikaista lopettamista. Joukkovoiman tuella saavuttikin porvarillis-demokraattinen vallankumous Unkarissa voiton. Hallituksessa olivat silloin vasemmistoporvarit ja oikeistososialidemokraatit. Hallitus ei kuitenkaan tehnyt mitään kapitalistisen järjestelmän kukistamiseksi ja sodassa nälkäänähneiden ja uupuneiden joukkojen aseman korjaamiseksi. Oli siis tarpeellista saada aikaan luokkataistelun kannalla oleva marxilais-leniniläinen puolue. Siksi Venäjältä palanneet kommunistiset sotavangit, sosialidemokraattisen puolueen politiikkaan kyllästyneet vasemmistososialidemokraatit ja sotatoimintaa vastustaneet joukot perustivat marraskuun 20. pnä 1918 Unkarin kommunistisen puolueen.

Kommunistisen puolueen taistelu tähtäytyi työtätekevien joukkojen jokapäiväisten elinetujen turvaamiseen ja pääoman vallan murskaamiseen. Venäjän vallankumouksen kokemusten perusteella vaa-

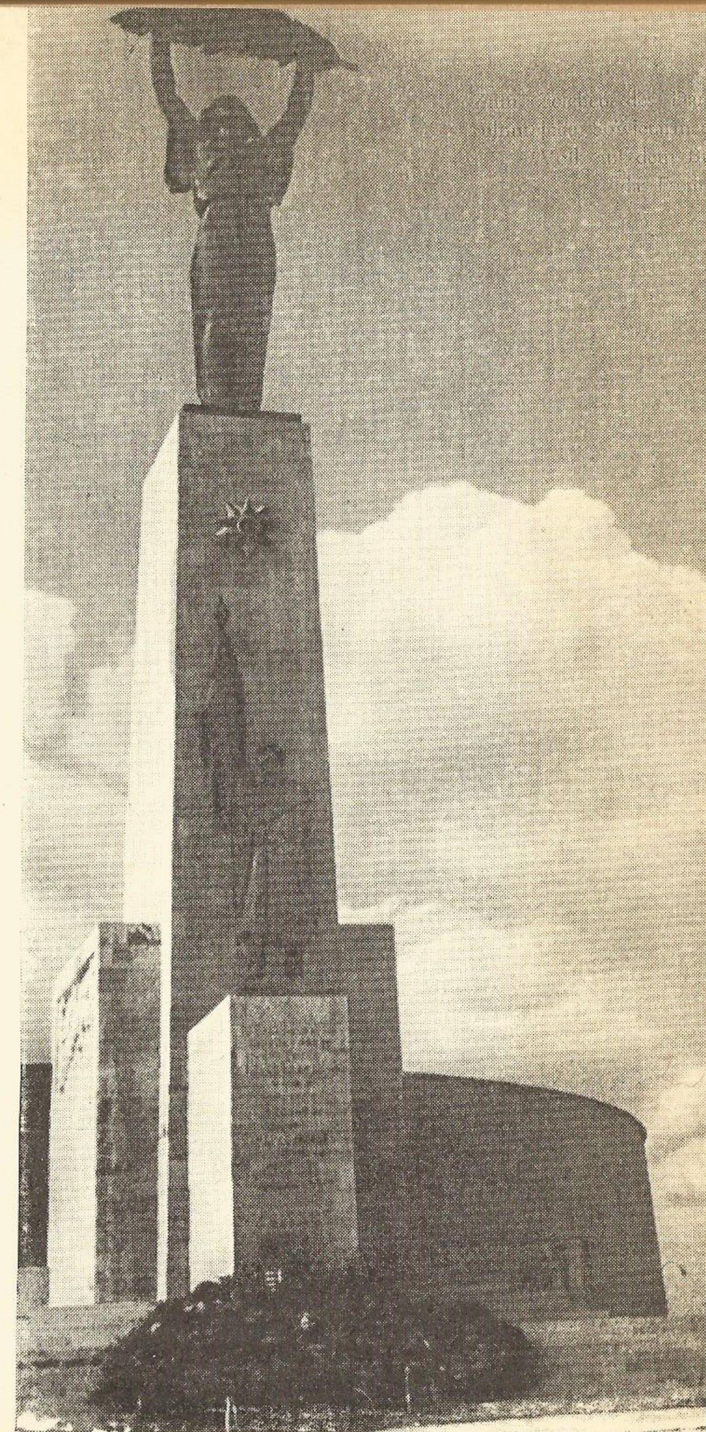
dittiin suurmaanomistuksen hävittämistä ja teollisuuslaitosten luovuttamista valtiolle. Puolueen järjestäjien ja propagandistien joukossa oli jo silloin ensimmäisellä sijalla puolueen nykyinen johtaja, toveri Rákosi.

Unkarin porvarillinen hallitus ryhtyi heti kamppailuun kommunistista puoluetta vastaan ottaen oppia Saksan hallitukselta, joka oli juuri surmauttanut K. Liebknechtin ja Rosa Luxemburgin. Kommunistisen puolueen johtajat vangittiin, lehdet lakkautettiin ja kirjapainot särjettiin. Mutta puolueen joukot jäivät paikoilleen ja niiden voima yhä lisääntyi, sillä ne näkivät kommunistisen puolueen politiikan olevan oikeaa.

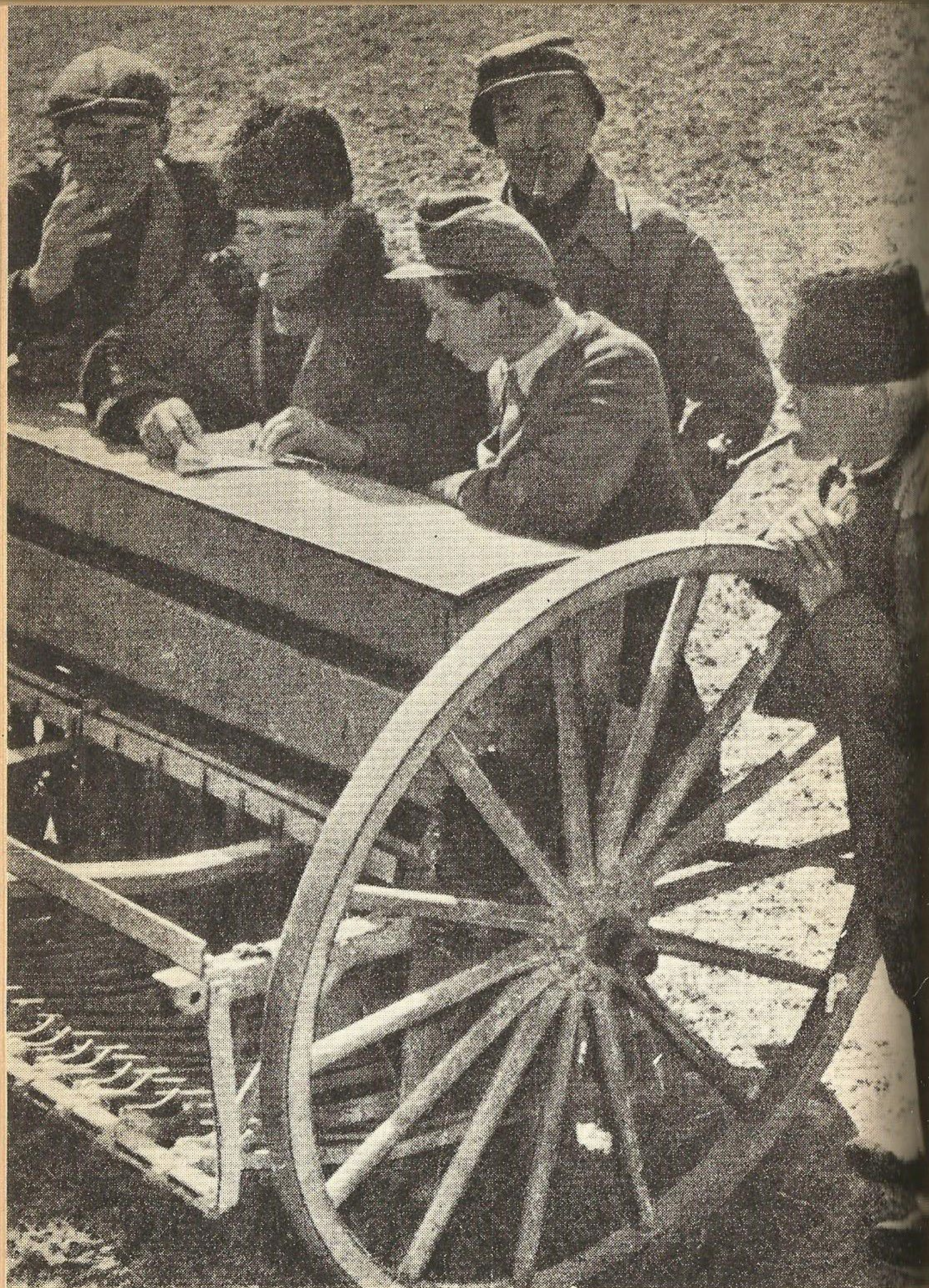
UNKARIN NEUVOSTOVALTA V. 1919

Porvarillinen hallitus oli täysin kykenemätön selviytymään silloisista sisä- ja ulkopoliittisista vaikeuksista. Voittaneet imperialistiset vallat silpoivat pienempien maiden alueita ja pyrkivät laskemaan niiden työläiset valtansa alle. Sellainen aluevaatimus esitettiin myös Unkarille. Porvarillinen hallitus ei kuitenkaan uskaltanut ottaa tätä vaatimusta vastaan, sillä se pelkäsi joukkojen suuttumusta ja vastustusta. Sentähden se maaliskuun 20. pnä 1919 otti eron ja luovutti kaiken vallan Unkarin proletariaatille. Koska oikeistolaiset sosialidemokraattisen puolueen johtajat tiesivät, että työläisjoukot kannattavat kommunisteja, he tekivät päätöksen kommunistien vapauttamisesta vankeudesta, sillä ilman näiden osanottoa ei olisi voitu muodostaa hallitusta. Sosialidemokraattisen puolueen johtajat menivät vankilaan kommunistijohtajien luo ja tekivät sopimuksen, jonka mukaan nämä molemmat puolueet yhtyivät ja jakoivat vallan keskenään. Saman vuoden maaliskuun 21. pnä työtätekevät suuren innostuksen vallassa perustivat Unkarin Neuvostovaltion.

Leninin ja Stalinin johtaman Venäjän kansan jälkeen oli Unkarin työtätekevä kansa toinen, joka murskasi sortavien ja riistävien luokkien ikeen ja loi kansan valtavalle enemmistölle demokraattiset oikeudet antaneen proletariaatin diktatuurin. Tämä oli unkarilaisten työläisten suuri saavutus. Mutta vallanotossa ja sen käyttämisessä Unkarin työväenluokka ja kommunistinen puolue syyllistyivät virheellisyyksiin. Kahden puolueen yhtyminen merkitsi käytännössä sitä, että kommunistinen puolue sulautui opportunisteista ja pettureista puhdistamattomaan sosialidemokraattiseen puoluee-

Unkarin vapauttaneelle Neuvostoarmeijalle pystytetty muistomerkki Budapestin Gellért-vuorella.

seen. Täten ei ollut mahdollista, että kommunistit olisivat olleet vallankumouksen johtajina — sen moottorina.

Toisena suurena virheenä oli maakysymyksen väärä ratkaisu. Kommunistinen puolue taisteli perustamisestaan lähtien suurmaatilojen pakkoluovuttamisen puolesta. Sosialidemokraattisen puolueen teoreetikkojen vaikutuksen alaisuudessa kansallistettuja maatiloja ei kuitenkaan jaettu maatyöläisille ja pientalonpojille, vaan ne otettiin valtion haltuun tarkoituksella muodostaa valtion osuuskuntia. Tämä toimenpide esti työläisten ja talonpoikien liiton muodostumisen sekä lujittamisen johtaen työläisten ja talonpoikaiston eristäytymiseen. Molemmat edellämainitut virheet aiheutuivat epäilemättä leninismin teorian huonosta tuntemuksesta sekä sen väärästä soveltamisesta. Ensinnäkään ei ymmärretty leninistisen puolueen osuutta ja merkitystä vallankumouksessa ja toiselta puolen aliarvioitiin trotskilaisuuden vaikutuksesta talonpoikaiston vallankumouksellista merkitystä.

Huolimatta näistä virheistään neuvostovaltio lyhyen neljän ja puolikuukautisen valtansa kestäessä sai aikaan erittäin merkityksellisiä saavutuksia Unkarin työtätekeville. Neuvostovallan aikana Unkarin laajat työtätekevät joukot, naiset ja siihen asti täydelleen sorretut kansallisuudet saivat ensimmäisen kerran täydet poliittiset oikeudet. Suurteollisuuden, kaivosten ja pankkien pakkoluovuttamisella lakkautettiin riiston kaikkein pahimmat muodot ja kohotettiin teollisuudessa ja maataloudessa työskentelevien elintasoa. Unkarin työtätekevien monien vuosikymmenien takaiset vaatimukset toteutettiin 8 tunnin työpäivälailla, palkkojen korottamisella samoinkuin monilla sosiaali- ja kulttuuripoliittisilla toimenpiteillä. Saavutukset olivat erittäin merkityksellisiä sen vuoksi, että neuvostohallitus saattoi vain lyhyen ajan kiinnittää huomionsa uuden yhteiskuntajärjestelmän muodostamiseen ja lujittamiseen. Tuskin oli kulunut muutamaa viikkoa neuvostovaltion perustamisesta, kun jo lännen imperialistit ryhtyivät hyökkäykseen sitä vastaan. Tätä interventiota tuki täysin voimin vallastaan syösty Unkarin hallitseva luokka, jonka omaisuus oli otettu valtion haltuun. Oikeistososialidemokraatit kannattivat antautumista, mutta kommunistit ja vasemmistososialidemokraatit panivat liikkeelle teollisuustyöväestön. Nopeasti koottu ja huonosti varustettu Unkarin punainen armeija löi sankarillisissa taisteluissa takaisin vallankumouksen kukistamiseen pyrkivät tshekkiläisten imperialistien joukot. Unkarin neuvostovallan ja punaisen armeijan taistelu maan riippumattomuuden puolesta oli samalla kansainvälistä taistelua. Juuri samoihin

Edellisen sivun kuva: Unkarilaisen osuuskunnan jäsenet keskustelevat viljelyssuunnitelmasta.

aikoihin Neuvosto-Venäjä eli ehkä olemassaolonsa vaikeinta aikaa, sillä kansainvälinen taantumus keskitti kaikki voimansa sitä vastaan. Mutta Unkarin neuvostovallan olemassaolon ajan taantumus oli pakotettu jakamaan voimansa. Näinollen Unkarin proletariaatin diktatuuri jossakin määrin kevensi Venäjän proletariaatin valtavaa taakkaa sen taistellessa elämästä ja kuolemasta.

Ratkaisevana syynä Unkarin neuvostovallan kukistumiseen olivat ulkomaiset interventiohyökkäykset, joita eivät tukeneet vain hallitsevat luokat, vaan myös vastavallankumouksellisten kanssa neuvotteluihin ryhtyneet sosialidemokraatit. Viimemainitutkin pyrkivät proletariaatin diktatuurin kukistamiseen ja tässä tarkoituksessa jatkoivat neuvottelujaan lännen imperialistien kanssa. Uskottelemalla, että imperialistit muka haluavat lakkauttaa ainoastaan proletariaatin diktatuurin, eivätkä demokratiaa, sosdemit heikensivät työväen vallankumouksellista henkeä. Useat heistä ryhtyivät toimimaan neuvostohallituksessa lännen imperialistien kätyreinä.

VALKOINEN TERRORI JA KOMMUNISTISEN PUOLUEEN TAISTELU SITÄ VASTAAN

Neuvostovallan kukistumisen jälkeen voitokas taantumus verisen Horthyn johdolla aloitti hirvittävän sotaretken Unkarin työväestöä vastaan. Unkarin kansan parhaita poikia murhattiin tuhansittain, kymmeniä tuhansia suljettiin vankiloihin ja satoja tuhansia internoitiin tai karkoitettiin maanpakoon. Uudelleen valtaan päässyt suurkapitalistien ja suurmaanomistajien luokka tahtoi hillittömällä julmuudellaan hävittää jokaisen, jota se kapitalistisen järjestelmän palauttamisen kannalta piti vaarallisena. Neuvostovallan aikana näennäisesti yhtenäinen työväenluokka jakautui jälleen kahtia.

Valkoisen terrorin riehuessa aloitti sosialidemokraattinen puolue neuvottelut Horthyn kanssa. Joulukuussa v. 1921 nämä sopivat siitä, että sosialidemokraattinen puolue voi saada muutamia paikkoja parlamentissa, julkaista päivälehteä ennakkosensuurin ohella ja internoidut sosialidemokraatit saavat armahduksen. Mutta internoituna ei ollut ainoastaan sosialidemokraatteja, vaan myös kommunisteja, joita amnestia ei koskenut. Sosialidemokraattinen puolue sanoutui irti köyhästä talonpoikaistosta samoinkuin valtion laitoksissa työskentelevien keskuudessa tehtävästä poliittisesta työstä. Sen lisäksi se lupasi pyrkivänsä hankkimaan sosialidemokraattien keskuudessa Horthyn valkoisen terrorin maalle hyvän nimen ja tässä

tarkoituksessa se toimi yhdessä fasistisen ulkoministeriön kanssa. Tästä sopimuksesta, jota sosialidemokraattisen puolueen johto ei vuosikausiin uskaltanut saattaa julkisuuteen, oli vuoden 1925 toisen internationalen valtuuskunta pakotettu toteamaan, että se oli ristiriidassa kansainvälisen työväenliikkeen perinteiden ja moraalisten periaatteiden kanssa.

Samaan aikaan kun opportunistinen sosialidemokraattinen puolue vastavallankumouksellisilta armoa pyytäen kavalsi työväenluokan, illegaaliset kommunistiryhmät jatkoivat taisteluaan vastustaen johdonmukaisesti vastavallankumouksellista järjestelmää ja paljastaen sosdem puolueen luokkapetturuuden. Jo v. 1920 ilmestyivät jälleen kommunistisen puolueen illegaaliset, Wienistä toimitetut lentolehtiset. V. 1922 ilmestyi Unkarissa ensi kerran neuvostovallan kukistumisen jälkeen illegaalinen lehti "Kommun" toveri Gerön, nykyisen valtiosihteerin toimittamana. Unkarin kommunistista työtä johtivat tänä aikana Moskovassa ja Wienissä oleskelleet kommunistiset emigrantit. He suorittivat arvokasta työtä toimittamalla lentolehtisiä ja sanomalehtiä sekä kasvattamalla kaadereita Unkarissa tehtävää illegaalista työtä varten. Kommunistien työtä vaikeutti Unkarissa valkoinen terrori.

Puolueen sisäisen järjestämisen ja ohjaamisen vuoksi palasi toveri Rákosi vuoden 1924 lopulla kotimaahansa. Hän oli ollut neljän vuoden aikana kommunistisen internationalen sihteerinä ja eräänä kansainvälisen työväenliikkeen johtajana. Hänen johdollaan alkoi puolueen ja kommunistisen työläisnuorisoliiton järjestöjen säännöllinen organisointi. Samoihin aikoihin oikeistolaisiin johtajiin tyytymättömät vasemmistolaiset työläiset erosivat sosdem-puolueesta sekä organisoivat kommunistisen puolueen johtamana legaalisen puolueen Unkarin sosialistisen työväenpuolueen nimellä. Elokuussa v. 1925 pidettiin Wienissä Unkarin kommunistisen puolueen ensimmäinen puoluekokous, jossa puolue järjestettiin uudelleen. Tämän jälkeen toveri Rákosi palasi takaisin Unkariin, jossa hänet kommunistiseen liikkeeseen tunkeutuneiden poliisikoirien avulla pidätettiin syyskuussa. Samalla vangittiin muitakin kommunistisen puolueen johtajia. Toveri Rákosi yhdessä toveriensa kanssa asetettiin lynkkaustuomioistuimen eteen, joka halusi mestauttaa hänet. Ainoastaan kansainvälisen työväenliikkeen, ennen kaikkea Neuvostoliiton vastalauseet pelastivat hänen elämänsä. Silloin toveri Rákosi asetettiin tavallisen tuomioistuimen eteen, joka antoi hänelle 8 ja puolen vuoden tuomion.

Toveri Rákosin ja muiden puolueen johtajien vangitseminen mer-

kitsi vakavaa iskua työväenliikkeelle. Samalla kuitenkin kommunististen johtajien, ennen kaikkea toveri Rákosin, tuomioistuimen edessä osoittama sankarillinen esiintyminen nostatti puolueen joukkovaikutusta ja antoi uutta intoa järjestäytymiselle. Vaikka Rákosi tovereineen tuomittiin ankaraan vankeusrangaistukseen, niin heidän laskemallaan perustalla työväenliike kehittyi edelleen. Unkarin sosialistisen työväenpuolueen kansansuosio ja joukkovaikutus kasvoivat entisestään. Tämä ei miellyttänyt vastavallankumouksellista järjestelmää, vaan se kohdisti puolueeseen kaikki väkivaltamenetelmänsä, joita myös sosdem puolue tuki. Terrorin, puolueeseen tunkeutuneiden poliisinuuskijoiden ja provokaattoreiden vuoksi tuli puolueen legaalisen toiminnan ylläpitäminen mahdottomaksi 20-luvun loppuvuosina. Unkarin sosialistisessa työväenpuolueessa toimivien tovereiden joukosta vangitsi poliisi suuren osan murhaten ja kiduttaen heitä vankiloissa. Kun vastavallankumouksellinen terrori teki mahdottomaksi kaiken vapaan poliittisen esiintymisen, niin kommunistien oli levitettävä vallankumouksellisia aatteitaan työläisten legaalisten kulttuuri- ja urheilujärjestöjen välityksellä käyttäen hyväkseen suuren bolshevikkipuolueen kokemuksia. Kommunistinen puolue vahvisti joukkokasvatustaan yhdistämällä taitavasti illegaalisen ja legaalisen työn.

VUONNA 1929 ALKANUT TALOUSPULA UNKARISSA

Kapitalistinen järjestelmä suistui ensimmäisen maailmansodan jälkeisestä elpymisestään ja näennäisestä vakautumisestaan huolimatta muutamien vuosien kuluttua ankaraan talouspulaan. Vuoden 1929 syksyllä alkanut talouspula ulottui myös Unkariin, jonka sairaan poliittisen ja taloudellisen järjestelmän tähden se ilmeni siellä erikoisen vaikeana. Teollisuus- ja maataloustyöläisiä oli satoja tuhansia ilman työtä ja leipää kamppaillen äärimmäisessä kurjuudessa. Luokkataistelu kärjistyi yhä enemmän, koska vallankumouksellinen mieliala oli kasvanut työläisten keskuudessa.

Sosdem puolue yritti estää työläisten vallankumouksellistumisen. Työpalkkojen alentamisen ja työläisten työstä erottamisen estämiseksi lakkoja järjestäville työläisille sosdem puolue antoi määräyksen, että talouspulan aikana ei saa lakkoilla. Silloin kommunistinen puolue ryhtyi järjestämään ja johtamaan työläisten taistelua, jonka tunnuksena oli "työtä ja leipää". Tämän tunnuksen merkeissä järjestettiin Budapestissä, lukuisissa muissa kaupungeis-

Matias Rákosi.

sa ja teollisuuskeskuksissa mielenosoituksia. Lokakuun 1 päivänä oli Budapestissä valtava työttömien joukkokokous, jonka kommunistinen puolue muutti melkein vallankumoukselliseksi liikehtimiseksi.

Työläisten taisteluiden järjestämisessä ja johtamisessa näinä vuosina oli suuri merkitys ammattijärjestöissä olleilla vasemmistojoukoilla, jotka yhdistyivät kommunistisen puolueen johdolla vasemmistolaiseen ammatilliseen järjestöön. Oikeistolaiset ammatillisen alan byrokraatit, jotka toimivat läheisesti vastavallankumouksellisten voimien kanssa, ryhtyivät parjaamaan, heikentämään ja ehkäisemään vasemmistolaisen ammattijärjestön työtä. Siitä huolimatta se oli yhdistyneen vasemmistolaisen ammattijärjestön MSzMP:n lakkauttamisen jälkeen suurin kommunistien johtama järjestö, joka palkkataisteluja johtamalla esti kapitalisteja sälyttämästä kaikkia kapitalistisen pulan rasituksia työläisten kannettaviksi.

VAINOT KOMMUNISTISTA PUOLUETTA VASTAAN 30-LUVUN ALKUPUOLISKOLLA

Työväestön luokkataistelu, vasemmistolaistuminen ja kommunistisen puolueen eteenpäin työntyminen herättivät taantumuksellisissa aineksissa halun lisätä terroriaan. Uudet kommunistijahdit aloitettiin. Heinäkuussa v. 1932 onnistui poliisien vangita puolueen kaksi johtavaa toveria, I m r e S a l l a i n ja S a n d o r F ü r s i n, jotka olivat luotettuja ja rohkeita taistelijoita. Molemmat vietiin heti tuomioistuimen eteen, joka julisti ja toteutti lynkkaustuomion lukuisista kansainvälisistä vastalauseista huolimatta. Nämä kaksi sankarillista kommunistia astuivat hirsipuun juurelle huutaen eläköötä kommunistiselle puolueelle ja proletariaatin vallankumoukselle.

Unkarin työväestö taisteli lukuisilla lakoilla ja mielenosoituksilla elämänsä pelastamiseksi. Työtätekevän kansan vaatimusten toteuttamiseksi ja vallitsevan yhteiskuntajärjestyksen tuhoamiseksi jatkettiin taistelua sekä ideologista kasvatustyötä puolueen keskuskomitean johdolla. Maan eri osien aluekomiteat ja kaupunkikomiteat toimivat aktiivisesti. Tällä tavoin ei onnistuttu järjestämään voimakasta liikettä vain pääkaupungissa, vaan myös eräissä muissa suurissa teollisuuskaupungeissa, kaivosalueella ja vieläpä maan itäosassa köyhien talonpoikain keskuudessa. Puolueen jäsenistö

oli järjestetty kolme—viisi henkilöä käsittäviksi soluiksi, jotka pitivät kiinteää kosketusta työtätekeviin joukkoihin.

Illegaalisen puolueen ei ole taisteltava jatkuvasti vain avoimen luokkavihollisen kanssa, vaan myös sosdem puolueen riveissä olevia ilmiantajia, poliisin palveluksessa olevia puolueeseen tunkeutuneita kätyreitä, poliisiurkkijoita ja provokaattoreita vastaan. Näiden joukkoon kuului myös jo 1930-luvulta lähtien viime vuonna paljastettu ja tuhottu halpamainen vakooja Laszlo Rajk.

Illegaalinen puoluetyö vaatii paljon uhreja. Sadat Unkarin työväenluokan parhaimmista taistelijoista menettivät henkensä fasistien vankiloissa. Näiden pitkien vuosien aikana oli myös vangittuna toveri Rákosi, Unkarin työväenluokan ja puolueen etevä johtaja. Toveri Rákosin v. 1925 saama kahdeksan ja puolen vuoden vankeustuomio kesti vuoteen 1934. Mutta porvaristo pelkäsi vapauttaa häntä ja asetti hänet uudelleen tuomioistuimen eteen. Toveri Rákosi osoitti jälleen oikeudenkäynnissä sellaista käytöstä, että hän saavutti vastustajankin kunnioituksen. Fasistinen oikeusistuin nimittikin häntä Unkarin Dimitroviksi. Hallitseva luokka tahtoi nyt, kuten 1925-luvullakin, tuomita hänet kuolemaan. Mutta hänen elämänsä puolesta eivät taistelleet vain Unkarin työtätekevät, vaan myös Neuvostoliitto ja koko maailman edistykselliset voimat. Valtavan vastalausepaineen alaisena ei Horthyn järjestelmä uskaltanut mestauttaa häntä, vaan hänelle annettiin elinkautinen tuomio.

Fasismin valtaantulon jälkeen Saksassa myös Unkarin hallitus pyrki saattamaan voimaan totaalisen valtiovallan, julistamaan "laillisiksi" vain fasistisen puolueen ja tekemään ammattiyhdistykset sen välikappaleiksi. Työväenliikkeen vastarinta sai ilmauksensa kommunistisen puolueen johtamassa ammattiyhdistysoppositiossa. Sen järjestämät poliittisluontoiset lakot estivät hallituksen fasistisoimispyrkimysten toteuttamisen.

KOMMUNISTISEN PUOLUEEN TAISTELU FASISMINVASTAISEN YHTEIS- JA KANSANRINTAMAN MUODOSTAMISEKSI

Fasistisen vaaran lisäännyttyä Unkarin kommunistinen puolue Kommunistisen internationalen VII kongressin jälkeen ryhtyi merkittävään voimainponnistukseen fasisminvastaisen yhteisrintaman muodostamiseksi. Ennen kaikkea tämän avulla pyrittiin luomaan työväen yhtenäisyyttä. Sentähden puolue yritti sijoittautua ammatillisiin ja sosdem puolueen järjestöihin saadakseen täällä työläiset

yhtenäisinä vastustamaan sosdem oikeistojohtajia ja keräämään voimansa Unkarin kansan taisteluun sotaseikkailupolitiikkaa vastaan.

Tänä aikana kamppaili Espanjan kansa suurta taisteluaan oman maansa sekä Saksan ja Italian fasistisia armeijoita vastaan. Espanjan kansaa auttavassa kansainvälisessä prikaatissa taistelivat myös unkarilaiset kommunistit. "Rákosin pataljoonassa" urhoollisesti taistelevia unkarilaisia kaatui 400. Osallistuminen Espanjan taisteluun oli osoituksena siitä, että Unkarin kommunistinen puolue ja sen jäsenet ovat pitäneet velvollisuutenaan taistella niin unkarilaista kuin kansainvälistäkin fasismia vastaan.

Toisen maailmansodan raivotessa oli Unkarissa kommunistinen puolue ainoa, joka jatkuvasti taisteli saksalaisten yhteyksien katkaisemiseksi. Samoin oli kommunistinen puolue ainoa, joka julisti Unkarin kansan vastalauseen Neuvostoliiton-vastaisen sodan johdosta. Kun fasistinen hallitus parlamentissa ilmoitti sodanjulistuksesta, niin siellä istuvat sosdem edustajat eivät sanallakaan vastustaneet tätä toimenpidettä.

Unkarin kommunistisen puolueen yritykset demokraattisen, fasisminvastaisen, kansallisen yhteisrintaman muodostamiseksi tuottivat joitakin tuloksia. Sen aloitteesta muodostui "Törtenelmi Emlekbizottsag" (historiallisia muistoja vaaliva komitea), joka keskusjärjestönä keräsi ympärillensä ne voimat, jotka halusivat osallistua fasisminvastaiseen taisteluun. Tämä järjestö kutsui Unkarin kansaa 15. pnä maaliskuuta 1942 kokoontumaan Unkarin kansan suuren vapausrunoilijan Sandor Petöfin patsaalle ja täten osoittamaan hallitukselle, että kansallisen vapauden ja riippumattomuuden ajatukset elävät kansan sydämessä.

Hallituksen määräyksestä kielsi sosdem puolue jäsenistöään ottamasta osaa mielenosoitukseen, mutta siitä huolimatta monituhantinen joukko kokoontui patsaalle. Mielenosoituksen merkitys oli suuri, koska ensi kertaa tapahtui, että sotaa käyvässä Unkarissa työtätekevät joukot avoimesti osoittivat mieltään saksalaisia, sotaa ja fasismia vastaan.

Tämän kansalaiskokouksen jälkeen taantumus pani jälleen liikkeelle hyökkäyksen kommunistista puoluetta vastaan. Poliisi onnistuikin vangitsemaan verrattain suuren määrän työläisiä. Puolueen järjestöjä murskattiin ja jäsenistön huomattava osa joutui vankeuteen. Murhattujen joukossa olivat puolueen kaksi johtajaa Zoltan Schönherz ja Ferenc Rozsa. Ferenc Rozsa lyötiin kuoliaaksi kuulustelun aikana ja Zoltan Schönherz, joka ankarasta kidutuksesta huolimatta jäi eloon, tapettiin syksyllä 1942.

Kuitenkin onnistuttiin välttämään kommunistisen puolueen jäsenistön erään osan vangitseminen. Nämä aloittivat heti puolueen järjestöjen kuntoon panon. Uudelleen ilmestyivät puolueen lentolehtiset, jotka työtätekevät joukot ottivat riemulla vastaan.

Näihin aikoihin lopetti työnsä Kommunistinen internationale. Unkarin kommunistisen puolueen kotoiset johtajat arvioivat väärin tilanteen ja puolue päätettiin hajoittaa. Puolueen johtajat arvelivat, että näin helpotetaan ja edistetään riippumattoman liikkeen kehitystä ja unohtivat sen, että ilman kommunistista puoluetta jää riippumaton liike vaille järjestäjää ja johtajaa.

V. 1943 perustettiin kommunistien johdolla uusi puolue "rauhan puolueen" nimellä. "Rauhan puolueen" illegaalisena ilmestyvän sanomalehden ja monilukuisten lentolehtisten avulla tehtiin suurenmoista propaganda- ja agitaatiotyötä, mutta sillä ei voitu korvata kommunistisen puolueen puuttumista.

Kommunistien jatkaessa kamppailuaan Unkarissa barbaarista fasismia vastaan oli toveri Rákosi Neuvostoliitossa, joka oli hänet vapauttanut 16-vuotisen vankeuden jälkeen, taistellen sieltä käsin kansansa vapauttamiseksi. Hänen johdollaan perustettiin Neuvostoliitossa ensimmäisten emigranttien antifasistiset koulut ja pidettiin luentoja unkarilaisille sotavangeille. Tuhansista unkarilaisista muodostettiin partisaanijoukkoja, joita lentokoneilla heitettiin vihollisen selustaan.

Maaliskuun 19. pnä 1944 saksalaiset fasistit unkarilaisten rikostoveriensa avustuksella miehittivät maan. Tässä tilanteessa oli "rauhan puolueen" lehti ainoa, joka toi ilmi Unkarin kansan vastalauseen. Saksan miehitettyä maan tulivat myös demokratiaa vastustavat puolueet illegaalisiksi. Näiden puolueiden eri vasemmistoryhmien ja kommunistien välillä tehtiin sopimus yhteisen saksalaisvastaisen rintaman muodostamisesta.

Vuoden 1944 syksyllä perustettiin uudelleen kommunistinen puolue johtamaan ja järjestämään maan riippumattomuuden puolesta käytävää taistelua.

Punaisen armeijan voittoisa eteneminen antoi innostusta myös Unkarin partisaaniliikkeelle. Partisaaniliikkeen etujoukoissa olivat Neuvostoliitossa muodostetut ja Unkariin lähetetyt taistelijat. Aseistetut vastarintajoukot muodostettiin Budapestissä ja sitä ympäröivissä työläisten asumissa esikaupungeissa. Partisaanijoukot

suorittivat menestyksellistä toimintaa, mutta niiden taistelua ei kyetty laajentamaan yleiseksi kansalliseksi vapaustaisteluksi.

25-vuotinen taantumuksen sorto, sosdem puolueen johtajien petturuus ja fasistisen terrorin yhä uusiintuvista hyökkäyksistä johtuva kommunistisen puolueen suhteellinen heikontuminen olivat niitä vaikuttimia, joiden vuoksi Unkarin työtätekevä kansa ei voinut estää unkarilaisia ja saksalaisia fasisteja tekemästä maasta taistelukenttää.

UNKARIN VAPAUTTAMINEN JA MAAREFORMI

Voittoisa Punainen armeija ei vain karkoittanut saksalaisia joukkoja Unkarin maakamaralta, vaan myös samalla murskasi Unkarin kansaa orjuuttavan valtiokoneiston tehden mahdolliseksi voimien kokoamisen kansandemokratian rakentamiseen. Saksalaiset fasistit ja heidän unkarilaiset palkkasoturinsa merkitsivät perääntyessään reittinsä pommituksella, hävityksellä ja nälänhädällä. Saksalaisten ryöstämä omaisuus ja heidän aiheuttamansa sotatappiot käsittivät 40 % Unkarin kansallisomaisuudesta. Maan pääkaupunki oli raunioina ja liikenne tuhottu.

Tässä hirvittävässä tilanteessa illegaalisuuden myrskyissä karaistunut Unkarin kommunistinen puolue pyrki aloittamaan maan elvyttämisen synnyttämällä raunioiden paikalle kukoistavaa, tuotannollista elämää. Kommunistinen puolue yhdisti kaikki mahdolliset voimat maan jälleenrakentamiseen. Sen aloitteesta perustettiin jo vuoden 1944 joulukuussa, siis heti koko maan vapauduttua fasisteista, väliaikainen kansallinen hallitus. Vaikka tässä hallituksessa oli kommunisteilla melkoinen vähemmistö, kuitenkin onnistuttiin johdonmukaisesti kohta kohdalta järjestämään kamppailu taantumuksen voimia vastaan. Siinä onnistuttiin ennen kaikkea sentähden, että unkarilaiset kansandemokraatit saivat Neuvostoliitosta tarvittavaa apua ja koska kommunistisen puolueen johtajat olivat joka hetki tietoisia siitä, mikä on ketjussa se rengas, johon kulloinkin on tartuttava.

Punainen armeija säästi mahdollisuuksiensa mukaan Budapestiä ja sen asukkaita ensi sijassa siten, että raskas tykistö ja pommituskoneet eivät pommittaneet kaupunkia. Sensijaan saksalaiset jo yksistään 9 Tonavan yli johtavan sillan pommittamisella aiheuttivat yli miljardin forintin vahingot. Vapauttamisen jälkeen Punainen armeija toimitti ensimmäisenä elintarvikkeita ja lääkärinhoitoa

Unkarilainen maaton talonpoika v. 1938.

unkarilaisille pelastaen Budapestin asukkaat nälkäkuolemalta ja kulkutaudeilta. Taloudellisen elämän aloittaessaan ja tuotantoon ryhtyessään saivat unkarilaiset Neuvostoliitosta apua mm siten, että sieltä tuotiin Saksaan ryöstettyjen hevosten tilalle uusia ja elintarvikkeiden kuljetusta varten autoja. Unkarin kansantalouden kehitykselle ja kansan elintason kohoamiselle antoivat mahdollisuuden Neuvostoliiton myöntämät sotakorvaushelpotukset, jotka käsittivät puolet koko korvausmäärästä.

Jo keväällä 1945 ryhdyttiin poistamaan suurmaanomistusta jakamalla suurmaanomistajain maita maattomille ja vähämaisille ta-

lonpojille. Puolue sijoitti parhaimmat voimansa maanjaon toteuttamiseen. Tämän laajan maareformin kautta sai 650.000 maatyöläisen ja köyhän talonpojan perhettä toimeentulomahdollisuuden ja takuun paremmasta tulevaisuudesta. Samalla tällä luotiin luja perusta työväestön ja talonpoikain liitolle.

Maareformin jälkeen oli tärkein ja kiireellisin tehtävä maan jälleenrakentaminen ja sen ohella liikenteen, ennen kaikkea rautateiden kunnostaminen. Puolue sijoitti työhön valtavat joukot, jotka toveri Gerön johdolla yhden vuoden kuluessa suorittivat maan tärkeimmillä osilla jälleenrakentamisen.

Työtätekevä kansa kärsi suunnattomasti rahan arvottomuudesta, joka oli seurauksena murskatun taantumuksen sota-aikaisesta finanssipolitiikasta, sodan hirvittävistä tuhoista ja maan suunnitelmallisesta ryöstämisestä. Kapitalistit, joilla vielä silloin oli mahdollisuudet, lisäsivät kaikin käytettävissään olevien keinoin inflaatiota. Työläisten elintaso oli painunut aivan uskomattoman alas. Pelastaakseen tilanteen kokosi puolue vuoden 1946 keväällä voimat inflaation pysäyttämiseksi ja stabilisaation aikaansaamiseksi. Ja kaikesta taantumuksen vastustuksesta huolimatta tuli elokuun 1. pnä 1946 voimaan arvossa oleva raha, forintti, joka tälläkin hetkellä kuuluu maailman arvokkaimpiin valuuttoihin, sekä toteutui kansantaloudellisen elämän edelleen kehittämisen ensimmäinen ehto: stabilisaatio.

KANSALLISTAMINEN JA SUUNNITELMATALOUTEEN SIIRTYMINEN

Syksyllä 1946 kokoontui Unkarin kommunistisen puolueen III kongressi, joka osoitti joukon mitä tärkeimpiä tehtäviä suunnitelmataloutta varten ja teki päätöksen koko maan taloudelliselle elämälle tärkeästä 3-vuotissuunnitelmasta. Suunnitelma, jonka päämääränä oli kolmessa vuodessa kohottaa maan teollisuutta 27 % viimeistä maailmansotaa edeltäneestä tasosta, maataloudessa saavuttaa sotaaedeltäneiden rauhanvuosien taso sekä korottaa työläisten elintasoa 8 % rauhanaikaisesta tasosta, vahvistettiin laillla kesällä 1947.

Suunnitelman toteuttaminen ei ollut vain erittäin suuri taloudellinen ja organisatoorinen tehtävä, vaan sen täyttämiseen liittyivät myös poliittiset ehdot; vallasta oli työnnettävä täydellisesti syrjään

kansanvastaiset voimat ja maan asioiden hoito uskottava työtätekevän kansan edustajien käsiin.

Vielä paikoilleen jääneet varakkaat ja vallasta kouristuksenomaisesti kiinni pitäneet taantumukselliset punoivat suuremmassa ja pienemmässä määrässä salaliittoja kommunistien poistamiseksi hallituksesta ja maan sitomiseksi imperialistien leiriin. Kommunistien valppauden ansiosta kaikki salaliitot paljastettiin ja salaliittolaisia tukevat ainekset poistettiin niin hallituksesta kuin kaikilta muiltakin edustavilta paikoilta. Taantumus menetti toinen toisensa jälkeen tukimiehensä alkaen pikkuisäntien puolueen pääministeristä, Ferenc Nagy'sta, joka halusi sitoa maan Marshall-suunnitelmaan ja oli yhteydessä Sulyok'iin sekä muihin suurempiin tai pienempiin rikollisiin.

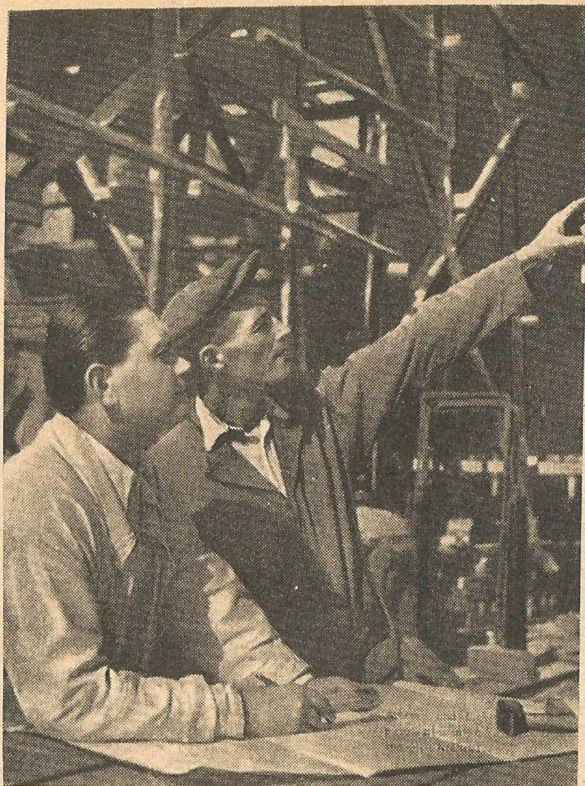
Senjälkeen murskattiin oikeistososialidemokraatit, jotka olivat olleet koti- ja ulkomaisen taantumuksen tukena ja toivona. Sosdem puolue oli vapautumisensa jälkeen ottanut takaisin riveihinsä Horthyn aikaisia yleisesti tunnettuja oikeistososialidemokraattisia johtajia, Horthyn uskollisia palvelijoita, kuten esim. Kaarlo Peyer'in.

Vasemmistososialidemokraattien johdolla sekä kommunistisen puolueen avulla karkoitettiin sosdem puolueesta imperialistien palveluksessa olevat työväenluokan petturit. Senjälkeen sosdem ja kommunistinen puolue yhdistyivät marxismi-leninismin teorian pohjalla Unkarin työväenpuolueeksi, joka suoritti työväenluokan yhtenäistämisen lisäten täten taistelukykyisyyttään. Tämä merkitsi koko Unkarin kansan elämässä käännekohtaa.

Kaiken tämän jälkeen toimi ns. musta taantumus, jonka päämiehenä oli Unkarin katolisen kirkollissäädyn edustaja Josef Mindszenti.

Mindszentin tuomion jälkeen paljastuivat puolueeseen, legaaliseen toimintaan tunkeutuneet kansainvälisen taantumuksen kätyrit, imperialistien palveluksessa oleva Laszlo Rajk ja hänen puolueessa ja erilaisissa valtion viroissa olevat kumppaninsa, joiden tarkoituksena oli myydä Unkarin itsenäisyys, kuten oikeudenkäynnissä kävi ilmi. He olisivat luovuttaneet Unkarin Amerikan imperialisteille ja liittäneet sen Titon valtakuntaan. Ennen kaikkea voimme kiittää toveri Rákosia siitä, että puolue paljasti tämän petturin ja luovutti hänet kansan tuomittavaksi.

Voitto taantumuksellisista joukoista ja imperialistien kätyrien murskaaminen eivät tehneet mahdolliseksi vain 3-vuotissuunnitel-

Insinööri ja työläinen työskentelevät yhdessä . . .

man toteuttamista, vaan myös samalla kertaa niiden tuloksena otettiin valtava askel kohti sosialismia.

Se suuri kiintymys, mitä Unkarin työtätekevät osoittavat puoluettaan kohtaan, käy myös ilmi heidän suhtautumisestaan puolueen pää-äänenkannattajaan Szabad Nep'iin, jonka päätoimittajana on toveri Révai. Lehti saavutti pian 100.000 kpl:n painoksesta 300.000 painoksen.

Tuotantovälineiden kansallistamisen edistäminen vapautumisen

jälkeen ensimmäisen kolmen vuoden aikana oli kovin vaikeata taantumuksen vastarinnan tähden. Mutta v:n 1948 keväällä voitiin ottaa jo valtion haltuun sellaiset teollisuuslaitokset, joissa työskenteli enemmän kuin 100 työläistä. Ja v:n 1949 joulukuussa kansallistettiin kaikki koti- ja ulkomaisen pääoman hallussa olevat teollisuuslaitokset, joissa oli enemmän kuin 10 työntekijää. Nyt ovat Unkarin kaivokset, teollisuus, liikenne, pankit, tukku- ja ulkomaankauppa — muutamia vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta — valtion käsissä.

3-vuotissuunnitelman toteuttamiseksi oli taisteltava sekä ulkolaisen että sisäisen vastustuksen kanssa. Taantumukselliset tahtoivat 3-vuotissuunnitelman asemasta sitoa maan Marshall-lainoilla amerikkalaisen imperialismin leiriin pettäen siten Unkarin kansan edut. Mutta Unkarin kommunistinen puolue johdatti työtätekevät kansandemokraattisen kehityksen tielle ja he hyväksyivät kommunistisen puolueen esityksen. Suunnitelman toteuttamiseksi oli puolueen suoritettava valtavaa kasvatustyötä. Oli saatava työväenluokka tietoiseksi siitä, että tilanne maassa oli olennaisesti muuttunut ja että työläiset nyt tuottivat ja rakensivat itseään varten. Unkarin työväenpuolueen ja sen rakastetun johtajan, toveri Rákosin ansiosta Unkarin työväenluokka ja koko työtätekevä kansa saatiin johdetuksi sosialistisen rakennustyön tielle.

Suunnitelman mukaan piti tehdasteollisuuden tason olla elokuun 1. pnä 1950 27 % korkeampi viimeisen sotaaedeltäneen vuoden tasoa. Mutta sensijaan tehdasteollisuuden taso jo joulukuun 1. pnä 1949 oli 74 % korkeampi vuoden 1938 tasoa. Suunnitelma määräsi, että elokuun 1. pnä 1950 on Unkarin kansan elintason oltava 8 % korkeampi sotaaedeltäneestä tasosta. Sitävastoin on osoittautunut, että joulukuun 1. pnä 1949 oli elintaso 37 % korkeampi sotaaedeltäneeseen tasoon verraten.

Näin Unkarin kansan hyvinvointi lisääntyi vähitellen. Kuolevaisuus väheni vuoteen 1938 verraten 14,4 %:sta 11,5 %:iin, mutta syntyväisyys lisääntyi 5,7 %:sta 7,8 %:iin.

Niinikään on kansan sivistystasoa kohotettu. Kansakouluissa on 118.000, keskikouluissa 33.000, korkeakouluissa ja yliopistoissa 16.200 opiskelijaa enemmän kuin ennen sotaa. Yliopiston opiskelijoista on enemmän kuin yksi kolmasosa teollisuustyöläisten kodeista, kun sensijaan ennen sotaa näiden opiskelijain lukumäärä oli nollan tienoilla.

3-vuotissuunnitelman kuluessa alkoi Unkarin kansantalouden luonne olennaisesti muuttua. Kansan käsiin olivat täydellisesti

siirtyneet teollisuus, pankit, tukku- ja ulkomaankauppa. Sosialistiseen rakennustyöhön oli ryhdytty myös maataloudessa. Valtio oli tullut työväestön, työtätekevän talonpoikaiston ja kansalle uskollisen sivistyneistön kansantasavallaksi, jossa työtätekevän talonpoikaiston kanssa liittoutunut työväenluokka käyttää valtaa.

Elokuussa v. 1949 vahvistettiin laillisesti Unkarin Kansantasavallan uusi perustuslaki, joka monessa suhteessa muistuttaa Neuvostoliiton perustuslakia. Siinä sanotaan, että "Unkarin Kansantasavalta on työläisten ja työtätekevien talonpoikien valtio" ja seikkaperäisesti luetellaan valtion kansalaisten oikeudet ja velvollisuudet, joista kuvastuu selvästi se, että Unkarin Kansantasavallassa on kaikki valta työtätekevällä kansalla.

NYKYINEN 5-VUOTISSUUNNITELMA JA SEN TEHTÄVÄT

Tammikuun 1. pnä 1950 aloitettiin Unkarissa 5-vuotissuunnitelman toteuttaminen. Sen tehtävänä on laskea perusta sosialistiselle rakennustyölle koko kansantaloudessa niin, että sosialismi voittaa Unkarissa.

Suunnitelman mukaisesti on Unkarin teollisuustuotannon v. 1954 ylitettävä vuoden 1949 taso 80 %:lla ja maatalouden 35 %:lla. Tällaista kasvua voi tapahtua vain Neuvostoliiton sosialistisessa taloudessa ja sosialismia rakentavissa kansandemokratioissa. 5-vuotissuunnitelman päättyessä on kansan elintaso ylittänyt sotaaedeltäneen tason 85 %:lla. 5-vuotissuunnitelman avulla helpotetaan työväen työtaakkaa jatkamalla maatalouden ja teollisuuden koneellistamista. Kansan elintason kohottamiseen vaikuttavat myös ratkaisevasti uudet asuintalot, joita suunnitelman puitteissa rakennetaan kaikkiaan 180.000.

5-vuotissuunnitelman toteuttaminen takaa sen, että Unkarin työväenpuolueen johdolla on luotu kansan yhtenäisyys. Sosialismia rakentaessaan voivat unkarilaiset luottaa suuren Neuvostoliiton apuun. Vakuudet sosialismin varmasta toteuttamisesta antavat rauha ja Neuvostoliiton tietä kulkevien kansandemokratioiden liitto.

Kansandemokraattisen talouden ja politiikan voimistamiselle ja sosialismia kohti kulkevalle kehitykselle on ollut ratkaisevana tekijänä Unkarin työväenpuolue, joka tekee työtä muuttaakseen yhteiskunnan kokoonpanoa kasvattamalla uuden työväenluokan, talonpoikaiston ja sivistyneistön. Työläisten suhde tuotantoon ja valtioon

Seuraavan sivun kuva: Chileläinen runoilija Pablo Neruda.

on muuttunut, kansandemokraattisessa valtiossa on kunnia-asiana työ, joka on elintason kohoamisen ehtona.

Myös talonpoikaisto on muuttumassa. Työväenluokan johtaman työväen ja talonpoikain liiton talonpoikaistyö on tuottanut hedelmällisiä tuloksia. Yhä enemmän ja enemmän lisääntyy niiden luku, jotka tajuavat, että maaseudunkin hyvinvoinnille on olemassa vain yksi tie: sosialistisen kehityksen tie.

Myös sivistyneistö työskentelee yhdessä työväenluokan ja talonpoikaiston kanssa uuden kansantasavallan rakentamiseksi. Se on tunnustanut paikkansa olevan työväenluokan rinnalla ja sen työ on ulottunut uusille alueille, joita kapitalistisessa yhteiskunnassa on mahdotonta ajatella. Unkarin Kansantasavallan yhteiskunnallisten kasvojen muuttaminen ja sosialistinen rakennustyö ovat antaneet Unkarin työväenpuolueelle monia tehtäviä. Unkarin työväenpuolue on työväenluokan puolue, sen etujoukko. Samalla se on myös talonpoikaiston ja sivistyneistön parhaimmiston, siis koko työtätekevän kansan puolue. Sen päämääränä ovat työväenluokan, työtätekevän kansan päämäärä ja tehtävät.

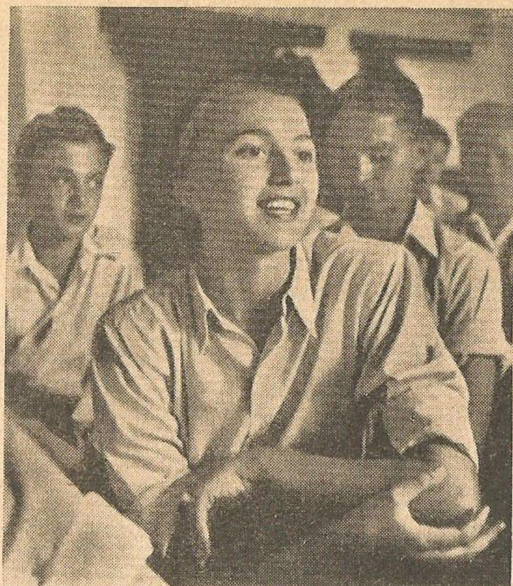
UNKARIN TYÖVÄENPUOLUEEN TEHTÄVÄT

Kansantasavallan perustuslaki määrää, että Unkarin Kansantasavalta on työläisten ja työtätekevien talonpoikien valtio. Puolueen tehtävänä on työväenluokan voimien edelleen vahvistaminen ja sosialistisen rakennustyön toteuttaminen, joihin sisältyvät perustuslain pääkohdat. Yhä laajempia kansankerroksia on vedettävä valtiollisen, hallinnollisen ja taloudellisen elämän johtoon ja tarkkailuun. Kansanvastaiset byrokraatit on poistettava hallinnollisilta paikoilta ja asetettava sinne kansan edustajia.

Unkarin työväenpuolue on tietoinen siitä, että taistelu sosialismia kohti kulkevien kansandemokraattisten voimien ja takaisin kapitalistiseen järjestelmään pyrkivien kansainvälisten imperialistien sekä heidän unkarilaisten apulaistensa välillä alituisesti yltyy. Sentähden puolue paljastaen armottomasti työväenliikkeeseenkin tunkeutuneet titolaiset ja muut Amerikan imperialismin asianajajat taistelee imperialismin kaikkia ilmenemismuotoja vastaan.

Unkarin työväenpuolue taistelee kansan elintason kohottamiseksi, maan tuotantovoimien lisäämiseksi, työn tuottavaisuuden parantamiseksi sekä teollisuus- ja maataloustuotannon kohottamiseksi.

Edellisen sivun kuva: Ei sotaa. Mauri Favén. V. 1950.

Opiskelevaa nuorisoa.

Sentähden se johtaa 5-vuotisen kansantaloussuunnitelman toteuttamista, jolla luodaan pohja sosialistiselle Unkarille.

Puolue tukee ammatillisia järjestöjä, jotka suojelevat työläisten taloudellisia ja ammatillisia etuja, mm. sellaisissa kysymyksissä kuin tuotannon kohottamisessa, työkilpailujen järjestämiseen tähtäävissä tehtävissä sekä sosialististen ihmisten kasvatustyössä. Puolue antaa myös tukensa yhä laajempiin joukkoihin leviävälle stahanovilaisliikkeelle, joka on todistuksena Unkarin työväenluokan uusista kasvoista. Unkarin stahanovilaisliikkeen tähänastiset korkeimmat saavutukset ovat työnormien ylittäminen 3.000—4.000 %:lla. Unkarin stahanovilaisliikkeen ensimmäisenä tehtävänä on hävittää ruumiillisen ja henkisen työn eroavaisuutta.

Unkarin työväenpuolue työskentelee maatalouden koneellistamiseksi järjestämällä eri puolille maata valtiollisia maatalouskone-

Kossuth-palkinnon saanut kuvanveistäjä opastaa nuoria työläisiä Cspelin raskaan teollisuuden tehtaalla.

asemia. Kylien riistävälle kulakkikerrokselle on ollut iskuna maatalouden sosialistinen kehitys, jonka tuloksena talonpojat ovat vapaaehtoisesti liittyneet tuotannollisiin osuuskuntiin.

Puolue huolehtii siitä, että työtätekevä kansa tulee osalliseksi mitä suurimmassa määrin sivistyksestä, edistyksellisen kulttuurin aarteista, jotka tähän asti ovat olleet vain varakkaan kerroksen monopolina. Sentähden puolue avasi koulujen ovet työtätekevien lapsille sekä stipendeillä ja opiskelevien asuntoloita järjestämällä on luonut varattomille opiskelijoille kehittymismahdollisuuden. Puolue on vapauttanut myös kaiken tieteellisen tutkimustyön pää-

Lapsia tehtaan päiväkodissa.

oman ikeestä. Tieteellisen tutkimustyön turvaamiseksi puolue on tukenut Unkarin Tiedeakatemiaa. Niinikään puolue tukee korkeatasoista, realistisesti kansan elämää ja taistelua kuvaavaa, todellisuutta esittävää, optimistista taidetta. Puolue on luonut mahdollisuuden tieteen ja taiteen parissa työskenteleville työskennellä vapaasti ilman aineellisia huolia.

Puolueen päämääränä on rauhan, kansandemokratian voittojen ja Unkarin kansallisen riippumattomuuden suojeleminen ja turvaaminen.

Sentähden puolueen ulkopolitiikan perustana on olla liitossa Neuvostoliiton kanssa, joka on imperialisminvastaisen, demokraattisen leirin johtaja, rauhan varmin vartija. Unkarin Kansantasavalta on voimakas jäsen kansandemokraattisten maiden ja rauhaapuolustavien kansojen rintamassa. Unkarin työväenpuolue tahtoo olla kosketuksessa kaikkiin sellaisiin maihin, jotka eivät sekaannu kansantasavallan sisäisiin asioihin eivätkä muutenkaan tue sen vastustamista. Niinikään puolue on solidaarinen kaikille imperialisminvastaisille, vapautensa ja riippumattomuutensa puolesta taisteleville kansoille. Kansandemokraattinen Unkari taistelee mahtavan Neuvostoliiton rinnalla uutta sotaa valmistavien imperialistien voimia vastaan.

Marxilais-leniniläinen Unkarin työväenpuolue on karaistunut vaarallisissa ja vaikeissa taisteluissa. Se on kohottanut johtajakseen Leninin ja Stalinin parhaimman unkarilaisen oppilaan, toveri Rákosin, koonnut ja järjestänyt hänen opastuksellaan koko Unkarin kansan taisteluun sosialistisen Unkarin rakentamiseksi.

Leon Pasternak

Kirje Pablo Nerudalle

Niin ylitse rajain kuin viemänä tuulen
käy runosi kiitäin,
ja räjähtävän sanan väkevän kuulen
kuin dynamiitin!

Taas Oopperatorilla kammottavana
tuli voittaa alaa,
vaan Kordellieereilta saapuva sana
ei tulessa pala.

Sun laulusi palaava on hädän poistain
ja maanpaon haavat.
Jo vapisemaan sanas tähtenä loistain
tyrannit saavat.

On koston koittaissa nouseva kansa
pois ikeen alta.
Sota, rosvous tuomion ansaitsemansa
saa runoilijalta.

Minä, Puolan runoilija, ylitse rajan
aseveljeni tapaan:
Olet laulaja kansojen ystävyysajan
ja ihmisen vapaan.

Suomentanut Armas Äikiä.

Allan Asplund

Kuolemanvarjon laaksossa

Katkelma Hitlerin sodan aikana Säämäjärven kuolemanleirillä olleen sodanvastustajan Allan Asplundin kirjasta "Elämyksiä Suomen keskitysleireiltä".

Viikko Säämäjärvelle tulomme jälkeen, tarkemmin sanottuna tammikuun 19. päivänä 1942 alkoi nälkäkuuri, jolla kapteeni Kartano aikoi lopullisesti näännyttää meidät. Vesivelliannos otettiin kokonaan pois ja leipäannos vähennettiin 75—100 grammaan päivässä. Meille ei annettu minkäänlaista keitettyä ruokaa, vain vettä ja muutamia sokeripaloja. Tämän uuden "ruokajärjestyksen" ensimmäisinä päivinä osa meistä vielä lähti ulkotöihin, vaikka siellä ei mitään jaksettukaan tehdä, mutta muutaman päivän kuluttua me kaikki uuvuimme niin, ettemme pysyneet kunnolla jaloillamme. Koko ajan koetimme vartijoitten kautta saada yhteyttä kapteeni Kartanoon pyytääksemme keitetyn ruoan jakelun uudelleenaloittamista, mutta hän kieltäytyi vastaanottamasta ketään. Vihdoin tammikuun 27. päivänä pääsi sairaanhoitajamme leiripäällikön puheille ja esitti tälle, että me olimme välittömän nälkäkuoleman partaalla.

— Ettekö te sitten ole saaneet tarpeeksi ruokaa, tiedusteli sadisti Kartano hämmästystä teeskennellen. Minä olen antanut määräyksen, että teille on jaettava B-annokset, mutta jos te niskottelette ettekä halua tehdä työtä, on ruoka-annoksia sopivasti pienennettävä.

Ne meistä, jotka vielä kykenivät nousemaan jalkeille, komennettiin pihalle, jossa kapteeni Kartano tiedoitti meille, että erämaan korpit jo odottavat herkuttelua meidän ruumiillamme, jotka ennen pitkää tulevat roikkumaan korppien pesäpuissa . . .

*

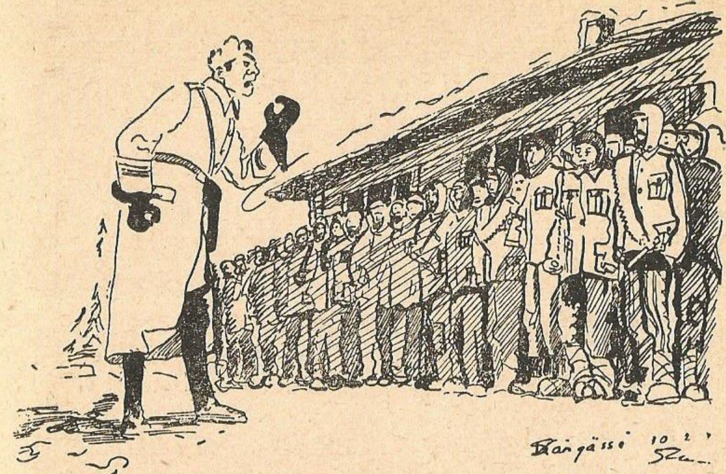

Pyöveli Kartano.

Vuoden 1942 talvi ja kevät olivat vaikeimmat tuolla Itä-Karjalan keskitysleirillä. Tammikuun nälkäkuurin jälkeen aloimme tosin jälleen saada vesivelliämme, mutta ruoka-annos oli niin niukka ja yksipuolinen, että terveydentilamme jatkuvasti heikkeni. Mitä pitemmälle talvi kului sitä enemmän laihduimme ja jokainen meistä oli 20—30 kiloa alipainoinen. Kun minut edellisen vuoden kesäkuussa pidätettiin, painoin ilman vaatteita 67 kiloa. Helmikuun lopussa pääsin sattumalta vaakaan ja painoin silloin vaatteet päällä 48 kiloa. Kun vaatteiden ja jalkineiden paino otetaan huomioon, oli painoni laskenut 23—24 kiloa. Olin siis laihtunut kolmanneksen painostani. Myöhemmin keväällä olin vielä heikommassa kunnossa, mutta en silloin saanut tilaisuutta painoni mittaamiseen.

Minun tapaukseni ei kuitenkaan ollut mikään laihtumisennätys. Omat painolukuni olen maininnut vain siksi, että ne olivat helpoimmin käsillä ja koska ne kuitenkin antavat lukijalle selvemmän kuvan meidän kohtelustamme. Monet tovereistani laihtuivat suhteellisesti vielä enemmän, erikoisesti suurikokoiset miehet, joiden kaloriatarve ja kulutus oli suurempi.

Esimerkkinä voin mainita erään vaasalaisen torikauppiaan tapauksen. Mies ei ollut millään tavalla ottanut osaa työväenliikkeeseen, mutta hänellä oli venäläinen nimi, joten hänet vangittiin ja lähetettiin leirillemme. Hän oli melko isokokoinen mies ja saapuessaan hän oli aika pyylevän, melkeinpä pomomiehen näköinen. Muutaman ajan oleskelun jälkeen hän oli laihtunut todelliseksi luurangoksi. Kun viranomaiset jonkin ajan kuluttua olivat todenneet hänen "vaarattomuutensa", hänet — kuivunut ja köyry-

Helmikuussa 1942 Säämäjärven keskitysleirillä piirretty kuva. Ne vangit, jotka silloin vielä kykenivät nousemaan jalkeille, komennettiin päivittäin leirin pihalle kuuntelemaan asennossa seisten kapteeni Kartanon kaikkein karkeimmin kirosanoin ja uhkauksin höystettyjä "rangaistussaarnoja". Helmikuun pakkaset olivat monasti 30—35-asteisia ja miehet olivat kesäpukimissaan.

selkäinen ukko — vapautettiin. Vaasaan palattuaan tämä nääntynyt mies luonnollisesti teki kaikkensa kuntonsa palauttamiseksi ja muutamissa kuukausissa hän oli lihonnut 39 kiloa.

Keväämmällä useimmat meistä sairastuivat keripukkiin. Olemattomiksi laihtuneet jäsenemme turposivat muodottomiksi, ensin sääret, sitten kasvot ja lopuksi koko ruumis. Kasvomme olivat niin pöhöttyneet, että aamuisin saimme melkein kaivaa silmät esiin turvonneiden poskien ja luomien alta, jotta edes auttavasti kykenimme näkemään. Muutamissa päivissä nosti vesipöhö painoamme kymmenelläkin kilolla. Munuaiset eivät kyenneet tällaista lisäurakkaa suorittamaan, nälkä ja vitamiinien puute tekivät meistä oivallisia "vesitaudin" uhreja. Yöunemme häiriintyi alinomaisen virtsaamistarpeen vuoksi, melkein joka tunti meidän oli noustava toimittamaan nyt aivan luonnottomaksi käynyttä luonnollista tarvettam-

me. Kaiken teki vieläkin toivottomammaksi se, että meillä ei ollut minkäänlaista lääkärinhuoltoa. Kesästä 1941 kevääseen 1942 kiellettiin meiltä kaikki lääkintähuolto.

*

Keväällä 1942 kävi Säämäjärven leirillä vihdoin tarkastuskomissio. Muutamat vangeista onnistuivat pääsemään puheisiin komission jäsenten kanssa ja tuloksena olikin, että pian sen jälkeen leirille tuli lääkäri. Hän totesi heti, että kaikki vangit olivat säälittävässä tilassa. Nelisenkymmentä vaikeimmin sairasta lähetettiin lääkärin määräyksestä sairaalaan. Lääkärillä oli korkeampi sotilasarvo kuin kapteeni Kartanolla, joten kiusahenkemme N:o 1:n oli taivuttava lääkärin päätökseen, vaikka hänen ilmeensä vaikuttikin hyvin tyytymättömältä. Joukko kuolemankandidaatteja oli näin vapautettu muutamaksi kuukaudeksi Säämäjärven helvetistä, Kartanon tyranniasta ja valvonnasta.

Ne suhteellisen onnelliset, jotka pääsivät Petroskoin (eli Äänislinnan, kuten suursuomalaisemme itsepäisesti nimittivät Itä-Karjalan pääkaupunkia miehitysaikana) sairaalaan, suorastaan hyökkäsivät ruoan kimppuun. Moni heistä oli jopa vaarassa menettää henkensä ruokajärjestyksen näin äkkipikaa muuttuessa. Kerrottiin, että jotkut nälkiintyneistä vangeista olivat hotkineet kymmenen, yksitoista lautasta herne- ja kalakeittoa yhdellä aterialla. Lääkäri oli tehnyt oikean diagnoosin sairauden laadusta ja suositellut runsasta ruokavaliota. Useimmat selviytyivätkin erinomaisesti kahta toveriamme lukuunottamatta, jotka olivat niin huonossa kunnossa, että he kuolivat sairaalassa. He eivät kuitenkaan jääneet ainoiksi kapteeni Kartanon ja hänen toimeksiantajiensa murhaamiksi tovereiksi. Yhdentoista rintamalla kaatuneen ja kolmenkymmenen haavoittuneen lisäksi kuoli leirillä tai välittömästi siellä saatujen vaurioiden johdosta seitsemän tai kahdeksan toveriamme. Heidän joukossaan olivat Pietarsaaresta oleva Kulju ja vaasalainen toveri Pirta. Viimeisen kerran keskustelin Pirran kanssa keskikesällä 1942. Hän seisoi parakin rapulla kuoleman leima laihoilla kasvoillaan. Aivan pian tuon tapaamisemme jälkeen hän kuoli — yhtenä miljoonista fasistien uhreista.

Elvi Sinervo

Uusi elämänsisältö luo uuden ihmisen

Kun kesällä yhdeksäntoistasataaneljäkymmentäyksi Hitlerin armeija ryntäsi Venäjälle, kun sanomalehdet riemuiten kertoivat punaarmeijan perääntymisestä ja julistivat Neuvostoliiton pikaista romahtamista, kun Turun kaupungin kaduilta kuului saksalaisten sotilaitten marssi, istuin sellissä tutkintovankina kahden toverin, kahden kommunistin kanssa.

En ollut silloin vakaumuksellinen kommunisti, vaan mukanakulkija. Vuosikausien työskenteleminen rinta rinnan kommunististen työläisten kanssa fascismin vastaisessa kamppailussa, toteamus, että heidän joukossaan oli suhteellisesti paljon enemmän kehittyneitä, valistuneita, moraalisesti ehdottomia ihmisiä ja todellisia luokkataisteilijoita kuin sosialidemokraattisissa tovereissani, ei ollut vielä tehnyt minua kommunistiksi. Marxilaista teoriaa tunsin liian vähän eikä sekään, että lähimmät opastajani siinä olivat kommunisteja, ollut tehnyt minusta kommunistia. Pidin itseäni sosialidemokraattina ja se lähinnä olinkin. Toimin vakaumukseni mukaan, omasta mielestäni johdonmukaisesti. Ja kun tänä päivänä näen, missä sosialidemokraattinen puolue on, tuntuu vaikealta ymmärtää, että todelliset sosialidemokraatit siinä voisivat pysyä. Jäivätpä he sitten sosialidemokraateiksi tai kehittyivät kommunisteiksi, kuten nyt pyrin olemaan.

Se että kaksi meistä oli kommunistia ja yksi sosialidemokraatti, ei merkinnyt kuitenkaan, että olisimme seisseet rintaman eri puolilla siinä valtavassa taistelussa, mitä maailmassa käytiin. Me väittelimme kiihkeästi monista pienistä asioista, me suorastaan riite-

limme, ja luonnollista oli, että he eivät luottaneet minuun yhtä vuorenvarmasti kuin toisiinsa. Niin hyvin kuin sen järkevästi ajatellen ymmärsinkin, niin tällaisen epäluottamuksen osoitukset saivat minut loukkaantuneeksi ja raivoisan surulliseksi. "Loukatkaa vain, epäilkää vain minua 'individualistia' ja 'intellektuellia', kuitenkin minä riipun teissä kiinni enkä päästä", minä puhuin itsekseni sellin nurkassa istuen. Sillä synkinpinäkin hetkinä, pahimman masennuksen ja yksinäisyyden hetkinä eli minussa kaiken pohjalla varma vakaumus, että näissä ihmisissä, ja siinä yhteisössä, joihin he kuuluvat, on voima ja tulevaisuus — olkoon että fascismi väliaikaisesti eteneekin, tulkoon vaikkapa muutaman kymmenen vuoden rautakoron aika.

Juuri minun pessimismini eroitti heidät minusta. He uskoivat voittoisaan käänteeseen sotatapahtumissa huomenna, ylihuomenna, ensiviikolla, kuukauden päästä, vuoden päästä. He eivät uskoneet ainoankaan neuvostokaupungin menetykseen ennenkuin se jo oli menetetty, eivät ainoatakaan he suostuneet luovuttamaan etukäteen. He olivat taistelijoita vielä selliin jouduttuaankin, puolustivat jokaista kaupunkia. Minä olin vankilaan jouduttuani alistunut sivustakatsojaksi, vieläpä tappioihin valmiiksi. Jos vankilan papin meille kommunisteille — niitähän me kaikki olimme sisäisistä vivahduseroistamme huolimatta — eräänä sunnuntaina juhlallisesti antama lupaus pikaisesta kuolemastamme olisi toteutunut, olisin marssinut kahden toverini välissä kuolemaan tietäen ja tuntien kuolevani oikealla puolella. Mutta minä olisin kuollut toisin kuin he. Olisin kuollut täynnä inhoa elämää ja ihmistä kohtaan, kuolemani ei minun itseni kannalta olisi ollut arvokkaampi kuin elämään kyllästyneen itsemurhaajan kuolema. He sensijaan olisivat kuolleet kuin taistelijat, silmien edessä läheinen voitto.

He uskoivat läheiseen voittoon, koska he uskoivat Neuvostoliittoon, sen voimaan, Puna-armeijan voittamattomuuteen. He eivät mielestäni kyenneet perustelemaan uskoansa minun järkeeni menevillä syillä. "Te uskotte! Te olette uskovaisia!" sanoin minä ilkeästi. "Te uskotte, että Leningrad kestää! Mistä te tiedätte, että se kestää, kun muutkaan kaupungit eivät ole kestäneet?"

Tietysti minä sisimmässäni elätin toivoa, että Leningrad kestäisi. Ja tietysti tovereillani oli hetkiä, jolloin he eivät olleet vuorenvarmoja uskossaan. Mutta he eivät etukäteen alistuneet ainoankaan pieneen häviöön. Ja he tekivät siinä aivan oikein.

Minä pidin heitä n.k. uskovina kommunisteina. Mutta heidän uskonsa, heidän luottamuksensa Neuvostoliittoon, Neuvostoliiton kan-

soihin, Staliniin ja Punaisen armeijan voittamattomuuteen perustui tietoon. He t i e s i v ä t Neuvostoliitosta paljon enemmän kuin minä, he olivat tajunneet ja ymmärtäneet, he olivat eläneet Neuvostoliiton. Ja siitä johtui heidän uskonsa Neuvostoliittoon tässä sodassa.

Leningrad kesti. Moskova ja Stalingrad kestivät. Neuvostoliitto löi Saksan. Se on tällä hetkellä voimakkaampi kuin koskaan. Kaikki kapitalismin yritykset Neuvostoliiton tuhoamiseksi ja sosialismin etenemisen estämiseksi maailman mittakaavassa ovat turhia.

Uskoni Neuvostoliittoon, sosialismin rintavarustukseen on horjumaton. Minulle sanotaankin, että olen n.k. uskova kommunisti. Se minä olenkin. Mutta uskoni perustuu tietoon. Se, että Neuvostoliitto löi Hitlerin sotajoukon, ei ole tämän uskoni ainoa aines. Sillä sotavoitot saattavat olla tilapäisiä. Mutta nyt tiedän Neuvostoliitosta paljon enemmän. En vain numeroita teollisuuden kasvusta, kaiken elintason kohoamisesta, valtavista kulttuurisaavutuksista. Olen myös sodan jälkeen lukenut neuvostokirjallisuutta, joka kuvaa neuvostoihmisiä, olen käynyt Neuvostoliitossa kaksi kertaa. Minulle on ollut tärkein kysymys: luoko sosialismi uuden, paremman ihmisen? Näkemäni, kokemani, lukemani on saanut minut riemukkaan vakuuttuneeksi siitä, että sosialistinen järjestelmä luo uuden ihmistyypin, ihmisen, jossa hyvät inhimilliset ominaisuudet kehittyvät vallitseviksi ja ihmisen huonot ominaisuudet eivät pääse versoamaan. Mitä pitemmälle päästään taloudellisessa ja kulttuurikehityksessä, mitä itsestäänselvemmäksi sukupolvi sukupolvelta muuttuu sosialistinen ideologia, sitä yleisemmäksi käy uuden ihmisen tyyppi, sitä vähäisemmäksi käyvät kaksinaismoraalin mahdollisuudet. Kapitalistisessa yhteiskunnassahan vallitsee kaksoismoraali. Ihanneihmisen ominaisuudet voi jokainen lapsikin luetella. Mutta tällaista ihmistä ei luonnollisesti ole olemassakaan. Hänet on siirretty turvallisesti ideoitten maailmaan, kaiken todellisuuden ulkopuolelle. Käytännöllinen moraali on aivan toista, se, jolla ihmislapsi evästetään elämää varten: ihminen on peto ihmistä kohtaan. Älä luota ihmisiin. Pidä puolesi, niin muutkin pitävät. Varasta, mutta älä joudu kiinni. Ja niin edespäin loppumattomiin.

Jos lapsi on sattunut elämään niin myönteisissä olosuhteissa, että hän omaksuu ja säilyttää kansakoulun lukukirjan moraalilauseet koko kouluaikansa, ne kyllä karsiutuvat pois, kun alkaa se, mitä sanotaan taisteluksi elämisenmahdollisuuksista, paikasta auringossa. Niin sanotut köyhät lapset ovat joutuneet kokemaan luokka-asemansa jo paljon aikaisemmin. He suhtautuvatkin useissa ta-

pauksissa jo luokkavaistonsa vuoksi epäilevästi tällaisiin korulauseisiin ja epävarmuutta ja ahdistusta tuntien koko edessäolevaan elämään, jonka kaiken ihmisjärjen mukaan pitäisi avautua lumoavana ja monia mahdollisuuksia tarjoavana nuoren ihmisen eteen.

Ahdistusta, epävarmuutta, toivottomuutta tulevaisuuden edessä on täynnä se maailma, joka aukeaa nuoren ihmisen eteen kapitalistisessa maailmassa. Aina on taivaanrannalla kaksi pilvenlonkaa, toinen työttömyyden, toinen sodan uhka, eivätkä ne ole vain uhkaa, vuorotellen ne ovat karmeinta todellisuutta.

Kun ajattelen meidän kapitalistista maailmaamme tällä hetkellä, elämää, jota elämme, ilmaa jota hengitämme, minut valtaa sama tunne kuin vuosi sitten palatessani Neuvostoliiton matkaltani, jolloin koin sisäisenä järkytyksenä kahden maailman eron. Tämä maailma atomipommeineen, luokkavihoineen, luokkalakeineen, luokkamoraaleineen, kulttuureineen, hysteerisine sukupuolineurosian valtaan heittäytyneine ihmisineen on mielipuolien maailma, vajavaisesti, vääristyneesti elävien ihmisten maailma.

Ja kuitenkin täällä on ihmisiä, jotka ilkeävät puhua vapaudesta ja yksilön riippumattomuudesta tässä yhteiskunnassa muka vallitsevina piirteinä. Ja on ihmisiä, jotka uskovat tämän, koska he eivät usko toisenlaiseen elämään tai tajua, mitä ihmisen elämä voisi olla.

Luulen, että maailmassa on kolme tai neljä maata, joista Neuvostoliitto vielä tällä hetkellä on jälessä, jos lasketaan kuinka monta autoa, polkupyörää, puhelinta, nylonsukkaparia, asuntoneliömetriä tai jotakin muuta nykyaikaisen kulttuurin mittayksikköä koituu tuhatta asukasta kohti. Mutta näihinpä Neuvostoliiton "jälkeenjääneisyys" sitten rajoittuukin.

Ilja Ehrenburgin romaanissa "Myrsky" tekevät venäläiset sotilaat Saksassa vertailuja. Toteavat, että koneet Saksassa ovat hyviä, talot ovat komeita, w-c:t siistejä, paperikin niissä niin hienoa, että voisi kirjoituspaperiksi käyttää. "Mutta meillä", he toteavat tärkeimmäksi, "on ihminen parempi".

Se on totta ja tärkeintä. Mutta mistä se johtuu? Siitä, että sosialistinen järjestelmä on parempi, sen kulttuuri parempi, sen yhteiskuntamoraali parempi. Neuvostojärjestelmä on omaksunut kapitalistisen kauden henkisestä kulttuurista kaiken terveen ja elinvoimaisen, ja epäilemättä se on omaksuva kaiken muunkin, mikä voi helpottaa ja parantaa ihmisen elämää, aina hygienisesti kehittyneimpien maiden wc-kulttuuria myöten.

Mutta Lännen henkinen hygienia sille ei kelpaa. Meillä luetaan kirjoja, meillä katsotaan suurimmissa teattereissamme näytelmiä, jotka saavat kapitalistisenkin maailman tavallisen terveen ihmisen voimaan pahoin inhosta tai tuntemaan suuttumusta. Viime talvena jouduin yhden ainoan viikon aikana näkemään kolme kuuluisaa näytelmää, joiden tarjoama elämys oli sama kuin jos näyttämöllä olisi istunut alaston, syyhyisiä ja märkiviä paiseitaan ruukunpalasella kaapiva ihminen. Katsoja käsittää, että sairaus on toivoton ja kaapimisen tarkoitus ilmeisesti onkin vain siirtää sen mahdollisesti aiheuttama tuskallinen hekuma katsojaan. Muutamissa tämän aiheen toisinnoissa kaapija vapauttaa itsensä kärsimyksistään tekemällä itsemurhan.

En tiedä kehtaisivatko ihmiset istua katselemassa alastoman ihmisen paiseita, mutta suurella antaumuksella he näkyvät katselevan henkisten paiseitten toivotonta ja tarkoituksetonta paljastelemista. Kun elämällä ei ole sisältöä, kun ihminen lakkaa luottamasta tulevaisuuteen, hän tarvitsee elääkseen kiihokkeita. Niitä tarjoavat filmit, teatterit, suuri osa parhaiten kaupaksi menevää kirjallisuutta.

Sosialistinen ihminen ei tarvitse kiihokkeita, hänelle on itse elämä innoitus. Hän on noussut sodan kauhuista kuin vesilintu sukelluksista, siivet kuivina. Hän näkee tulevaisuuteen, uskoo ihmiseen itseensä ja ihmisiin, eikä hänen huimaa kasvuaan kykene ehkäisemään lännestä kuuluva mielipuolien uhkaava huuto.

Mitä enemmän rappeutuu kapitalistinen maailma, mitä nopeammin kehittyy sosialistinen ja sen mukana ihminen, sitä enemmän poikkeaa toisistaan kahden ihmistyypin elämän sisältö, sitä käsittämättömämmäksi käyvät toisilleen kapitalismin myrkyttämä ihminen ja sosialismin vapauttama ihminen. Mutta meille, kapitalistisessa maailmassa eläville ja sosialistisen puolesta taisteleville, meille jotka näemme sosialistisen ihmisen olemassaolon, tiedämme ja tajuamme hänen elämänsisältönsä, meille tieto hänen olemassaolostaan on lupaus ja alati soliseva lähde.

Pablo Neruda

PAKOLAINEN

Runoelman kolme loppulukua

Mitä voitkaan, Petturi, tehdä ilmaa vastaan?
Mitä voitkaan, Petturi, kaikelle,
mikä kukkii ja kukoistaa, tyynenä
ja valppaana, odottaen minua
ja kiroten sinua?
Petturi, kavalluksesi kautta ostetuita
on alituisesti valeltava kolikoilla.
Petturi, sinä voit vangita, ajaa maanpakoon ja kiduttaa,
ja kiirehtiä lopputilillesi
ennenkuin hän, joka myy, tulee katumapäälle;
mutta sinä voit tuskin nukkua rauhallisesti
lahjottujen sotureittesi keskellä,
samaan aikaan kun minä elän maani helmassa,
yön pakolainen!
Kuinka surkea onkaan piskuinen ja epävarma
voittosi! Samaan aikaan kun Aragon, Ehrenburg,
Eluard, Pariisin runoilijat,
Venezuelan uljaat kirjailijat,
ja muut, monet, monet muut
ovat minun kanssani; sinä, Petturi,
olet Escanillan, Cuevas'n,
*Peluchonneauxin ja Pobleten ympäröimänä! *)*
Ylhäällä, kansani kohottamilla tikkailla,
alhaalla kellareissa kansani kätkemänä
omalla maallani ja sen kyyhkynsiivillä
minä nukun, uneksin ja murskaan muurejasi.

Kaikille teille, teille
hiljaisille yössä eläville, jotka tartuitte
käteeni varjoissa; teille,
ikuisen tulen lampuille, tähtiruusustoille,
elämän leivälle, salaisille veljilleni,
kaikille teille minä sanon:
Ei ole kiitollisuutta kylliksi suurta,
mikään ei voi täyttää teidän puhtautenne maljoja
tai ruumiillistaa aurinkoa
voittamattoman kevään sotalipuilla
niinkuin voi teidän tyyni arvokkuutenne.
Saatan vain uskoa,
että kenties minä olen ansainnut
sellaisen vilpittömyyden osakseni,
niin tahrattoman kukinnon; ja että kenties
minä olen yksi teidän joukossanne, aivan sama,
se maan, jauhon ja laulun hitunen,
se luonnollinen taikina, joka tietää
mistä se tulee ja
minne se kuuluu. Minä en ole
niin kaukainen kello
enkä niin syvälle haudattu kristalli,
että te ette voisi käsittää minua,
minä olen yksinkertaisesti kansa, salainen ovi,
musta leipä, ja kun te vastaanotatte minut
te vastaanotatte oman itsenne, tuon vieraan,
joka niin monesti on lyöty maahan
ja niin monesti
jälleen syntynyt.

---

*) Chilen diktaattori Gonzàlez Videlan kannattajia.

Kaikki olennot, kaikki ihmiset,
he, joita minä en tunne, kaikki
jotka eivät ole koskaan kuulleet nimeäni, he
jotka elävät meidän pitkien jokiemme varsilla,
tulivuoren juurilla, kuparikaivosten
rikkivarjoissa, kalastajat ja viljelijät.
Intiaanit, jotka alakuloisina elävät
ikkunan lailla välkkyvien järvien rantamilla,
kengänpaikkaaja, joka kysyy minua tällä hetkellä,
naulatessaan nahkaa vanhoin käsin;
te tuntemattomat, jotka odotitte minua,
teihin minä tajuan kuuluvani
ja teille laulavani.

Amerikkalainen hiekka, hartaasti kylvetty
vainio, punainen vuorijono,
pojat, veljet, vanhojen vastoinkäymisten
runtelemat,
kootkaamme kaikki elävä vilja
ennenkuin se palaa maahan,
ja kuulkoon vielä syntymätön uusi jyvä
teidän sananne ja toistakoon ne
toistettaviksi.
Ja laulaakseen öin ja päivin,
purrakseen ja nielläkseen,
ja levittääkseen kautta maanpiirin
ja laskeutuakseen pian äänettömäksi,
pudotakseen kivien alle
löytämään yöllisiä ovia
ja vielä kerran ilmaantuakseen syntymässä,
jakaantuakseen ja johtaakseen
kuten leipä, kuten toivo,
kuten ilma, joka laivoja ympäröi.
Jyvä on kantava teille lauluni,
joka on kansani juurista noussut,
syntyäkseen, rakentaakseen, laulaakseen,
ja tullakseen siemeneksi jälleen,
vielä lukuisammaksi taistelussa.

Tässä ovat kadonneet käteni,
näkymättömät vielä, mutta te
voitte nähdä ne yön läpi,
näkymättömän tuulen läpi.
Antakaa kätenne minulle, minä näen ne
amerikkalaisen yömme
karujen hietikoiden yllä,
valitkaa omanne, te ja te,
tämä käsi ja tuo toinen,
yksi on kohotettu taisteluun ja toinen
palaa tullakseen uudelleen kylvetyksi.

Minä en tunne öisin itseäni yksinäiseksi
maan hämärässä.
Minä olen kansa, lukematon kansa.
Minun äänessäni on kirkasta voimaa,
joka voi tunkeutua äärettömyyden läpi
ja itää pimeydessä.
Kuolema, kärsimys, varjot, routa
syöksyvät äkkiä siemenen kimppuun.
Ja kansa näyttää haudatulta.
Mutta jyvä palaa maahan.
Sen punaiset, leppymättömät kädet
työntyvät hiljaisuuden läpi.
Kuolemasta on tuleva jälleensyntymämme.

Suomentanut englanninkielestä Erkki Savolainen.

Armas Äikiä

Luokka luokkaa vastaan

Muistelmia Lapuanliikkeen ajoilta

Puolustaessaan valtaansa nousevaa työväenluokkaa vastaan Suomen porvaristo on vuoden 1918 jälkeisenä aikana antanut havainnollisen esimerkin siitä, miten taantumukselliseksi muuttunut luokka, jolla ei ole enää historiallista oikeutta elää, puolustaa asemiaan väkivallan avulla ja saavuttaa siten tilapäistä menestystäkin, siirtää määrätyissä olosuhteissa lopullista tuhoaan ehkä muutamalla kymmenellä vuodella. Tämän lyhytaikaisen elämänpidennyksen Suomen porvaristo on saavuttanut muuttamalla oikeuslaitoksensa väärämielisiä luokkatuomioita hautoviksi tuomiolaitoksiksi, salaisen poliittisen poliisinsa kiduttajien ja murhaajien salaliitoksi, rikollisia varten tarkoitetut vankilansa poliittisten vastustajiensa kidutuskammioiksi. Kymmenet tuhannet Suomen työläiset ovat kuluneena kolmikymmenvuotiskautena saaneet tuntea pedoksi muuttuneen porvariston luokkavihaa. Tuhannet ovat käyneet epätasaista taistelua petomaisia pyöveleitä vastaan ja kaatuneet näiden uhreina. Kymmenet tuhannet vainotut ovat kuitenkin elossa ja jatkavat taistelua pedon vallasta syöksemiseksi.

Maamme julma ja verenhimoinen porvaristo esiintyy mielellään "kansanvaltaisena", väkivaltaa vastustavana luokkasovinnon ja kotirauhan kannattajana. Niin se menettelee erittäinkin nyt, jolloin sen on pakko ottaa huomioon rauhansopimus ja pidättäytyä kidutuspiihtien käyttämisestä. Siksi voi olla hyödyksi, että me, kuluneiden vuosikymmenien vainotut, joskus muistelemme niitä aikoja, jolloin kapitalistiluokka kävi taisteluaan työväenluokkaa vastaan villipedon koko raivolla.

Lapuanliike, jonka valtamarssista on tänä vuonna kulunut 20 vuotta, oli aikaa, jolloin Suomen porvaristo ei kätkenyt pedonhampaitaan demokraattisen hymyn taa, vaan raahasi ihmiset petojen vartioimina vankilakomeroihin. Siitä ajasta voisin lainata Runebergin sotilasvanhuksen sanoja:

"Jotakin ehkä tietäisin,
olinhan siellä minäkin."

* * *

Niinkuin toisetkin sosialistiseen nuorisoliikkeeseen osallistuneet ikätoverini jouduin merkityksi ohranan mustalle listalle jo sinä aikana, jolloin lapuan liikettä vasta valmisteltiin — 20-luvun alkupuolella. Luovuttuaan valkoisen terrorin aikaisista kenttäoikeuksista porvaristo jätti työväenliikkeen vainoamisen valtiollisen poliisin tehtäväksi. Vaikka tämän poliisilaitoksen suojissa tapahtui silloin tällöin mitä pöyristyttävimpiä rikoksia, kidutuksia ja murhia, koetettiin ne pitää yleisöltä salassa. Esimerkiksi Yrjö Mäkelinin kuolema ohranan kopissa selitettiin "itsemurhaksi", ja kaikki ne tihutyöt, joihin ohrana syyllistyi, katsottiin virallisesti täysin laillisiksi elämänmenoksi "kansanvaltaisessa maassa". Kukaan kunnon porvari ei oikeastaan huomannutkaan, että me, sen ajan kommunistit, olimme myös ihmisiä, joiden olisi pitänyt nauttia kansalaisoikeuksia. Vasemmistolaiseen työväenliikkeeseen osallistumista pidettiin ilman muuta " valtiopetoksellisena toimintana".

Siten minutkin pidätettiin ensimmäisen kerran jo yhdeksäntoistavuotiaana. Syksyllä vuonna 1923 sain viettää yhden kuukauden Helsingissä Fabianinkadulla silloin sijainneessa pahamaineisessa puutalossa, käväistä kopeissa, joista Sosialistisen Työväenpuolueen perustajat oli hiukan aikaisemmin viety kärsimään pitkiä kuritushuonetuomioitaan. Sillä kertaa pääsin kuitenkin vapaaksi, samoin kuin seuraavankin vuoden syksyllä, jolloin myös olin kuukauden verran samassa puutalossa. Vasta kolmannella kerralla, vuonna 1925, sain jäädä puoleksi vuodeksi tutkintovankeuteen, ja vuonna 1926 minulle annettiin puolentoista vuoden kuritushuonetuomio "valtiopetoksen valmistelusta", osallistumisestani Sosialistisen Nuorisoliiton toimintaan Uudenmaan piirijärjestön puheenjohtajana. Myöhemmin fasistisen ohranalaitoksen urkkijana toiminut Yrjö Kilpeläinen on kirjoittamassaan elämäkerrassani kuvannut senaikaista toimintaani pääpiirteissään totuudenmukaisesti. Ilmeisesti ohranan

arkistoista saamiensa ilmiantojen perusteella hän on luetellut nuoruudensyntini melko tarkasti:

"Armas Äikiä syntyi Pyhäjärven pitäjässä (V. l.) kirkonkirjojen mukaan helmikuun 14. päivänä 1904, mutta oman väitteensä mukaan maaliskuun 14. päivänä samaisena vuonna... 1920-luvun alkupuolella hän siirtyi pääkaupunkiin, jossa alkoi toimia innokkaasti kommunistien työväenliikkeessä harjoittamassa solutus- ja valtaustyössä. Niinpä tapaamme hänet mm. Malmin sosialistisen nuoriso-osaston sihteerinä 1923 ja Uudenmaan nuorisopiirijärjestötoimikunnan jäsenenä 1925. Samalla hän kirjoitteli mm. kommunistilehtiin Rynnäkkö, Liekki ja Työväenjärjestöjen tiedonantaja... Osallistui nuoruudestaan huolimatta myös maanalaisen linjan valtiopetokselliseen toimintaan, niin että sai v. 1926 Korkeimmalta Oikeudelta 1 vuoden ja 5 kuukauden tuomion."

Ohranan urkkijasta, joka edusti valtaapitävän porvariston oikeustajua, tuntui tietysti luonnolliselta, että toimintani sosialistisessa nuorisoliikkeessä oli "valtiopetoksen valmistelua". Siihen aikaan suomalainen fasismi esiintyi vielä lain vartijan valepuvussa. Sen edustajat, Turun hovioikeuden tuomarit, kuuntelivat pyhän moraalisen suuttumuksen vallassa, miten heidän tuomittavakseen tuotu nuorukainen, jonka olisi valkoisen pedon viidakkolakien mukaisesti pitänyt "tunnustaa rikoksensa", sinkosi tuomariensa kasvoille kokonaan päinvastaista oikeustajua uhkuvat sanat:

"Jos sosialistisen sivistystyön tekeminen on valtiopetosta, niin vankikoppien, käsi-, jalka- ja liivirautojen uhallakin valtiota on petettävä."

Se mitä he, porvariston edustajat, pitivät rikoksena, oli meille, työväenluokan nuorison edustajille, kunnian ja maineen asia. Tuomarit lukivat tuomionsa, jonka mukaan sosialistinen sivistystyö arvioitiin kaikkien syytettyjen "rikokset" yhteenlaskien useiksi kymmeniksi vuosiksi kuritushuonetta. Me kuuntelimme tuomiomme ylpein mielin ja lauloimme tuomion lukeneille fasistisille rikollisille Kansainvälisen. Tuomarit kavahtivat hämmästyneinä pystyyn ja luokkien kasvot kohtasivat toisensa leppymättöminä, kun Kansainvälisen syyttävät sanat kaikuivat oikeussalissa:

"Lait pettää, hallitukset sortaa.."

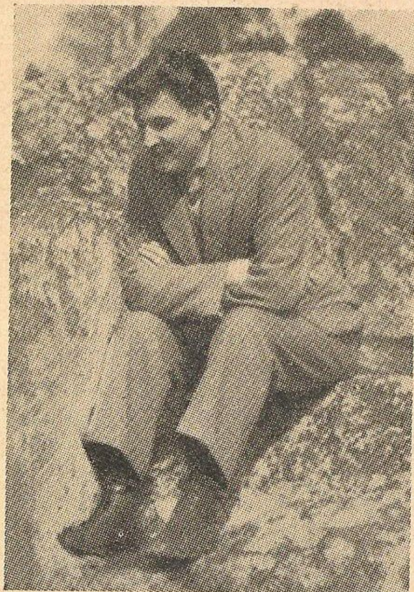
* * *

Työväenliikkeen voimaa ei kuitenkaan voitu suuresti kahlita terrorimenetelmin, jotka pyrkivät edes jossakin määrin noudattamaan lain kirjainten määräyksiä. Järjestöjen lakkauttaminen ja työväenliikkeen toimihenkilöiden vankilaan tuomitseminen merkitsi tosin tuhansille ihmisille mittaamattomia kärsimyksiä, oikeusturvan puutetta, veristä mielivaltaa, mutta kymmenet tuhannet työläiset perustivat aina uusia järjestöjä, valitsivat uusia toimihenkilöitä, ja liike jatkui. Sanomalehtien lakkauttamiset tuottivat työväenliikkeelle suuria taloudellisia tappioita, ehkäisivät sananvapauden käyttöä ja tekivät toimittajista vakituisia vankilankandidaatteja, mutta lakkautettujen lehtien tilalle perustettiin uusia lehtiä, vangittujen toimittajien tilalle kasvatettiin uusia toimittajia, ja liike jatkui. Siksi Suomen valtaporvaristo oli jo 20-luvun loppuun mennessä omaksunut täydellisesti italialaisen ja saksalaisen fasismin oikeuskäsitykset. Se vaati marxilaisen työväenliikkeen täydellistä murskaamista täysin fasistisin keinoin välittämättä lain kirjaimesta.

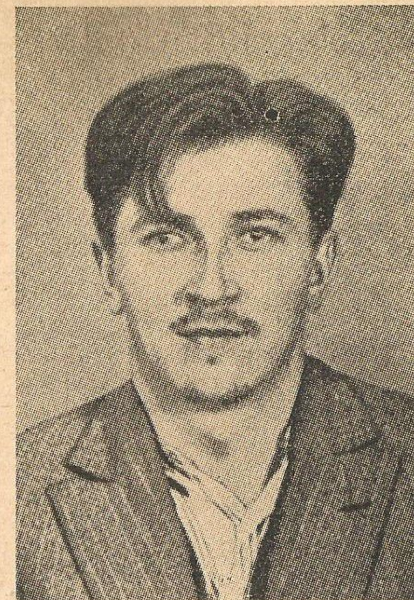
Kansainvälisen tilanteen kehitys joudutti porvariston fasististen suunnitelmien toteuttamista. Ranska ja Englanti, jotka olivat 20-luvulla neuvostovastaisten liittoutumien johdossa, valmistautuivat avoimesti hyökkäykseen. Imperialistiset Entente-vallat nostivat Saksaa jalkeille, ruokkivat hitleriläistä liikettä nostaakseen sen valtaan Saksassa ja tehdäkseen siitä neuvostovastaisen hyökkäyksensä päätukikohdan. Suomea nämä hyökkääjävallat tarvitsivat pohjoisvallikseen, eräänlaiseksi baltialaisen sotablokkinsa lisäkkeeksi. Siksi Englanti ja Ranska vaativat Suomelta asevarustelujen lisäämistä, neuvostovastaisen kiihoituksen tehostamista ja ennen muuta työväenliikkeen täydellistä murskaamista, selustan puhdistamista sodanvastustajista.

Näissä olosuhteissa syntyi lapuanliike. Se ei ollut lapualaista talonpoikaisliikettä, kuten historian väärentäjät ovat uskotelleet. Tätä fasistista väkivaltaliikettä ei suunniteltu Lapualla, vaan Helsingissä, ja sen kätilöinä eivät toimineet Vihtori Kosola ja muut lapuanliikkeen rikosten toimeenpanijat. Lapuanliikkeen perustajia olivat Suomen suurpääoman hait, helsinkiläiset pankkiherrat, Kansallis-Osake-Pankin ja Pohjoismaisen Yhdyspankin omistajat, jotka puolestaan olivat täydellisesti anglo-amerikkalaisten sotapoliitikkojen käytettävissä, talonpoikina sodanvalmistelijain shakkilaudalla. Jos lapuanliike olisi ollut vain Vihtori Kosolan puuhaa, olisi tämä vähälahjainen "kansanjohtaja" noussut vuonna 1930 järjestetyn "talonpoikaismarssin" aikoina Suomen valtion päämieheksi. Mutta Vihtori Kosola, joka oli päämies vain Lapualla, havaitsi ih-

meekseen, että valtion johtoon ei kutsuttu häntä, "jumalan valitsemaa", vaan eräs toinen, joka aikaisemmin oli lepäillyt "poliittikasta syrjään vetäytyneenä" ulkomailla. Tämä mies oli vuoden 1918 valkoisen terrorin johtaja P. E. Svinhufvud. Hänet kutsuttiin Suomeen heti, kun Lapuanliike oli aloittanut terroritoimintansa, muilutukset, tuhopoltot, ihmismurhat ja muut tihutyöt. Hän saapui Suomeen ja otti johdon käsiinsä, matkusti Lapualle ja selitti siellä, että Helsinkiin suunniteltu fasistinen "talonpoikaismarssi" oli isänmaallinen teko, kuten kaikki muutkin tihutyöt. Samoin julisti maan presidentti, maalaisliittolainen L. K. Relander, joka oli sikäli epäitsenäinen, että hänellä oli vain Helsingin pankkiherrojen tahto. Kokoomuslainen eduskunnan puhemies Paavo Virkkunen oli lapuanliikkeen vaikutusvaltaisimpia päämiehiä. Hänkin, eduskunnan puhemies, jumaluusopin tohtori, meni Lapualle ja — kuten O. W. Kuusinen on ivallisesti huomauttanut — sanoi, että fasistihuligaanien pitäisi marssia Helsinkiin:

Armas Äikiä hiukan ennen pidätystä v. 1930.

ARMAS ÄIKIÄ OHRANAN VALOKUVAAMANA V. 1930.

Tämä valokuva on otettu sen jälkeen, kun Äikiä oli ollut muutamia päiviä ohranan kopissa vailla parranajomahdollisuutta. Maisteri Yrjö Kilpeläinen julkaisi sitten herjausteoksessaan tämän kuvan osoittaakseen, että näin peloittavan näköisiä ovat kommunistit! Onnettomuudekseen hän osoitti sillä vain, että eräs maisteri Yrjö Kilpeläinen, joka sanoo olevansa sosialidemokraatti, oli niihin aikoihin ohranan urkkija. Muutenhan hän ei olisi saanut tätä valokuvaa ohranan arkistosta.

> "Olkaa niin hyvät, tulettehan toki. Teidän mielenosoituksenne eduskuntaamme vastaan on merkitty heinäkuun 7. päivän päiväjärjestykseen, älkää nyt myöhästykö!"

Lapuanliike oli vain maamme valtaporvariston iskunyrkkinä sen siirtyessä täysin fasistisiin hallitsemismenetelmiin vuosina 1929—30. Lapuanliike teki karkeistyön, muilutti ja murhasi. Sen liepeillä toimi Esko Riekin johtamana valtiollinen ohranalaitos, joka vangitsi ja kidutti. Tihutyöt kruunasi "puolueeton oikeuslaitos", joka julisti väärämielisiä tuomioita, vapautti syylliset ja tuomitsi syyttömät. Kaiken takana väijyivät valtaporvariston johtajat, isänmaattomat ja kunniattomat suurpääoman rengit, sodanjumalan ylipapit, jotka olivat päättäneet viedä Suomen sotaretkelle Neuvostoliittoa vas-

taan päästäkseen lännen imperialistien palvelijoina saaliinjaolle sitten, kun Neuvostoliitto, kansojen vapauden turvalinnake, oli kukistettu!

Sitä varten oli ensin murskattava kotimainen kommunismi, julistettava voimaan Svinhufvudin lapuanlaki.

* * *

Vuonna 1928, jolloin vapauduin vankilasta kuitattuani puolentoista vuoden tuomioni "viimeistä piirtoa myöten", lapuanliikkeen valmistelut olivat jo täydessä käynnissä. Kommunistivainoja oli kiihdytetty. Hiukan ennen Tammisaaren pakkotyölaitokselta lähdettyäni sinne olivat juuri saapuneet suuren kommunistijutun miehet, Väinö Vuorio, Hjalmar Långström ja monet muut, joista useimmat olivat saaneet tuomionsa ohranaprovokaattori Rasin todistusten perusteella. He lähettivät mukanani terveisensä, kehoittivat jatkamaan taistelua ja — voi kohtalon kurjuutta! — heidän joukossaan oli myös Arvo Tuominen, myöhemmin Rasin tavoin työväenluokan kavaltanut lurjus, nykyisin Tukholmassa ulkolaisia vakoilulaitoksia palveleva "elävä ruumis". Silloin hän ei vielä ollut kavaltaja, mutta jo silloin hänessä olivat kaikki luihun miehen merkit. Miten kohtelias, miten joustava hän olikaan seurustellessaan vartijoiden, kiduttajien ja pyöveleiden kanssa! Toista oli Väinö Vuorio, joka kuolemansairaana, vartijoiden rangaistustoimenpiteistä välittämättä vilkutti kädellään sairaalan ikkunasta ja huudahti iloisena:

— Terve, Äikiä! Mihin matka?

Vapaudessa jouduin ensi töikseni toimittamaan Väinö Vuorion perustamaa aikakauslehteä, Itää ja Länttä. Mutta jo vuoden 1929 alkupuolella muutin Vaasaan toimittamaan siellä ilmestynyttä Työn Ääntä. Lapuanliike oli silloin jo järjestäytymässä. Akateemisen Karjala-Seuran lisäksi alkoi ilmestyä muitakin fasistisia iskujärjestöjä. "Suomen Lukko" perustettiin yhdistämään niiden vaatimuksia yhteiseksi fasistiseksi ohjelmaksi. Tämän ohjelman pääkohdissa vaadittiin kommunismin hävittämistä Suomesta, jotta Neuvostoliittoa vastaan tähtäytyvä sota kävisi mahdolliseksi. Tämä väkivaltaohjelma oli kaunistettu isänmaallisilla fraaseilla, mutta jokaiselle selvänäköiselle ihmiselle oli jo silloin selvää, että "Suomen Lukon" ohjelman toteuttaminen merkitsisi fasismia ja sotaa, isänmaamme koko olemassaolon vaarantamista, maamme riippumattomuuden hävittämistä ja Suomen alistamista länsivaltojen va-

sallimaaksi. Ilman muuta oli selvää, että se merkitsi työväenliikkeen tuhoa.

Siksi me suomalaiset kommunistit taistelimme lapuanliikettä vastaan. Mutta samalla me ymmärsimme hyvin, että lapuanliikkeen takana oli koko valtaporvaristo ja sen lisäksi vielä Väinö Tannerin johtama sosialidemokratia. Me selostimme lehdistössämme kommunisminvastaisen liikkeen todellisia tarkoitusperiä ja kehoitimme työväenluokkaa vastarintaan. SKPn päätunnuksena oli silloin "luokka luokkaa vastaan", mikä merkitsi sitä, että kaikki porvarilliset voimat keskittyivät taisteluun työväenluokkaa vastaan pyrkien fasistiseen diktatuuriin, ja sen vuoksi myös kaikkien työtätekevien oli keskitettävä voimansa työväenluokan johdolla vastahyökkäykseen.

Meillä ei silloin ollut tarpeeksi voimaa ehkäistä fasismin valtamarssia, koska puolueemme oli maanalainen ja pieni, sen taistelutunnuksia seurasi työväenluokan vähemmistö. Tannerilainen sosialidemokratia pystyi pidättämään työväen enemmistön fasisminvastaisesta taistelusta. Talonpoikaiston enemmistö totteli maalaisliittoa, joka yksityisten jäsentensä epäilyksistä huolimatta tuki kaikin keinoin fasismia. Edistyspuolue ja ruotsalainen puolue hyväksyivät avoimesti lapuanliikkeen sikäli, mikäli se tähtäytyi työväenluokkaa vastaan. Kokoomuspuolue yhdisti kaikki nämä valtapuolueet ja lapuanliikkeen johtoonsa kiihoittaen lapualaisliikkeen huligaanijoukkoja kuukausi toisensa jälkeen entistä verisempiin tihutöihin.

Vuoden 1929 syksy oli myrskyistä aikaa. Tammisaaren poliittiset vangit tekivät nälkälakon saadakseen helpotusta epäinhimilliisiin oloihinsa. Suomen Ammattijärjestö yritti tukea sitä yleislakolla, mutta sosdem. puolue komensi kannattajansa rikkureiksi, ja sen vuoksi yleislakko ei onnistunut täydellisesti. Huomattava osa työväenluokkaa osallistui siihen kuitenkin ja ilmaisi siten taistelutahtonsa fasistista väkivaltaa vastaan. Kansainvälisenä sodanvastustamispäivänä, jota nimitettiin Punaiseksi Päiväksi, useimmissa maamme kaupungeissa oli suuria kansankokouksia ja mielenosoituksia. Muistan, miten Vaasan poliisi jahtasi kaupungin työväentalon edustalle ja lähikaduille kokoontuneita työläisiä voimatta hajoittaa näitä pariin tuntiin. Porvaristo ja sosdem. puolue tuomitsivat nämä sodanvastaiset mielenosoitukset, mutta maanalainen kommunistinen puolue ja julkiset vasemmistolaiset työväenjärjestöt panivat niitä siitä huolimatta toimeen. Pieni "hoipertelijain" ryhmä epäröi, mutta yleensä vasemmistolaisen työväenliikkeen

keskuudessa vallitsi mielipide, että fasismille oli tehtävä vastarintaa, maksoi mitä maksoi. Antautuminen olisi johtanut vain häpeälliseen tuhoon. Muistan erään työläisnuorukaisen silloin minulle lausumat sanat:

— Antautumisen jälkeen on vaikeaa nousta. Ne, jotka kaatuvat taistelussa, kaatuvat eteenpäin...

Lapualla oli ensimmäinen mellakka marraskuun 24. päivän iltana vuonna 1929. Siellä pidettiin silloin Vaasan piirin työläisnuorten opintojuhla, joissa minäkin olin sattumalta mukana juhlapuhujan ominaisuudessa. Lähipaikkakuntien suojeluskuntalaiset oli koottu monta sataa miestä käsittävänä huligaanilaumana hajoittamaan työläisnuorten valistustilaisuus. Roistot piirittivät talon, tunkeutuivat paikallisen poliisin avustamina juhlahuoneistoon, heittivät yleisön joukkoon kaasupommeja ja julistivat juhlat hajoitetuiksi. Aseistetut huligaanit ryhtyivät pahoinpitelemään nuorukaisia ja neitosia, repivät näiden opintoyhdistyspuserot ja ulisivat juopuneina, että he suojelevat isänmaata! Monet nuorukaiset, joilla ei ollut aseita, tekivät rikollislaumalle vastarintaa, käyttivät lyömäaseina tuoleja ja muita käteensattuvia esineitä. Muutamat huligaanit saivat kulkea juhlan jälkeen "kansallissankareina" pää kääreissä. Mutta enemmän oli haavoittuneita ja ruhjottuja opintoyhdistykseläisten joukossa.

Paras todistus siitä, että huligaanijoukko oli hyvin järjestetty ja korkeimpien lainvalvojain johtama, oli ehkä se, että roistot, jotka muuten pieksivät neitosiakin, käyttäytyivät varsin kunnioittavasti juhlapuhujia kohtaan. Ensi töikseen he ottivat minut omaan suojelukseensa, muodostivat sitten kunniakujan, jonka läpi me, juhlan järjestäjiksi ja "johtajiksi" katsotut, saimme marssia pois talolta. Kenenkään ei sallittu koskea meihin edes sormenpäällään! Liike oli alkavaa, ja siksi sen johto oli kaiken varalta päättänyt, ettei toistaiseksi saanut pahoinpidellä kansanedustajia, sanomalehdentoimittajia ja muita tunnettuja henkilöitä. Pääsin siis siitä rytinästä melko vähällä.

Seuraavana päivänä porvarillisissa ja sosialidemokraattisissa lehdissä kerrottiin toisissa paisutellen, toisissa pikku uutisena, että isänmaalliset kansalaiset olivat hajoittaneet Lapualla kommunistiroistojen juhlat! Työn Ääni omisti koko numeronsa tälle tapahtumalle, kertoi seikkaperäisesti ja totuudenmukaisesti, mitä oli tapahtunut, vetosi perustuslakiin ja vaati sitä loukanneiden fasistirikollisten rankaisemista. Koko porvarillinen lehdistö alkoi sen jälkeen ylistää huligaaneja ja vaatia lapuanlain ulottamista koko työ-

väenliikkeeseen. Sosialidemokraattinen lehdistö ilkkui kommunisteille, jotka eivät pystyneet pitämään järjestystä juhlissaan... Maalaisliittolainen Kallion hallitus lupasi apuaan lapualaisliikkeelle, joka alkoi levittäytyä muillekin paikkakunnille. Väkivaltaiset kyyditykset, ns. muilutukset, huligaaniteot työläisiä vastaan, muuttuivat jokapäiväisiksi ilmiöiksi. Vuoden lopulla hallitus jätti eduskuntaan lakiehdotuksen, joka antoi hallitukselle ja poliisiviranomaisille oikeuden lakkauttaa minkä kansalaisjärjestön tahansa. Se hyväksyttiin porvarillisten ja sosialidemokraattisten kansanedustajien yhteistyön tuloksena Sosialististen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmän sekä muutaman vasemmistolaisen sosialidemokraatin vastarinnasta huolimatta. Lapualaishuliganismi oli laillistettu.

Vuosi 1930 muodostui fasistisen mullistuksen vuodeksi. Svinhufvud, valkoisen terrorin päämies, otti virallisestikin johdon käsiinsä. Työväenjärjestöt hajoitettiin, työväenlehdet lakkautettiin, kirjapainoja särjettiin ja suljettiin, demokratiaa puolustaneet kansanedustajat vangittiin, Kosolan poika rikoskumppaneineen murhasi suutari Mätön. Toiset huligaanit murhasivat Holmin ja Happosen, joista ainakin viimemainittu oli sosialidemokraattinen kunnanvaltuutettu. Helsinkiin marssivat mielenosoitukselle kutsutut "maakunnan miehet", joille maan hallitus oli antanut luvan murhata ja muiluttaa, ketä vain halusivat. Näille huligaaneille löydettiin laki vasta sitten, kun he olivat muiluttaneet presidentti Ståhlbergin, murhanneet Helsingin suurten herrojen suojelushengettären Minna Craucherin ja järjestäneet Mäntsälän kapinan, jolla uhkasivat jo omia päämiehiäänkin, Svinhufvudia ja Väinö Tanneria.

* * *

Meille kommunisteille ei annettu minkäänlaista suojaa. Olimme henkipattoja, joilta kuka tahansa sai riistää hengen, jos katsoi sen tuottavan hänelle hyötyä tai huvia.

Mutta minä säilyin koskemattomana vuoden 1930 heinäkuun puoliväliin saakka. Samoin kuin huligaanit olivat säästäneet minua Lapualla, samoin he säästivät minua Helsingissä, johon palasin vuoden 1929 lopulla. Eivätkä fasistit enempää kuin ohranatkaan säästäneet minua siksi, että olisin ollut toimettomana. Päinvastoin, kaikkihan tiesivät, että olin varsin toimelias noina aikoina, osallistuin taisteluun fasismia vastaan sanomalehtimiehenä, puhujana ja hiukan muutenkin. Maisteri Yrjö Kilpeläinen kuvaa senaikaista toimintaani tähän tapaan:

"Kun hän pääsi vapaalle jalalle v. 1928, lausui Työväenjärjestöjen Tiedonantaja sankarin tervetulleeksi ja kiinnitti hänet toimitukseensa, jossa Äikiästä tuli lopuksi kommunistien täkäläisen pää-äänenkannattajan päätoimittaja. Otteissaan on Äikiä aina ollut äärettömän röyhkeä ja häikäilemätön. Siitä esimerkkinä mainittakoon vain, että vappuna 1930 hän hyökkäsi Mäntymäellä sosialidemokraattien juhlassa näiden puhujakorokkeelle, josta ehti pitää lyhyen puheen, ennen kuin se ehdittiin keskeyttää. Eräässä ulkoilmajuhlassa hän puhui päällystakki päällä, ja kun poliisi tuli pidättämään, heitti takin lähinnä seisoville, pisti lippalakin päähänsä ja hävisi ympärillä seisovaan väkijoukkoon. V. 1930 tuomitsi Turun hovioikeus Äikiän viideksi vuodeksi kuritushuoneeseen sekä sen jälkeen menettämään kansalaisluottamuksensa 8 vuoden ajaksi. Helsingin keskusvankilassa ollessaan hän järjesti 1933 syömälakon, jota Leningradin Vapaus ja Petroskoin Punainen Karjala käyttivät kiihoitusaineistonaan. Myöskin yritettiin samaisen syömälakon avulla Helsingissä provosoida mielenosoituksia."

Tää korutont' on kertomaa, sillä elämäkertani ystävällinen kirjoittaja on ottanut sen ohranaurkkijan tekemistä poliisipöytäkirjoista. Siinä on pieniä epätarkkuuksia, kuten aina ohranan tai suopon raporteissa. Mutta pääasiat on selostettu oikein, mikä todistaa sen, että urkkijalaitos, jossa opiskelija Yrjö Kilpeläinen, nykyisin maisterismies, kansanedustaja ja SSn pakinoitsija, silloin palveli, seurasi tarkoin askeleitani. Siinä on ilmeisesti myös syy siihen, miksi ohrana ei pidättänyt minua sittenkään, vaikka vuonna 1930 pidin tosiaan puheen sosialidemokraattien vappujuhlassa Mäntymäellä ja esitin siinä vastalauseeni sen johdosta, että hallitus oli kieltänyt vasemmistotyöväen mielenosoitukset. Ratsupoliisit hajoittivat mielenosoituksen, mutta se outo ilmiö, että he eivät vanginneet minua, ei johtunut yksistään siitä, että "hävisin ympärillä seisovaan väkijoukkoon". Suomen Sosialidemokraatti nimittäin kertoi kaksi päivää myöhemmin, kuka tuntematon puhuja oli, joten ohranakin sai sen ainakin silloin tietää. Mutta ohrana ei pidättänyt minua silloinkaan, vaan antoi minun kulkea vapaana heinäkuun puoliväliin asti. Esko Riekin urkkijat kuljeskelivat kannoillani toivoen siten löytävänsä tien SKPn maanalaisen järjestäjän Huvi Luotosen asuntoon. Vasta huomattuaan, että sillä tavalla Luotonen ei löydy, ohrana murtautui eräänä kauniina heinäkuun aamuna huoneeseeni, joka sijaitsi Sturenkadun varrella, ja alkoi ensi töikseen opettaa "äärettömän röyhkeälle ja häikäilemättömälle" uhrilleen siivollisen käyttäytymisen taitoa. Kuusi ohranaa, joiden joukossa olivat muistaakseni kuuluisat pieksäjät Iso-Mäkelä ja Eerolainen, viimemainittu myös tunnettu muiluttaja, hakkasi ja ruhjoi aseettoman miehen veriin. Minut raahattiin puoliksipukeutuneena autoon ja kiidätettiin Fabianinkadun ohranaputkaan. Jo autossa matkalla isänmaanystävä Eerolainen nautiskeli kynsimällä yhtämittaa käsivarsilihaksiani, rintaani ja yleensä paljasta ihoani. Se olikin helppoa, sillä takkia minun ei ollut annettu ottaa mukaani ja paitani herra Eerolainen, valtion virkamies, pystyi heiveröisilläkin voimillaan repimään riekaleiksi. Päästyämme ohranatalon käytävälle tämä ihmispeto kävi kimppuuni kuin tiikeri alkaen hakata toisten kiinnipitelemää vastustuskyvytöntä miestä nyrkeillään. Pelkurit ovat rohkeita silloin, kun näkevät, että voi lyödä vapaasti saamatta takaisin! Talon vahtimestari, joka muuten oli vanha tuttavani edellisiltä vierailuilta, keskeytti verileikin, irroitti vesikauhuisen koiran niskastani ja julisti hämmästyksekseni:

— Täällä ei enää lyödä! Nyt tämä mies on minun vastuullani...

Sitten vahtimestari vei minut vesihanan luo, ja sen jälkeen, kun olin pessyt veren kasvoistani — vaatteiden pesu oli jätettävä toistaiseksi — keskustelin vahtimestarin kanssa lapuanliikkeestä ja kommunismista. Hän, säyseä ja kiltti pyöveleiden renki, nuhteli minua vakavasti ja ehkä vilpittömästikin:

— Sanoinhan minä jo silloin... Tämä siitä seuraa...

Hän oli viisi vuotta aikaisemmin neuvonut minua eroamaan kommunistien joukosta.

— Olisitte jo silloin vaihtanut seuraa...

— Herra varjelkoon! Voisinko vaihtaa kommunistien seuran tähän seuraan? Näihinkö, jotka hakkasivat minua?

Säyseä vahtimestari hymyili, enkä usko, että hän olisi ollut enää täysin vilpitön vastatessaan:

— Onhan muitakin... Yhtä hyvin olisitte voinut toimia työväenliikkeessä... sosialidemokraattina...

Minäkin hymyilin ja varmasti sitä ivallista hymyä, jonka tähden eräs ohrana oli kerran lyönyt minua kirjalla päähän.

— Samaa maata kuin maalarin housut! Vivahde-erolla ei ole merkitystä.

Vahtimestari huomautti kiltisti moittien:

— Nyt tulee pitkä matka...

Hän tarkoitti tuomiotani.

* * *

Matkasta tuli tosiaan melko pitkä. Sain viiden vuoden tuomion, jota kärsin ensin Tammisaaressa, sitten Sörnäisten kuritushuoneessa ja lopuksi Turun lääninvankilassa — huonon käytökseni tähden aina ankarasti eristettynä, enimmäkseen yksinäissellissä. Se oli yksinäisen miehen itsepintaista taistelua vankilanmuurien sisällä raivonnutta lapuanliikettä vastaan, pieni hiukkanen sitä suurta vastarintaliikettä, jonka SKP, työväenluokan puolue, nostatti fasismia vastaan silloin, kun kaikki muut puolueet alistuivat ja liittoutuivat lapualaisfasismin kanssa. Vain kommunistinen puolue antoi silloin ylpeän fasisminvastaisen toimintatunnuksen: Kova kovaa vastaan! Puolueemme on oikeutetusti arvostellut senaikaisen toimintamme heikkouksia ja puutteita, mutta se ei muuta sitä tosiasiaa, että vain me kommunistit kävimme epätasaista taistelua fasistista ruttotautia vastaan ja kaatuessammekin me kaaduimme eteenpäin.

Siksi meillä kommunisteilla on myös oikeus muistella ylpein mielin puolueemme senaikaista sankaritaistelua ja hymyillä hiukan ivallisesti nähdessämme, miten kokoomuslaiset, maalaisliittolaiset, edistysmieliset ja sosialidemokraattiset uroot, jotka siihen aikaan liittoutuivat lapuanliikkeen kanssa, käyvät nyt sylkemässä jumalan valitseman johtajansa Vihtori Kosolan haudalla. Tiedämme, että he tekevät sen kätkeäkseen fasistiset kasvonsa ja odotellen fasismin ylösnousemusta. Me kommunistit hymyilemme heille kaksin verroin ivallisemmin tietäessämme, että samoin kuin he lähtivät lapuanliikkeen riveissä "murskaamaan kommunismia" ja murskasivat vain oman lapuanliikkeensä, samoin he tälläkin kerralla murskaavat vain omat odotuksensa ja toiveensa.

Kommunismi voitti lapuanliikkeen, murskasi sotaseikkailijat ja laski perustan maamme kansainvaltaiselle kehitykselle. Voihan olla, että lapuanlain vartijat onnistuvat kääntämään kehityksen pyörää muutaman hammaspykälän taaksepäin, mutta se on varmaa, että Svinhufvudin ja Kosolan aikoihin emme enää palaa. Luokka käy nyt luokkaa vastaan sillä taistelukentällä, joka puhdistettiin toisen maailmansodan jälkiselvittelyssä, ja seuraava hyppäys demokraattisessa kehityksessä on murskaava lapuanliikkeen perinnön vaalijat Suomesta. Vuosisatamme kuuluu kommunismille.

Louis Aragon

Gavrilenko ja Suomi

(Katkelma "Kommunistit" romaanin kolmannesta osasta)

Työläisten paikallisessa hallinnollisen alueen rykmentissä Meaux'in lähistöllä joulukuun 1 pnä 1939... Miehet ovat siviilivaatteissa, päässään baskeri ja takissa käsivarsinauha. Joukko on muodostettu poliittisesti "epäilyttävistä" pariisilaisista työläisistä, avoimesti kansalaisiksi hyväksytyistä tai pestautuneista ulkomaalaisista, alioikeudessa tuomituista ja erilaisissa kapinallisissa liitoissa maineensa vaarantaneista ja sen vuoksi B vihkoon merkityistä upseereista. Gavrilenko on Gorgulovin entinen apulainen Berliinissä ilmestyneestä "Nabat" lehdestä. Tardieun Ranskan kansalaiseksi tekemänä hän on Eiffel tornissa valvonut ukrainankielisiä lähetyksiä mobilisaatioon saakka. Hän on tuberkuloottinen, mutta tällä hetkellä ei ketään vapauteta tuosta rykmentistä.

Gavrilenkon käsirattailla oli puita äskettäin Ferte-Gombaut'sta siirretyn joukko-osaston pientä uunia varten. Osasto majaili tuossa vanhassa parakissa kadun syvennyksessä, jonne kuljettiin kiveämättömän pihan yli. Ukrainalainen kahlasi lumisohjussa, pysähtyi oven eteen: "Hei, Bistouille!" Bistouille oli keittäjä. Hän keitti hevosenlihaa vajassa, lankkupöydän takana. Hän oli suurikokoinen, kalpeakasvoinen mies, joka aina oli syvästi huolestuneen näköinen, inhosi ylimääräistä työtä ja torjui jo etukäteen: "Voi, ei, mutta, ei, ei... Minulla on keittämiseni..." Gavrilenko oli antanut rattaiden aisojen pudota ja hengitti syvään kylmää ilmaa...

Naplousen, komentajan, pöydässä puhutaan aamiaisella sodasta, joka on juuri puhjennut Suomessa.

"Tiedättekö, mitä on tapahtunut Blaisinilla?" kysyy kapteeni Mestre, joka on tullut viimeksi. "Ettekö? Muuan venäläinen on halkaissut toisen venäläisen..."

— Mitä? sanoo Naplouse. Tappelevatko ne nyt keskenään?

— Kyllä vain... Eräs autonkuljettaja on iskenyt veitsensä maamiehensä vatsaan, joka oli sanonut, että Stalin tulee pian tekemään selvää Mannerheimista... Ei, ei hän ole kommunisti.., Kuten ymmärrätte, kunnon mies, joka tuntee itsensä venäläiseksi ennen kaikkea... Toinen näki punaista, siinä koko juttu...

Kaikki naureskelivat. Lukuunottamatta komentajaa, joka naputteli veistään vasten lautasen reunaa...

Ylilääkäri on kaksi kertaa käynyt katsomassa haavoittunutta Mariejoulsin kanssa. "Hän tuskin selviää tästä... Häntä ei voida kuljettaa eikä leikata täällä!" Tohtori Mariejouls kohauttaa olkapäitään. "Nuo ainaiset tappelut! Mutta eihän ollakaan armeijassa, vaan muukalaislegioonassa... Hyvä. Pidän häntä silmällä, voitte luottaa minuun", sanoo Mariejouls.

Sairaala on tyhjennetyllä koululla. Kymmenkunta vuodetta luokassa pihan perällä. Opettajatar asuu vielä oikeassa siivessä. Pihan puiden alle on kerätty kuormarattaita, joilla kuljetetaan tavarat rykmentin siirron sattuessa. Sähkövirta on katkaistu, sillä kuka maksaisi laskun? Ja niin valaistaan petroolilampuilla. Gautier antaa petroolin.

Toinen sairaanhoitajista on siviilissä Gaite-Lyriquessa orkesterinjohtajana, toinen on rohdoskauppias. Se huvittaa Mariejoulsia. Rohdoskauppias on varmaan otettu sen vuoksi, että hän myy fly-toxia. Kaikesta huolimatta he osaavat kuitenkin pestä kätensä, ja se on jo jotain. Sen sijaan toisen komppanian apotti oli otettu tänne säälistä, sillä oli todella häpeä, että hänen oli ollut seisottava papinkauhtanassa vartiossa vankilan edessä... Niin, apotti lakaisee lattian ja tyhjentää astiat. Siinä kaikki, mitä voi antaa hänen tehtäväkseen. Ja lisäksi teenkeiton. Sillä hän ja hygienia eivät sovi yhteen.

Ripuliaallon jälkeen, joka täällä on sääntönä, on kolme varattua vuodetta, keuhkokuumepotilaalla, joka odottaa kuumeen laskua, veljensä repimällä venäläisellä ja Gavrilenkolla. Kuuden tienoissa annetaan Kramerille lupa tulla pelaamaan erä shakkia verta yskivän kanssa. He puhuvat hiljaa keskenään haavoittuneen koristessa heikosti hieman kauempana.

"Katso vähän, mitä teet..." moittii Gavrilenko. "Jos siirrät tuota, otan sinulta kolme ja teen matin..."

Se oli sanottu pääasiassa sairaanhoitajakersantin vuoksi, joka kulki ohi. Todellisuudessa puhuttiin muista asioista.

"Ei kai tuo tuolla vain kuole?" kysyy Kramer. Ja toinen, kyynärpäähänsä nojaten, epäröi käsi ilmassa valmiina tarttumaan talonpoikaan. "Ymmärräthän", jatkaa Kramer, "jos hän tästä selviää... olisi parempi Sinitsinille... Tunnethan hänet, Sinitsinin? Autonkuljettaja, työläinen, eikö niin? Mutta ymmärräthän, että hänelle tulee koitumaan ikävyyksiä, jos tuo tuolla pelastuu... Hänet, Sinitsin, tullaan asettamaan seinää vasten, varmasti... Kuka hänet kesken kaiken on opettanut puhumaan bolshevikkien puolesta?"

Gavrilenko hymyilee heikosti. Vieläpä kohauttaa olkapäitään.

Voih, pienikin liike aiheuttaa kipua rinnassa. Sen hän sanoi jälleen pääasiassa kersantin vuoksi, jotta tämä ymmärtäisi, miksi hän puhuu kuiskaamalla. Hei! Lamppu savuaa! "Kramer, lamppu!" Kramer laittaa lampun kuntoon ja istuutuu uudelleen.

— Olen sanonut sen sinulle jo kymmenen kertaa, sinä väsytät minua... Etkö voi käsittää, että ajatus Suomen armeijasta Leningradissa ei tuntuisi pahalta venäläisen vatsassa?

— Tuntuu pahalta vatsassa... Sinitsin on venäläinen, hän myös... Ja lisäksi autonkuljettaja...

"Mitä siinä jankutat... Jos et ota, puhallan kuningattaresi... Puhaltaminen ei ole mitään pelaamista... Ja varo tuota!

— Voi olla, että Sinitsin... ei ole sulattanut hyökkäystä Suomea vastaan...

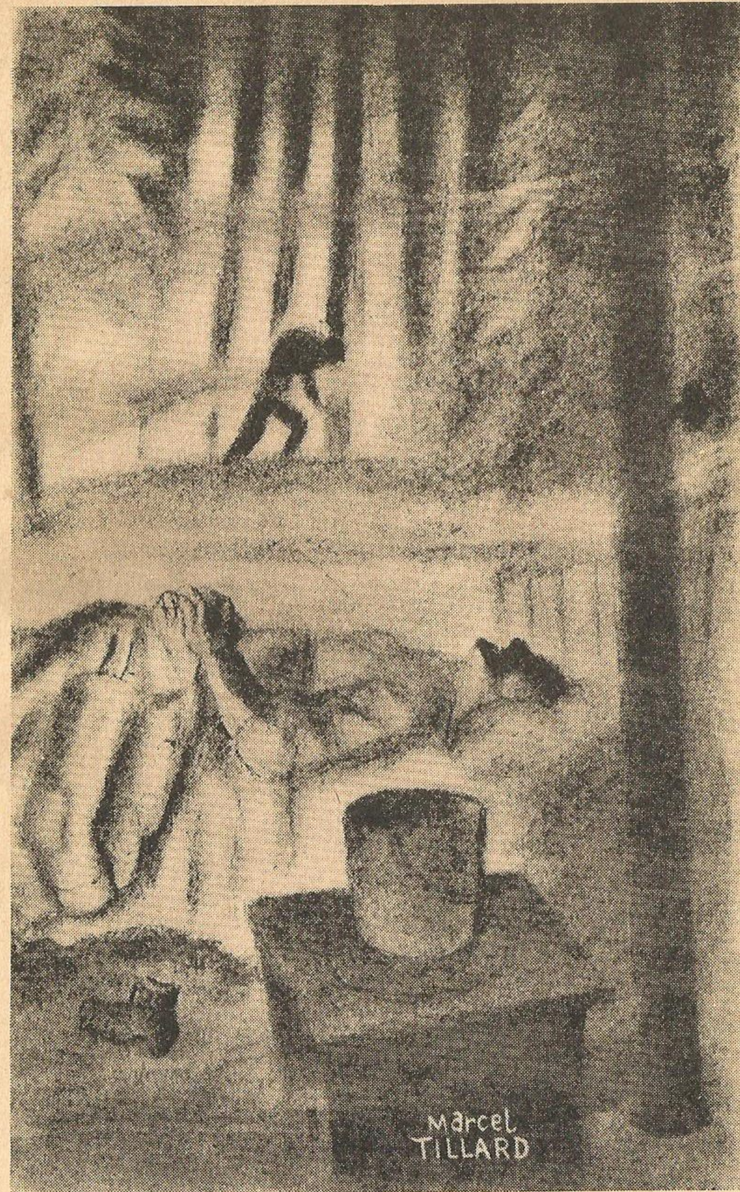
— Kuulehan Kramer, tiedätkö mitä on Suomi? Et? Et ole koskaan pannut sen kamaralle pieniä sieviä jalkojasi? Suomi, Liettua, Eesti... Kaikki nuo reunamaat... Et tunne? Kaksikymmentä vuotta ne ovat palvelleet yksinomaan, kuunteletko, yksinomaan määrätynlaisia hankkeita. Te sanotte pieni maa, niin juuri, pieni maa. Onko Gibraltar esimerkiksi pieni maa suuren Espanjan vieressä? Ei. Se on linnoitus. No hyvä! Myös Suomi on linnoitus. Englantilaiset, amerikkalaiset, ranskalaiset... Huomaathan, että ne meluavat vielä enemmän kuin Puolan vuoksi? Ja siksi ymmärrät...

— Se oli siis vahva tukikohta Liittoutuneille?

— Mitä sinä nimität Liittoutuneiksi? Seurapiiri puhuu siellä ruotsia tai saksaa... Suomi on kansan kieli. Tehdään työtä toisille tai toisille, mutta aina venäläisiä vastaan. Niillä on hakaristi lipussaan. Ja lotat, tiedäthän, naispataljoonat, jotka saavat sinut liikutuksesta itkemään, häh? Entä sitten, ne eivät ole sen kummempia kuin natsilaisia järjestöjä... Kraft durch Freude... Mutta se ei sano sinulle mitään. Kuulehan Kramer, ystäväiseni, olet herttainen, mutta lopetan koko pelierän vähemmällä kuin kahdella siirrolla, jos otat minulta tuon talonpojan...

— Sinä siis olet ollut Suomessa?

— Olen... Se kuului ammattiini, tiedäthän; työskentelin bolshevikkeja vastaan. Siitä on kymmenen, kaksitoista vuotta... Kaikki on siellä järjestetty sitä silmällä pitäen. Minulla oli toimistoni Helsingforsissa... Helsingissä, kuten on muodissa sanoa. Järjestimme kätyreitä salaisille ylimenopaikoille, rajalle. Se on raja, vaikka luulisi sen olevan keksittyä. Metsiä... tai pikemminkin puita... pieniä järviä... ja täysin rauhallinen seutu, kuin tehty kesänviettopaikaksi... majoja.. puisia huviloita... Joka vuosi pääsiäisen tai

joulun tienoilla päästettiin menemään kaksi tai kolme messiasta... Tyyppejä, jotka kuvittelevat itseään Kristuksiksi... He menivät rukoilemaan kyliin... bolshevismin loppua... taistelua koneita vastaan... He antoivat muuten sangen nopeasti siepata itsensä kiinni. Mutta heiltä emme mitään odottaneetkaan. Aika ajoin osui luoksemme tyyppi, jota ei tunnettu. Aina ei Intelligence Service, aina eivät Berliinin sotilasviranomaiset olleet hänen lähettäjiään. Häntä seurattiin rajalle... Usein tein sen itse. Et osaa kuvitella, kuinka se tuntui oudolta. Suorastaan kummalliselta. Yö. Männikössä, lähellä merta. Niin, Terijoen lähellä. Koko ajan tiet vipajavat niinkuin tähdet, ei saa erehtyä, voisi muuten osua raja-asemalle... Ohjaat tyypin etenemään, jäät kuuntelemaan hänen askeltensa loittonemista, oksien risahtelua. Vain yö on ympärilläsi... Tuo toinen... Hän palaa maahasi, maahasi joka sinulta on kielletty... Ja mitä hän siellä tulee tekemään? Taskussa revolveri, kaksi käsikranaattia... Kerran, niin.. Tiesin, kuka hän oli. Hänen nimensä ei sinulle sanoisi mitään, olet tyhmä kuin saapas... Hän oli entinen S. R., mies, joka oli tehnyt itsensä kuuluisaksi. Edellisenä iltana olin ilmaissut hänelle, että olin tuntenut hänet. Oli syöty blinejä yhdessä. Hän kertoi minulle elämänsä. Vuoden 1905 tapahtumat. Sellaisen ihmisen kanssa oli kuin olisi ollut elokuvissa. Se oli omituista. Hänessä oli jotain murtunutta. Tiesin, että häneltä odotettiin paljon. Hänen tehtävänsä oli tärkeä. Kaikki oli järjestettynä häntä varten Leningradissa. Lisäksi hän oli venäläinen, silminnähtävästi venäläinen. Hän oli uppoava Venäjän maahan, katoava. Hänelle järjestettäisiin menneisyys, työ... Sanoin itselleni: he ovat vahvoja, tuollainen mies Venäjällä voi tehdä paljon vahinkoa... Mutta hänessä oli jotain murtunutta. Hän uskoi minulle, että jos häntä ei olisi lähetetty näin, hän olisi siitä huolimatta palannut maahansa. Omin keinoin. Yhdentekevää. Hän ei voinut enää, ei, hän ei voinut enää elää muualla. Hänessä oli jotain levottomuutta herättävää, en tiedä mitä. Kyselin häneltä, panin hänet puhumaan. Minussa heräsi epäilys, että hänellä olisi ollut halu siirtyä Punaisten puolelle... Sitäkin on nähty... Mutta ei. Hän sanoi kaiken, mitä tulikin sanoa. Hän lauloi lauluja, jotka olivat viisitoista vuotta vanhoja. Sanoin hänelle: "Olet liian sentimentaalinen, joudut kiinni..." Hän katsoi minuun omituisesti ja nauroi, nauroi... Niin, kuljetin hänet siis metsään. Tiedäthän, ne eivät ole sellaisia metsiä kuin täällä, ne ovat metsiä, joissa voi samoilla, samoilla... puiden keskellä, siellä on siistiä ja puhdasta... Aika ajoin kuului koiran haukuntaa. Kun hän jätti minut...

Mutta mitä se sinua liikuttaa, mitä sinulle kerron? Kun hän jätti minut... hän sanoi: "Jonain kauniina päivänä haluat sinäkin palata maahasi..." Seisoin pitkän aikaa paikallani ja kuuntelin. Kaukaa kuului laukaus. Yksi ainoa. Jokin vartiomies kenties ampui metsänotuksen... Palasin takaisin pitkin avaraa suota, jossa äsken noussut kuu sai kaiken näyttämään epätodelliselta...

— Entä tuo tyyppi? kysäisi Kramer.

— Mies oli päässyt lävitse. Asiamiehemme ilmoittivat hänen saapuneen Leningradiin. Sitten ei enää mitään. Pitkä hiljaisuus ilman kuuta tällä kertaa. Usein he joutuivat kiinni, koska kieli on siinä määrin muuttunut siellä, että tuntee helposti sellaisen, joka tulee ulkomailta. Mutta tuo, hän oli tosiaankin tavallinen tyyppi! Ei kuultu hänestä ennenkuin oikeudenkäynnin yhteydessä. Kas niin. Uskoit tai et, hän oli itse antautunut. Hänen oli täytynyt antaa kaikki tiedot Itämeren maiden ja Suomen salaisista asiamiehistä. Siitä kaikesta hän tiesikin pitkälti. On täytynyt kaikki muuttaa. Minä olin silloin jo Pariisissa..."

Kramer ei pelannut enää shakkia, hän kuunteli, kyynärpäät polviin nojaten, kädet poskilla.

— Mutta, hän sanoi hämmästyneesti venytellen, mutta... tuo tyyppi oli valkooja...?

— Saat minut nauramaan, Kramer parka, sanoi Gavrilenko, nauraminen tekee minulle pahaa, tekee pahaa tuolta..."

Kauempana vaikerteli haavoittunut vuoteellaan. Kramer ei voinut ymmärtää, mitä hän sanoi, mutta Gavrilenko kumartui häntä kohti ja teroitti kuuloaan. Hän vaiensi seuralaisensa, joka oli sanomaisillaan jotakin. Hän vaiensi hänet ja kuunteli. Se oli sanojen ja nyyhkytysten melodraama... Sitten se hiljeni.

— Siis, sanoi Kramer, Suomi... Pieni Suomi...

— Idiootti, tokaisi hänen pelitoverinsa. Etkö edes tiedä, että Suomessa on järjestö, joka aikoo jakaa Siperian Japanin kanssa? Ja että Saksassa niinkuin Ranskassakin kerätään almuja pikku Suomi raukalle... Se ei sinua häiritse? Kysyit minulta tässä eräänä päivänä, mitä on isänmaa? Hyvä? sanon sen sinulle: se ei ole Suomi, ei sinun eikä minun... ei tuon tuolla, joka tekee kuolemaa... Ja mitä tulee siihen toiseen, Panteleon Efimitsh Sinitsiniin.. Pähkähullu... Murhaaja, eikä muuta, olkoon sitten syntynyt Tulassa tai Tambovissa, mitä se minua liikuttaa? Ja tuo, joka on kuoleva lainattuaan fraasinsa niiltä, joita on vihannut koko elämänsä... Ja minä myös kuolen pian, tomumajani ei ole enää paljonkaan arvoinen, ja mikä olenkaan ollut? kuin tuo toinen, se

joka on palannut kotimaahani ja jonka jätin Terijoen lähellä, missä linnut lauloivat ja oksat rasahtelivat yössä... Kuin tuo toinenkin olen ollut rikollinen, joka on työskennellyt isänmaatansa vastaan ja joka ei ole mitään ymmärtänyt siitä, mitä on tapahtunut; sattuma vei minut sille puolelle, olin niin nuori, omaiseni olivat kaikki hämmingin vallassa, antoivat tappaa itsensä sen puolesta, jota luulivat isänmaakseen, olivat erehtyneet ja minä heidän mukanaan, ja sitten oli liian myöhäistä..."

Vuoteesta kuului huuto. Gavrilenko, jolla ei ollut lupaa liikkua, oli hypähtänyt vuoteeltaan paitasillaan, harmaaraitaisessa yöpaidassaan, ja yritti rauhoittaa ulvovaa haavoittunutta, joka sohi käsillään joka puolelle: "Rodnoi.. rodnoi.. brat moi.. uspakoisja.." ("Ystävä.. ystävä.. veljeni.. rauhoitu..")

Tammipeli oli pudonnut maahan, Kramer katseli maassa sikin sokin olevia shakkinappuloita. Kuinka, kuinka oli meneteltävä, jotta ei erehtyisi? Kuinka voi tietää, mikä oli isänmaa... Ranskalaisille, syntyperäisille ranskalaisille oli ilmeisesti kaikki yksinkertaista. He eivät voi erehtyä siitä, mikä on isänmaa.

Armas Äikiä

NIMIEN MARSSI

Sodan tulipalosilmät
välähtelevät Wall-Streetillä,
ja orjuuttajat
takaa Vapauden Patsaan
koteja
rakennettuja
mannermaallamme viidellä
tuhoaikein väijyvät,
vaanivat julmin katsein.
Hedelmällisen maan
he atomipommeineen
tuhoon tahtovat syöstä häikäilemättä,
vesa että ei versoisi,
lintu ei laulaisi
ja äidilleen

ei ihmisen lapsi
ojentaisi kättä.
Nimet hitlerien
ovat taas sotalipuissa,
julistuksena leimuavat
sodan kylmän,
sodan kuuman.
koko maailman taantumus yhdessä nipussa:
Bidault sekä Bevin,
Churchill ja Truman.

Siten vapaista kansoista tehdäänkö taas
sotavankeja?
Ei, ei!
Yhä muistamme keskitysleirit.
Me olimme siellä.
Ei kansojen yhteisö polvilleen lankea,
me kuljemme rauhan
ja vapauden valtatiellä.
Meret kuohuvat,
järkkyvät mantereet,
viha joukkojen huutaa:
— Sodan hurmahengille sulku!
Jo kumisevat
joka maassa

rivimiesten anturat,
mikä valtava rauhan
ja kansojen veljeyden armeijain
voittokulku!
Sotarosvot vapisevat ministerituoleilla,
nimet tavalliset,
kuten piirretyt kiviin,
punalipuissa neuvostomaan
yläpuolella
ovat järjestyneet
maapallomme kansoja kutsuen taisteluriviin.
Nimet Kiinassa välkkyvät auringonsäteinä
idän kansoja johtaen vapauden valoon,
näkyvät
ajan kostavan kätenä
meren ylitse Valkoiseen Taloon.
Tinasolttuja tehdä ei Euroopan miehistä
vapaista!
Nimet vastustamattomasti
ovat marssilla Suomen Lapista
etelään Tulimaahan asti.
Nimet kirjoitetaan
yli rajojen,
nimet tieteen ja taiteen viisaiden miesten.
Säkenin

nimet suitsuavat
savupiipuista työpajojen,
kädet kyntäjien
proletaareilta ottavat rauhanviestin.
Nimet yhdistyvät,
nimet lannistumattomat,
nimet tuntemattomat miljoonin sadoin.
Kylät, kaupungit, maat
ovat nimien panssarinkovien kattamat,
nimet muuttuvat muureiksi,
muodostavat
ylipääsemättömän padon.
Nimet vyöryvät maailmanmahtina,
ja ne taistelulauluna kajahtavat:
— Alas sota!

Kuka lienetkin, ihminen, kansojen tahtona
ota rauhasi vastaan,
tule, onnesi taistellen ota!

SISÄLLYSLUETTELO

LIITEKUVAT